

3055

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 9. } ఛెన్నై పట్టణము 1922 వ సం॥ నెవ్వునెల 23-వ తేది శనివారము } No. 146
 సంపుటము 5 } మం.దు.భి.నా.మ.కం.వ.శ్చ.క.ము, అశ్వయుజమాన శుద్ధ ద్వితియ ౩. } సంచిక ౧౪౬

ప్రతియింటిలో నుండవలసిన సుప్రసిద్ధావదముల నేల కొనలేదు?

బాలసఖోదయ (విద్యలపాలిటి సుఖము)
 ఇది నిలువల కుమారులచే శస్త్రాస్త్రముగా కయ
 ముచేయబడిన రహస్యము (టూటిక్) 5 సెలల విద్య ము
 దలు 15 సం॥ము కయముకుకు ఉపయోగించి లగిది.
 నగల వ్యాధులను పోగొట్టి మంచి రక్తమునిచ్చి కఠినము శ్రమ ద్వియనుకు. మహిమము కరుణవొప్పి యుండదు.
 కరు మంచికాంతి నిచ్చును. ముద్ది 1 కి ఫర రు 0.12-0

శివకాంత తయిలము
 (శే.డి.మం.దు)
 విద్యలు, శిక్షలు కొన్ని మక్కలు ముక్తము కాఫీ
 లో లేక చక్కరలతో తినుకొనిన చాలును. చక్కగా
 శ్రమ ద్వియనుకు. మహిమము కరుణవొప్పి యుండదు.
 ముద్ది 1 కి ఫర రు 0.12-0

శుభ్రమునందు—మూతాకాకాదుల శోకశాస్త్రము వాగుకొనుటచే ముక్తము, శంఖి 1 తంబు శిక్షికిలో మూ (కొంకిని
 లగియజ్ఞాను. కప్పుక ఎల్లరు ప్రోత్సాహముగ కొరెడును. ౩. సి. అర్జును ముక్తము (కొంకిని) మంతవనదు
 501-594) శాశ్వత సంతోషము కండితులు శ్రీకృతారామన వైద్యశాల వినూక (1)

నవరము బంగారము చే

తయారుచేయబడిన
 పచ్చాది, క్లాబ్ టైమర్, మెక్
 కర్, సావా బొంబులు, మోహన్
 వంకర్, పొప్ప, బొంబులు, కేటంబెల్,
 రాజాచి, వర్మాయిని మంకొరాన ము
 దలగు రకముల కాబులు అన్ని సేబుల
 లోను స్థావరలో నిద్రముగానున్నవి
 ఇవ్వములేనివో తినువో వైకము
 వాచనీయబడును.
 ఉమ్మిచే రామయ్య శెట్టి,
 (1842) గురుస్వామి శెట్టి
 నగల వర్తకులు సైబాబాబుగోడ్డు, మదరాసు.

శ్రీవాల్మీకి రామాయణము ఆంధ్రవచనము.

సంపూర్ణము 9 సంపుటములు: ౯ భాగములు ఏకకాలమున కొనువారికి	రూ ౧౧ ౦ ౦
సంపూర్ణము 3 సంపుటములు: బాల, అయోధ్యాకాండములు- ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు- ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
యుద్ధకాండము-మూడుభాగములు, ౧ సంపుటము	౪ ౪ ౦
శ్రీరామకాలనిర్ణయము	౦ ౪ ౦

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అండు కో., అనందముద్రణాలయము, మదరాసు. (1)

R. Venkateshwar and Co, Publishers, Loane Square, Madras

ఎలెక్ట్రిక్ మెచ్

ఈ జర్మన్ సిల్వర్ దీపము సీనులో తయారు
 చేయబడినది. దీనిని జరిగించుటకు అగ్నిపుల్ల
 (Match) అవశ్యము లేదు. ఇది ఎలెక్ట్రిక్
 క్రికెట్లను వండును. లైట్లను ప్రకారము చేసి
 దీపములై నుండు ప్రకారము త్రొక్కినయెడల, తేలికగా ప్రకార
 ముగా వండును. మూడుటకు ౨ వం అగ్నిపుల్లముగా నున్నది
 తేలుచుండు సహజంబుగ వచ్చును. దీపము 1-కి రూ 1.8-0

జనరల్ మెయిల్ ఆర్డర్ కంపెని
 పోస్టు బాక్సు 282, మదరాసు.

సంపూర్ణము 9 సంపుటములు: ౯ భాగములు ఏకకాలమున కొనువారికి

భరలు నరనము
 కృతలాగు ఉచితము.

గొ. శంకర.
 ౧-౪-౨౨, 3౩, 3౬ అంశములతో దొరకును. ఇచ్చి ౩. కేబుల్ కెట్టెలోగలిగిన ముద దొరకును.
 ముద. వి. రామసుబ్రహ్మణ్య శెట్టి అండు కంపెని, నం. ౧౨, (బాజ్స్, మదరాసు.

మలయచందనము

గనెరియం అను మలయచందనము మదరాసు
 ముఖ్యము లేను. ఏదిచాటికో ఈ కేసు.
 ఎంబు, గెలెట్, వర్మ, అను మూడు
 విభిముల కు ౧౦౦౦౦ ము ను మూడు
 పూటలలో ముచ్చును. శ్రీల దునుద
 వ్యాధులకు ముద ఇది రాకొవచ్చును
 (1251) కర్మ 1 కి రూ ౩.౩-0

గంధిర్వ పార్లమె, బాంబుపర్వతగోనావరెడిల్లా.

వేమురు వేంకటకృష్ణమ సెట్టి అన్ సన్సు వారిచే ప్రకటింపబడిన

బాస్కరరామాయణం రూ 4-0-0

ఎ. కణ్ణన్ సెట్టి అన్ కంపెని వారిచే విక్రయింపబడును.

నం. 286, అప్పా బిల్డింగు, సైబాబాబుగోడ్డు, మదరాసు.
 క్యాటలాగు ఉచితము

కత్తికట్టలు — చాకులు

కత్తికట్టలు — చాకులు.
 అంధ్రసోదగులచే చేయబడినది. ప్రార్థనీంపుడు.
 కంబునే భరల క్యాటలాగుకు (వాయుడు).
 లి. మెక్ కెట్టెలు అండ్ కో
 ౧౨౫ అండ్ లాక్ మెచ్చు ౬౮౦.
 కర్నాటకం (గోదావరిజిల్లా)
 పెద్దగోడ్ అగ్రెను: "ఇంద్ర కేసు" కర్నాటకం

హనుమాన్ బోరక్కు నబ్బు చర్మవ్యాధులను అత్యశ్చర్యకరముగా
 కుదుర్చును. ఎస్. రంగనాథంశెట్టి అండు బ్రదర్స్, మదరాసు (1729)

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకము (కుండలి) యొక్క నక్షత్రము (2) పుట్టినతేది, జనన కాల భుజియలుగాని (3) జాతకునియొక్క జన్మ కాలము, ప్రస్తుతపు కాలము, మాకు ఉత్తరము వ్రాయుటకు యముగాని, ఈముఖ్యము నేదియో యొకటి మాకు పంపియింపబడినది, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాశి, వ్యయము, భవనసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కళిత సౌఖ్యము, ఉద్యోగము, జీవనము మొదలగు 25 సంఖ్యలు కా ఖలా కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపవలెను. ఈ వ్రాసిన సంఖ్యలు పరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము ఆఖరుభాగము, జన్మకాలపు ప్రతినిధిర ఫలములు, అనగా, మహాదశ, ఆంధ్రకాలములు గల భూరా

జాతకము, కాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసి పంపవలెను. భూరా జాతకమునకు రు 5 లు, ఆగును. భూరాజాతకము వ్రాయించు కొనువారు రు 2 లు, అద్యము ముందుగా పంపవలెను. అట్లు పంపుగానే జాతకము భూరిగా ఆఖరుభాగము తయారుచేసి తక్కిన రు 3 లకు వి. పి. గా పంపవలెను.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ రం వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు వ్రాయించు, నెలలవారీగా 12 నెలల ఫలములు విశదముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0 లు ఆగును. ఏకీక జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మకాలము గాని, మాకు పంపించాలను.

జాతకమార్తాండము

రెండవభాగము ఇది 300 వేజీలు

ఇందు లగ్న స్థూలము, గ్రహస్థూలము, భాగస్థూలము, మధ్యలములు, పాదకర్త, అక్షరకర్త, తాత్పర్యసహితముగా నుమాది 0.00 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను వ్యాకర్త కొరఫలములు మహాదశ ఆంధ్రకాలములను, ఇంకను అనేక సంఖ్యలతో మిక్కిలి సులభమైన ఆత్మకృత్యముగా వ్రాయబడినది. దీనివలన అన్ని సంఖ్యలు భూరిగా తెలియును.

ఈ గ్రంథము నచ్చనియెడల తిరిగి సొమ్ము వాతకు చేయుదుము ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు భరఖాస్తులు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల వెంటనే వి. పి. గా పంపవలెను. దీనివలన పోస్టుఖర్చులు గాక రూపు 2-0-0 లు

ఆలస్యమైనవో ప్రతులు దొరకవు.

3512) ఆంధ్రకాల వింకలు కాస్త్ర, సోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు, (సోదావరిజిల్లా.)

వజ్రలు కంపెనీవారి ప్రత్యేకపు బొంబములు

ఈ క్రింద దెలుపబడిన బొంబములు శరీరకాస్త్రమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన కాస్త్రజ్ఞులచే కాస్త్రపరిశోధనాసారము యేర్పరచబడినవి.

మా బొంబముల తయారుచేయు కాలలో వలయు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తుసామగ్రి యంతయుగలదు. అచట మూలికలు, వృక్షకాస్త్రప్రకారము, రసాయన కాస్త్ర ప్రకారము, భూ తత్వముగూడ గూడ పరిశీలయబడును. అచట వి. పి. స్టాండ్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలుది తయారు గగును. కావున యీ బొంబములు పారిశుద్ధ్యతయున్న, సమ్యక్మున్న యేమాత్రమును అనుమానింప నక్కరలేదు.

డాక్టరు యూనస్ సిరపు

సిరపు ఫెరి ఫాస్ఫేటిక్ కాంపౌండు క్విన్వెను యెట్ స్పిక్వియా

ఈ సిరపు డాక్టరు యూనస్ పద్ధతి ననుసరించి విరసనాస్పేటులు, క్విన్వా, స్పిక్వియా యివన్నియుజేసి దివ్యముగ తయారు చేయబడినది.

ఈ బొంబము అతి ఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో నుండుటవలన గలగు దుర్బలత్వమును పోగొట్టుటకును, మానసిక దేశహబాధగాని దుర్బలత్వమునుగాని పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యబొంబము.

నెల నెద్ద బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియం నైజా బుడ్డి రు 1-4-0 చిన్న బుడ్డి 12 అణాలు.

కెమికల్ ఫుడ్స్

ఇది ఐరక, లైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

కుళ్రముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియు నుండదు. శిలదర్శియాయెద్దర్థ పారిషుగాన చెప్పిన పాళ్ల ప్రకారము తయారుకాబడినది.

ఇది పిల్లలకు ఆత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియోషధము. రుచిచానుండును. మంచిరక్త వృద్ధిగావించి నరములకు పుష్టినిచ్చును.

నెద్దనైజా బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్ననైజా 10 అణాలు.

వజ్రలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా ముందులను వివరించుచు వ్రాయుదు.

N. POWELL & Co. Manufacturing Chemists, Bombay.

(3421)

ఆగశతలహము

రు 116 లు బహుమానము

(213)

క్షయ, దగ్గు, ఒకరుపు, ఉబ్బునము, మొదలగు వైషమ్యములకు ఈ బొంబము అమోఘముగా పనిచేయును. నెల రోజులకు ఎటుంటి క్షయరొగమైనను భూరిగా నివారణయగును. దీనికి పథ్యములేదు, వారంగోజులలోనే చాలా ాగము దీనిగుణము కనిపించును. అట్టి సమ్యక్ము లేనివారు రాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపియింపబడిన మేము స్వయముగా ప్చి భూరిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైన వ్రాసిన బహుమానము తినికొనెదము. వారంగోజులకు సరిపడు మందుకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-6-0 లు ఆగును. 1 నెల రోజులకు రు 4-6-0 లు ఆగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మేనేజరు డి. వేణుగోపాల వైద్యశాల, సోపాలపురం కొత్తపేట పోస్టు, సోదావరిజిల్లా.

గృహవైద్యము

కర్త:- డి. లక్ష్మీపతి.

మనుష్యులకు సాధారణముగా వచ్చురోగము లన్నిటికి వైద్యునిచేత బొంబ మిప్పింపవలె నన్న త్వరలో వైద్యుడు దొరకకపోవుట సంభవించునెడ రోగి పడెడు బాధ, మామ వార లందఱు పడుచువారము చెప్ప నలవికాదు. అట్టి వైద్యుడు దొరకినను, ఆయారోగముల కాయామందులు తప్పక పనిచేయు నని తెలిసినను, ఆ మందులు దొరకనిపోట వ్యర్థము. ప్రతి గృహముందును మామూలుగా చేర్చి పెట్టుకొను వాము, ఉప్పు, ధనియాలు జీలకర్ర, మున్నగు వస్తువులతో చేప్పిన ఘోషాయా చిటకాలు గ్రంథములు కానివి యనేకములు గలవు అవి వైద్యునివద్ద ఎవ్వర సొమ్మిచ్చి కొనువంట బొంబముల కన్న బాగుగా పనిచేయు ననెడి సంకతి అందఱకు తెలిసివలయును. అట్టి ఘోషాయాచిట్టాలు తెలియనివారు చాలమంది కలరు. తెలిసినవారు కొందరు ఎచ్చటవైవా అరుదుగా నున్నను ధనాశచే వాటిని బయలుపర్చక యెవరె నను చెప్పవచ్చునో అతిరహస్యము గాన చెప్పటకు గురు వాజ్ఞ లేదని భాంకుదురు. కావన లోలోపకారాగ్రహము యట్టి ఘోషాయాట కా రీచిన్న పొత్తమునందు వివరించితిమి.

అది గాక గాఢమెంటుకంటి బొంబము లాకప్పుడు శరీరమునందలి వ్యాధిని పోగొట్టినా బలమైన క్రాంతివ్యాధులు పుట్టించును. బొంబములచేడిచే గ్రంథు ప్రేరి చనిపోయినవారు, బిడలు మంటలు కలిగినవారు, రసవిషగ్రంథకముల కీకృతది బ్రతికియుండగనే లేవలేనివారు మనము ప్రతిదినము చూచుచున్నాము. కాబట్టి స్వల్పమైన మూలికల మాహాస్త్రముచే బాగుపడుట మంచిది నందలకొలది మూలికా రహస్యము లోకారాదిగా అన్ని జబ్బులకుఁ దెలిసఁబడియున్నవి. చిన్న చిన్న మూలికలతో నెద్దనెద్ద జబ్బులు ప్రతివారు కుదురు కొన వచ్చును. అందఱ కందుబాటులో నుండుటకు, నెల రు 0-8-0

క మ ల కు టీ ర ము,

మైలాపూరు, మదరాసు.

ERASMIC

ఎరా స్మిక్ తేయాకు గులాబి సబ్బు

ముఖము, హస్తములు మున్న సువాని సహజపు అంగసౌందర్యమును చెడకుండ సారక్షించుకొని, సౌందర్యవతులుగా నుండు వారీమణుల కిది ప్రథమ సహాయము నిచ్చును మీ శరీరములకు కావలసిన సువాసన గల సబ్బు.

(2) ఈ సబ్బుయొక్క ఉపయోగము నిరుపమానము. అన్ని దుకాణములలో దొరకును.

వనోషధిసర్పరిల్లా

రక్తహీనతను పోగొట్టి రక్తమును పరిశుభ్రము చేయుట యందు శేరెన్నిక గాంచినది ధర 1-10-0 ఇండియా సిలోకానందు ఎచ్చటికైనను తపాలాఖర్చు ఉచితముగా పంపబడును.

విలాసము వి. డి. సావంత్

నెం 144 వనసవాడీ, బాంబాయి

అద్భుత భవిష్యత్ ఫలదర్శిని

ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రతిదినమును మిక్కిలి ఉపయోగకరము. ఇది చూచుకొనుటకు జాతకము, పుట్టిన తేదీ, నక్షత్రము, మొదలగు నవి అవసరములేదు. నులభమైన తెనుగులో వ్రాయబడినది. గొప్ప సరిపి కేటలును పొందినది. నెల 1 రూ॥ ప్రస్తుతం ఏలూరు నజీబ్ డి గార్గు అతి వారాయణరావు పంతులు వి. పి. వి. ఎల్. గార్లు వ్రాసిరి: "రాగల దాని తెలికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంతోషముకలిగించునని నానిశ్చయము." పుస్తకములు కలయువారు యాదినగుచుచునామాకు వ్రాయవలయును తాతా జ్యోతిషవిద్యాలయము, హైదరాబాద్, విశాఖపట్నం జిల్లా.

వినుగుజెందక యొక సారి చదువుడు

ఈ పత్రికాముఖమున ఈయొక్క సారి మాత్రమే ప్రచురింపబడును.

మీరు చదివి మీన్నేపాతులకు జూపుడు

ప్రీతి పురుషులకు !

ప్రాణమువంటి రుచికరమైనది !!

అతిగుణాదికారి !!!

ఈ డిశంబరు నెలాఖరునకు 20 తులముల డబ్బీ రు 6-8-0 రోగోపద్రవములును, ముసలితనమును లేకుండా బహుకాలము సుఖముగా జీవించుటయం దిచ్చగలవానికి 1928 సంవత్సరం జనవరి నెల నుండి డబ్బీ ఖరీదు రు 8-0-0.

జిలాజతు రసాయనము

(అమృతోపమము)

డబ్బీ రు 8 లు.

గ్రీష్మ ఋతువునందు పర్వతములు సూర్యనితాపమువలన తపింపబడి అం దుండి బంగారు మొదలగు ఆరు లోహరసములు లక్క వలె కరిగి స్రవించును. దానినే జిలాజతు అందురు. ఆవు పంచితము వంటి వాసనగలదియు నలుపు వర్ణముగలదియు, మెత్తగ వగరుగనుండు నదియునగు జిలాజతు శ్రేష్ఠమయినది. అట్టి శ్రేష్ఠమైన విలువగల జిలాజతు సంగ్రహించి అధిక ప్రయాసముతో జహ్వకు రుచికలుగు నటుల శుద్ధి చేయబడి అందు అతిపరిశుద్ధ మగు బంగారు, వెండి, రాగి ఇనుము వీటి భస్మములును, అమృత తుల్యమగు ఓషధి ద్రవ్యములునుచేర్చి ఆయుర్వేద రసాయన శాస్త్రాను సారముగ నిర్దుష్టమయిన రసాయనము సిద్ధ మగును. ఈ జిలాజతు రసాయన మహిమ వర్ణనాశీతము. గుణములు మహద్భూతములు. రసాయనములలో అతి శ్రేష్ఠమైనదని ప్రాచీన వైద్యశాస్త్రము లన్నియు ఘోషించుచున్నవి.

గుణములు కొనియాడు వర్తక ప్రచురములని నిరాశ జెందక యొకసారి గొని పుచ్చుకొనిన దీని మహద్గుణములను మెచ్చుకొనక మానరు. వృద్ధావృద్ధమువలన గాని, దేహ మానసిక పరిశ్రమాధిక్యము వలన గాని, మితిమీరిన సంభోగాదుల వలనగాని, అధికసంతానములు కలుగుట వలన గాని, అసాధ్య మేహ, షయ, అజీర్ణ వ్యాధులవలన గాని శరీరము కృశించి లేక దుర్బలమై యింద్రియాదుల పటుత్వము తగిన వారికిగాని, విశేషముగ శరీరపుష్టి, బంగారువంటి శరీరకాంతి, మితిలేని బలము, చతురాదీంద్రియములకు పటుత్వము, శక్తి, ఉత్సాహము, సుఖము ఈ జిలాజతు రసాయనము పుచ్చుకొనుట వల్ల తప్పక కలుగును. శుక్రమేహము రక్తమేహము, నిలమేహము, హిడ్రామేహము, దుర్గంధ శుక్రస్రావము, మొదలగు శైశ్వసంకటములు ఎంత కాలమునుండి పీడించుచున్నను, క్రొత్తగ జనించి పీడించుచున్నను, అతిశీఘ్రకాలములో శాంతించును. మరియు వ్యాధి రూపము చేయగలుగును. శైశ్వసంకటమువలన గలిగియున్న ఉపద్రవము లన్ని తక్షణము తగ్గును. మధుమూత్రవ్యాధి, బహుమూత్రవ్యాధి, శుక్రనష్టము అందువల్ల కలిగిన ఉపసర్గిక వ్యాధులు, ఎంతకాలమై యున్నను, ఎంత కఠినమైయున్నను నిశ్చేషముగ కుదుర్చును. మధుమూత్రవ్యాధి శుక్రనష్టము కుదుర్చుట కీ యాషాధము అమృత తుల్యమని చెప్పబడును.

ప్రీతిలను విడువక పీడించు రక్తప్రదరము, స్వేదప్రదరము, (తెల్ల బట్ట) ప్రాణకంటకమగు రుతుశూల, ఋతుశ్రావ వికారములు ఏ మందువల్ల కుదరని గర్భాశయ సంబంధ మగు పలువిధము లగు పీడలు, భగరోగములు, కాల్స్ చేతులు, గుండెమంటలు, నడుము నొప్పి, గుండెనొప్పి, అజీర్ణము, శూల, శోఫరోగము, జ్వరము, పాంపు, కామిల, దగ్గు, శ్వాస, షయ వికారము, కృశత్వము, నిస్త్రాణ ఇంకనేక వ్యాధుల నీ రసాయనము "అమృతము మృత్యువునుజయించు చందమున" జయించును, కనల సౌభాగ్యముల వృద్ధి పరచును.

సహాయి, శైశ్వరోగములు శరీరమున జీర్ణించినందువల్ల గాని, మరియు కారణమువల్ల గాని, సంభవించిన రక్తవికారము, కుష్ఠవికారము, శరీరముపైని తెల్లని, నల్లని, ఎర్రని మచ్చలు, బగ్గెలు, కొఱుకు రోగము, బొబ్బలు, కురుపులు, కణతలు, కాయలు, శరీరవివర్ణము, మరియు తాళువ్రణములు, గళరోగములు, జహ్వరోగములు, దంత రోగములు, కర్ణ, నేత్ర శిరోరోగములు, అతిశీఘ్రముగ తప్పక కుదురును.

మూలవ్యాధి, భగందశము, మర్మస్థానములయందు జనించు వ్రణములు, సుఖవ్యాధుల వలనకలిగిన వ్రణములు, దుష్ప్రవణములు, మహాఖరంగవ్యాధి, తిమిరవాతము, మొదలంట నశించును. ఎందువల్ల కలిగిన నపుంసకత్వమైనను తప్పక తొలగును. అద్భుతమైన నపుంసకత్వము, సంభోగాశక్తి, అంగపటుత్వము, శుక్రవృద్ధి కలుగును.

ఆర్ధితివాతము, స్నాయుకంఠవాతము, గృధ్రరసీ వాతము, మేహవాతము, కుడిచ్చి అవయవములకు బలము, పటుత్వము కలిగించును. మూగ్గు, ఉన్మాదము, అపస్మారము, మదాత్యయము, వాంతులు, ఎక్కిళ్లు, హృద్రోగము, అజీర్ణము, కడుపుబ్బ, గ్రహణి, అతిసారము, జీర్ణజ్వరము, స్త్రీహము, యక్ష్మరోగము, ఉదరరోగము అతిస్థాల్మరోగము, క్లిషదరోగము, మధుమూత్రము, శుక్రనష్టము, ఋతుదోషము సంతాన నష్టవికారములు, నపుంసకత్వము, పూర్తిగ శాలగించుటకు బలవత్తర మహాషధరాజమని, చెప్పక తీరదు. దుస్వప్నము, భూతబాధ, సాపము, అలయ్యి ఈ రసాయనము పుచ్చుకొనుటవల్ల తొలగును. "విధిప్రకారము ప్రయోగించబడిన జిలాజతు వలన పోగొట్టబడకుండినట్టి రోగము లొకమునం దెచ్చుటను లేదు. మరియు అరోగ్యము గలవానికి అధికబలము శీఘ్రముగ కలుగును. ఆయుర్వృద్ధి, శుక్రవృద్ధి, మంచితాంతి, బుద్ధివికాసము, వీటిని కలుగజేయును. దీనిని సదాసేవించిన మనుజులు నలులు, వెంట్రుకులు నెరయుట ఇవిలేనివారై సుఖముతో రెండువందల సం॥ రములు జీవించురని" ఆయుర్వేద వైద్యశాస్త్రమున అధికముగ చెప్పబడియున్నది. వైద్యశాస్త్రమున చెప్పబడియున్న ప్రకారము యెట్టిలోపములు లేకుండా నిర్దుష్టముగ ఈ రసాయనము సిద్ధము జేయబడుచుండును. మా స్వంతవైద్యము వలన ఒక సం॥రకాలము రోగులకు నిరోగులకు అధికముగ దీనిని ఉపయోగించి గుణములు కనిపెట్టి కేవలస్వలాభమునకేగాక, ఆయుర్వేదోత్పాదనను లోకమున స్పష్టపరచుటకును, లోకోపకారమునకును యోచించి యిందు మూలసమున తెలియపర్చుచున్నాము.

వలయువారు ఈ దిగున చిరునామా ప్రకారము వ్రాయవలెను.

రోగులకు 20 దినములకున్ను నిరోగులకు 40 దినములకును సరిపోవు 20 తులముల డబ్బీ రు 6-8-0.

ఈ డిశంబరు నెలాఖరునకు మాత్రము. పిమ్మట డబ్బీ ఖరీదు రు 8 లకు విక్రయింపబడును. మాకు వ్రాస్తే చుత్తరములు తెనుగున గాని, ఇంగ్లీషున గాని వ్రాయవలెను.

తమ విలాసము అతిస్పష్టముగ మాకు తెలియపర్చవలయును. మందుల కేటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

ఆయుర్వేద రత్న పండిత, బి. శ్యామసుందర రావు బ్రదర్స్ చార్

ఆయుర్వేద ష ధ ల య ము

బరంపురం. గంజాంజిల్లా (ఇండియా)

మంచు!

మంచు!!

మంచు!!!

కప్పుకొనుటకు శాలువలు

స్వ దేశి!

స్వ దేశి!

స్వ దేశి!!!

హిందూ దేశములో తమారు చేయవలసినది. ఎరువు, ఆరంజ, స్నాన, బూడిద, మొదలగు రంగులలో గలవు.

నిడివి 6 మూరలు వెడల్పు 3 మూరలు 1 కి ధర రూ 7-8-0

ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

S. Rama Aiyer,

P. O. No 238 Calcutta.

టెరన్సు మె క్వి నీ జీవితము 0-6-0

టెరన్సు దీక్షాస్వరూపమునకై అష్టకవ్యములపై తుదకు వెలువడిన బంధింపబడి, 74 నిమిషము కవిసోపాన సమయమున, కవిరమున విడిచిన బంధు దేశభక్తిగ్రాసమున చరిత్రము.

చిత్రరంజనుని ఉపదేశములు 0-1-0

చిత్రరంజనుని విద్యాధిగా నన్ను గాటినది మొన్న లోకరత్న అశోకగిరిని ముఖ్యోపన్యాసములయందలి చిత్రములు, బంధింపబడిన చిత్రములలోని కవి వాదించినది.

2 క్వి నీ 20 ప్రతులు తక్కువగా ఉండే టెరన్సు మె క్వి నీ 25/0 క మాత్రము నీ జీవితము

ఇండియా మేజస్ట్రేట్ లీస్, ట్రీప్లీ కేసు, చెన్నపురి.

పుష్ప రాగ క మ ల ము లు

పులిరాయికిని సీమకమలములు మారి యుండునట్లు 64 పట్టులు కీర్తి పూజిత పంపబడును. సరకు శృంగేరిలో పాస్యలు చేసిన 3 వినములలోపల పంపిన పైకమును తిరిగి పంపెదము. పి. గోపాలాచారి శ్రేష్ఠి, 183 ధర్మరాజ గుడిపిడి, పోస్టు సెంట్రాల్ మార్కెట్, (మదరాసు.)

ప్రాటలిన్

(1)

దంత వ్యాధి సంహారక

నవలక్షణములను పోగొట్టుకోక తగుముద్రావధము

ఈ ప్రాటలిన్ 5 పాస్యలు 2 కేసుల విశ్వలో కలిపి దినుము రెండువూటలు పుక్కిలించిన పంటికోర్చి, పండ్లు బయటించుట, నుటికండిక క్షము, చీము ప్రచించుట, దుర్వాస, కండ్లులకు, పిటిని పోగొట్టి, ముడుగుగట్టిపడును, నోటిని నువ్వునతో యంచును. పండ్లకు కుద్రముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రూ 1.0-0.

సుఖన్ జాన్ (సూతనోత్పత్తి)

గాఢములకు, కీళ్ళపట్టుకు, నోళ్ళకు రోమునోళ్ళకు, కాళ్ళచేతుల పట్టుకు, మెదనోళ్ళు, కంఠనోళ్ళు, చర్మములకు పుండులకు, దగ్గులకు, కీళ్ళకు, బలహీనులకు, విషబద్ధములకు, ననుమునోళ్ళు, కత్తిగాయములకు దోష కాటుక, ఇతరవిషకాటుకలకు, ఇంకను అన్ని నోళ్ళకులకు వైపుల, తైలము మొదలగునవి పూత పూయు సకల నోళ్ళకులకు ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూ 0.5-0.

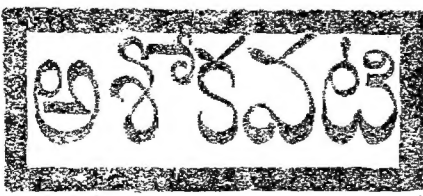
మదరాసు కెడికలు ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం. నెం. 1208, మదరాసు.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యుల గారి

సుతుకూలము

పోగొట్టుటకు

నద్దితియమైనది.

ఈ యావధరాజముచే

సత్సంతానముకలిగి

పంతునిలుచున్నాను.

ముతుకూల (ముట్టుముట్టు) మూర్త్యును. ముతురత్నములను వారిచేయును. శ్రేష్ఠరత్నకుసుమలను కూరముచేయును. గర్భాశ్రయవ్రణములను నూర్చును. గర్భప్రాసవపక్ష దోషములను రానివ్వను. గర్భాశయమునకు బంధువుచున్న. రక్తదోషములను నిర్మూలముచేయును. యోనికందములను నణగగొట్టును. పోగొట్టినవలకు హితము. సత్సంతానమునకు అవ్యుత్తము పంపిడి.

ప్యాకింగు పోస్టుభర్తులు ప్రత్యేకము. క్యాటలాగు ఉచితము. బుడ్డి 1-కి 0-14-0.

తండ్రి విలాసము:

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

"పండిట్" ముద్రాను. (1046)

41, ఆచార్యుల వీధి, జి. టి. మద్రాసు.

(878) "కాంతామదహరణి"

అనుయాయుని వైదిక శాస్త్రప్రకారము రియారియ, ఇంగ్లీషుప్రవృత్తికి నివృత్తిమైన లేవ్యము. దీనిని నేవించుటచే నివృత్తి, లేవనకీలేకుండుట, స్వస్థమందు స్థలము, రతిగా శ్రీస్థలము, కాన్యచేతులు లాగుట, పోగొట్టి నివృత్తియను ముఖము నిచ్చును. నీ గృహమును జేరి నివృత్తి పడెదవు! దీనిని నేవించి స్వర్ణముఖములను పొందుము. పథ్యములేదు.

బి.కె.నెనీ చూచి మిగతా తెలియును. కల 1 వర్షా 4-0-0

ఆంధ్రప్రదేశ్ చదువరులకు రూ 20-0-0 మూలకము

కామరమందు: 3 కే.కామర, గజవర్ణము, కామరము

6 అణాలు తపాలావీట్లు పంపిన ఉచితము.

అమోఘము

ది రెడ్డి అందు కంపెనీ, గోపాలపురం,

8288

కొత్తగూడ పోస్టు (గోపాలపురం)

యినాం!

యినాం!!

60 సం॥ రమణుల అనుభవముగల సర్వాధి కై ద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాస్యగా

నాటకీయ ప్రాధ్యుత్తము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము నవల వ్రాయవలెను. (3395)

ఉత్తరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

The Swasthya Sahaya Pharmacy, 30-2 Harrison Road, Calcutta

ప్రతి స్త్రీమైన చేవగల

తాటివాసములు

ఇది ప్రఖ్యాతిగాంచినటువంటి, మహా 300 సంవత్సరముల ప్రాయము (దిగియుంటి) పుట్టి గ్రామములో డాక్టరు నుండి కొనుగోడినది. వాటి పరిమాణము 18 అడుగులు లాగా యకు 21 అడుగుల వరకు. దీనిలో ఏలూరు శ్రీస్థలము, నలయు వాడు, వెలుల శ్రీస్థలము ప్రయితా ఈ క్రింది విలాసమునకు వ్రాసిన తెలియును.

ది ఇండియన్ ప్రాధ్యుత్తము ఎక్కువోర్థింగు కంపెనీ రాజమండ్రి.

వైద్యధర్మప్రకాశిక

మహావైద్యుని ముద్రితము. వెల రూ 3.0-0.

ఈ గ్రంథము హిందువులెల్లకు ముఖ్యముగ ద్వికాలము అందు వైద్యులకు అత్యంతోపకరమైనది. ఇందు అనేకధర్మములు వివరింపబడియున్నవి. ఇందు శ్రీమత్కృష్ణకావ్యీకము శ్రీమదానందాచారి వీరిచేతనే ద్విధమున ప్రచురింపబడినది. మరియు శ్రీ హనుమంతాచారిచే ప్రకటింపబడిన అన్ని గ్రంథములను గలవు. ఈ గ్రంథములన్నియు ముఖ్యముగ ఈ వైద్యధర్మప్రకాశిక ప్రతివైద్యునియందు ఉండవలసివచ్చును. గ్రంథముల జాబితా (కాటలాగు) కొరకుగా అధికారిని బంపిన బడతగులను.

చిమకుర్తి బసవయ్య

మద్రాసు

లెనుగు కాలికో బైండు

సివిల్ ప్రాశిడను కోడ్	5 0 0
క్రిమినల్ ప్రాశిడను కోడ్	6 0 0
ఇండియన్ కీసల్ కోడ్	3 0 0
కెరికరత్నావళి (గ్లేజు)	2 0 0
మను, మనుతి, భాస్కర, సర్వకళి, మరాఠాంజేత్యు, జగన్నాథక, కవిరాధప్ప, దాశకళి, సరసింహ, మానవ, బోధ, శ్రీరాజ్, కృష్ణాధిప, కృష్ణ, భద్రాద్రిరామశర్మ ములు, గణికామజ్ఞప్రసాదాచారి, హనుమన్ పాఖ్యానము, శివగోవిందము, హనుమన్సంవితోత్తి, హనుమందేవతలు, విడిగా	0 2 0
శృంగారత్న, శివగోపాల, రామలింగే, కాలిహస్తలింగశతకములు విడిగా	0 3 0
విక్టోరియా డిపో, మైలాపూరు - మదరాసు.	

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు

జీవిత చరిత్ర

ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణపంతులుగారి జీవిత చరిత్ర మునుండియు ఎరుగుదును. విద్యార్థి దశనుండియు వీరి మనస్సు పాఠశాలవరకును దాటి సాంఘిక, మతవిషయములపై ప్రవరించుచుండెను. ఆర్యభట సమాజమునందేమి ప్రార్థన సమాజమునందేమి, ఆంధ్రభాషాసమాజమునందేమి, వీరు మిగుల యుత్సాహముతో పాల్గొనుచు విద్యార్థులకు మార్గదర్శకుడగుచుండిరి. ప్రాంతమున వీరి యభిప్రాయములు ప్రాచీన సాంప్రదాయముల కంటకు మజలినను, రానురాను విశేషలింగ పుస్తక పఠనమువలనను, ఆర్య బ్రహ్మసమాజ గ్రంథపఠనమువలనను, స్వేచ్ఛాయందు వారికిఁగల సహజాసక్తివలనను, సంస్కరణముల కంటకు మరల సాగెను. విగ్రహారధన గూర్చియు, సంఘసంస్కరణమును గూర్చియు, వీరు ఆకాలపు పండితులతోఁగలిగి, దివ్యజ్ఞాన సామాజికతతోఁగలిగి, వాదప్రతివాదముల నలుపుచుండిరి. లక్ష్మీనారాయణ గారన్న పూర్వార్చార పరాయనులకు భయముగ నుండెడిది. రానురాను సంస్కరణాభిమానము వీరియందు బలమై కార్యరూపము దాల్చువరకు వారి మనస్సును వేధింప మొదలిడెను. లక్ష్మీనారాయణగారికి విశ్వాస మొకటి గలగలగా నే దానిని కార్యమున ప్రవేశింపజేయువరకు

వారు ఆత్మంతాండోళన పడుట స్వభావమే యుండెను. సంస్కరణములలోకల్ల కడుకట్ట సాధ్యమును ప్రజలకు ద్వేషకరమును అగు వితంత్రుల ద్వారాను జరిపింప సమర్థుడగుట వీరి నెదుర్కొనిన కష్టములు ఇంతింతయని చెప్ప వీలులేదు. ఆసన యమునందు వారిలో కలసి కొంతవఱకు తోడ్పడ బూనుకొనిన వాడు లక్ష్మీనారాయణగారి కార్యదీక్ష అచ్చగతు గలిగించుచుండెను. వితంత్రుల ద్వారాను చేసికొనినవారితో భోజనము చేసిన వెలివేయుటయేగాక, తుదకు వానికి హత్యలెసను, తాంబూలము స్వీకరించినను, బహిష్కరించుటకు గుంటూరు పూర్వార్చార పరాజులును దెలియించిరి. లక్ష్మీనారాయణగారు అప్పటికి పిప్పికాయస్కులు. వారి భార్య వారితో నీచిమయమున కలసి రాకుండెను. బంధువర్గము, వారిని విడవడిరి. రాజమహేంద్రవరమున కందుకూరు విశేషలింగం పంతులుగారు వితంత్రుల ద్వారాను ప్రారంభించిన దినములందువలె, గుంటూరునందు 1902 వ సంవత్సర ప్రాంతములందు పలువిధ హింసల తాదాత్మక సంస్కరణ పరాజులును లోనగుచుండిరి. ఆకాలమున విశ్వనాథశాస్త్రిగారును జిల్లామునకుగారు సంఘసంస్కరణముపట్ల ఆభిమానము గలిగించి తమ గృహములో ప్రథమ వివా

దేశభక్త ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు. ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షుడు.

క్రీమతి ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణగారు. ఆంధ్రమహిళా సభాధ్యక్షురాలు.

హము జరుగుటకు అంగీకరించి, లక్ష్మీనారాయణగారికి విశేష సహాయముచేసిరి. విశేషలింగము పంతులుగారు వివాహము జరిపించుటకురాజమహేంద్రవరమునందేమిచేసిరి. ఆదినమున గుంటూరునగరమున గలిగినకలకర దురింతగాదు. పూర్వార్చార సాధము భగ్గుమనుననిభయపడిసభాపంతులును తదితరులును విశ్వనాథశాస్త్రిగారినిఁబిలుచుచేరి వచ్చిసభాపంతుల చేక్షణవాసికొనమొదలిడిరి. ఇందుకు భీతిల్లి నలుపురు కొంతదూరమువరకువచ్చిగూడ వెనుకకు బోయిరి. కేసును మరొకందరును మాత్రము ధైర్యముచేసి లోనికి బోయిరి. వెంటనే మామేరులు సభాధిపతుల నిర్ణయలొని కత్తెనై, వివాహము విధ్యక్తముగజరిగెను లక్ష్మీనారాయణగారి మనస్సుత్పత్తి చెందెను. అప్పటినుండియు, తదేకదీక్షతో అనేకవివాహములను జరిపి వితంత్రుల ద్వారాను ఆప్రాంతములందు సామాన్యముగజరు గనట్లు చేసిరి. కాని వారింతటితో సంతృప్తి గలుగలేదు. సెకండుగ్రేడుప్రీడరుగనుండి జీవితమునకు సరిపోవు ధనమునార్జించుచున్నను, ధనార్జనము కొఱకువారు విశేషశ్రద్ధ వహించి యెరుగరు. సాహిత్యాభివృద్ధికి ఒకకంకణ, ప్రార్థన సమాజనిర్వహణమునకు వేగొకకంకణ పాటుపడుచుండిరి. సంస్కరణకార్యములలో నిమగ్నులయి యుండుటచేత వీరున్నత విద్యనభ్యసించుటకు వీలుకలుగక పోయెను. కానిత్యరలోనే విదేశములకు వెదలిత్యాధిస్తన పట్టుమును సంపాదించి అందువలన గలిగడి పలుకుబడివలనదేశమునకు ఇంకను ఎక్కువ సేవచేయుటకు వీరు కృతానాలపడుచుండిరి. గుంటూరు

నందలమున పలువురు విద్యార్థులు విదేశములకు వెదలి విద్యనభ్యసించుటకు ఆశుత్తులయి లక్ష్మీనారాయణగారిని సలహా నడుగగా వానికి తగినసహాయము చేయుటకు వీరుగ్రూహకొనిరి వీరోపనిగ్రోత్వాచామవలన పలువురు విదేశయాత్రకు వెదలంబయి, పరదేశముననును గూర్చి సంఘము క్రమక్రమము తనతోంటి విముఖత్వమును మార్చుకొనుటయు జరిగెను. ఉదాహరణప్రాయములను యువజనులలో వ్యాపింపజేయుటకు కారణ మయిన గుంటూరు యువజన సాహితీ సంఘమునకు లక్ష్మీనారాయణగారు పట్టుకొమ్మలయియుండి దానియభివృద్ధికియ పాటు పడుచుండిరి. ఈసంఘము నందు జేరిన సభ్యులే పలువురు జ్ఞానార్జన నిమిత్తమై విదేశములకు వెదలియుండిరి. తుదకు లక్ష్మీనారాయణ గారు కూడ అయిర్లాండుకు జని అక్కడ బ్యారిష్టరు విద్యనభ్యసించిరి. అయిర్లాండులో వీరికి గల సహజస్వాతంత్ర్య భావములు ఇంకను విస్తరించెను. క్రొత్తక్రొత్త ఆశయములు వీరి మనము నావహించెను. అయిర్లాండు స్వాతంత్ర్యవాదులు పలువురుతో వీరికి పరిచయమేర్పడెను. అయిర్లాండులో వీరికి గలిగినయునభవము వీరి జీవిత దృక్పథమును మార్చివై వెను. నెలపుదినములలో నొకమారు వీరు దేశమునకు తిరిగిరాక, మానసియలగు క్రీనివాస కాశ్మీ గారు గుంటూరులో ఆంధ్రోద్యమమును గుఱించి యువస్వనించుటయు లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారుధ్యక్షుడై జరిపించుటయు తలపెట్టెను. అక్కడను పంతులుగారు గంభీరపద్యానుగా వినిచిరి. కాజీయస్వాతంత్ర్యము లేనిది, యితర సంస్కరణములు

అభివృద్ధి గాంచవనియు, అయిర్లాండు ప్రజలవలెనే, భారతీయులు మున్నుండు స్వరాజ్యము సంపాదించ బ్రహత్పరిపరిపరియను స్వప్నముగ జాటిరి. సంఘసంస్కరణాభిమాను లగు లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారి యుద్దేశ్యములు తీరవగు మార్పు చెందెనని గభ్యు లనుకొనిరి. ఇది సహజమే. క్రపంచానభవము కలిగిన కొలదియు సత్యము పరిస్పృహమగుచుండెను. పరాధీనత వలన చెడుగులును స్వాతంత్ర్యమువలన యుత్కృష్టలాభములును గోచరించును. లక్ష్మీనారాయణగారు విదేశములలోనున్న సమయములందు ఆంధ్రోద్యమమునుగుఱించి ప్రముఖులతో ముచ్చటించిరి. గాంధీమహాత్మునికి యీ యుద్ద్యమతత్త్వము నెరింగించిరి. విద్యార్థుల నేతలు సాశ్వాత్య దురభ్యాసములను ఆవలంబించి స్వసంఘమునకును మాతృదేశమునకును కళంకము దెచ్చుచున్న ఆరి లక్ష్మీనారాయణగారు గహింపజాలక వారి నడవడిని తీరముగ ఖండించిరి. విద్యార్థులను సత్కారకర్తల జేయుటకు లక్ష్మీనారాయణగారి యువదేశములు మిగుల యత్కర్తవలెవచ్చెను. అయిర్లాండునుండి తిరిగి వచ్చినవీరులకు లక్ష్మీనారాయణగారు మదరాసు హైకోర్టులో న్యాయవాదవృత్తిని ప్రారంభించి జరిచేయుచుండిరి. కాని వారి భార్యకు చెప్పి తురి నీళ్లు కడగి యగ్గుత ప్రవేశించుటచే, ఆయనకు మనోవ్యధ యధికమయ్యెను. ఏకాగ్రణముచేసేమి, మదరాసు జీవితము వారి కంతగ నరికడలేదు. వారు నిర్వహింపవలసివచ్చిన కార్యములు నెగుట కవకాశములు గలుగకపోయెను. అంతట వారు చెన్నపురికి వదిలి స్వస్థానమగు గుంటూరులో తమవృత్తిని ప్రారంభించి త్వరలో నభివృద్ధిగాంచిరి. వారిభార్యయు స్వస్థుడైయుటచే, వారు నుఖముగ కాలము గడపుచుండిరి. దేశసేవ నలుపుటకు వారు కొన్నిమార్గములను అనుసరించుచుండగ ఇంతలో దేశమునందంతటను నూతనము కలిగించిన సహాయనిరాకరణోద్యమము ఆమార్గముకు ఆవకాశము లేకుండజేసెను. లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారికి, వచ్చిన పూర్వ స్వరాజ్యము రావలెనేగాని ఖండి స్వరూపాలనము పనికిరాదని విశ్వాసముండెను. దాని కనుగుణ్యముగ గుంటూరులో ఆవరణ రాష్ట్రీయసభి జరిగినపుడు స సంస్కరణములను నిరాకరింపవలయునని వారుపట్టుకొని వచ్చిరి. ఆ సమయమే వారిని పురిగొల్పుచుండినను, అప్పటినుక కార్యము తీర్మానము ననుసరించి కానననభిలో బ్రవేశించుటకు ఆర్యభటకు నిలిచిరి. కాని కలకత్తా కార్యములో కానునభిల యెన్నికెను బహిష్కరింపవలెననియు న్యాయవాదులు తమవృత్తిని విరంపవలెననియు తీర్మానింపబడినపుడు లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారు తమ యభ్యర్థిత్వమును న్యాయవాదవృత్తిని విరంపించి కొండ వెంటపయ్యి పంతులుగారికి దిడిభుజమై నిలకబడిరి. పిమ్మటకానననభిల బహిష్కారి విషయమునకేమి తీరు స్వరాజ్యనిధికి కనులు చేయుటలోనేమి కార్యమునందు గభ్యుల శ్రేయస్సులోనేమి పల్నాడు ప్రజల ఆదర్శయిబ్బు దులను తీర్చుటకేమి వారు సలిపిరి కృషి సామ్యామైనదికాదు. ఎండ వాన యనక పర్యత ప్రాంతప్రదేశము లన్నిటిని వినుపు విరామము లేక తిరిగి ప్రజల నుద్బోధించిరి. మోటుభాగములని నొసంపటడెడి సత్తెజస్విని పల్నాడు తాలూకాలు పంతులుగారి యుద్ద్యమమువలన నూతనోత్సాహము లయ్యెను. అధికారుల యాగ్రహమునకు గురియయ్యెను. అధికారులు పంతులుగారిని త్వరలోనే బహూకరించిరి.

ఆంధ్రదేశములో కారాగృహ నిర్బంధముల నింకను వాగుగ ప్రారంభింపక ముందే పంతులుగారిని జామినీయుడని కొరిరి. కాని అనేకవత్సరములు సాంఘిక బహిష్కారాని బాధలను కడుసహనముతో భరించిన పంతులుగారికి రాజకీయ నిర్బంధము లొకతెక్కయో? పంతులుగారు జామినీయ్యుటకు నిరాకరించి కారాగృహము కరించిరి. ఇటీవలనే వారు విడుదల యగుట తలపెట్టెను. కారాగృహమునందున్న సమయమున వారు కాలమును వృథాపుచ్చి "మాలవల్లె" యను సాంఘిక నవలను రచించి ఆంధ్రవాఙ్మయాభివృద్ధికి తోడ్పడిరి. కారాగృహము నందున్న సమయమున వారు నిర్వహింప వలసిన కార్యములకు కొంత గలుగకుండ సహధర్మచారిణి యగు లక్ష్మీబాయిమ్మగారు భర్తయజ్ఞానసారముగ రాజకీయసంస్కరణమును చేపట్టి అందుకొఱకు తమ శక్తిసంతను ధారపోసిరి. అందు ముఖ్యముగ స్త్రీలకొఱకు ఆమె సలిపిన కృషి వర్ణనాతీతము. లక్ష్మీనారాయణగారికే ఆ విషయము తెలివకొనిన ఆశ్చర్యముగ నుండెను. లక్ష్మీనారాయణగారు కారాగృహ విముక్తులైన పిమ్మట గుంటూరు పౌరులు వారియెడ కనుబడిచిన భక్తిశ్రద్ధలు ఆప్రతిమానములు. వారిరాకవలన ప్రజలు నూనోత్సాహ పూరితులై కాననోల్లంఘన సంఘమువారికి స్వాతంత్ర్య మొనగుటకు గొప్పయేర్పాటులగాంచిరి. అధికారుల కన్నడే కన్నులు కట్టెను కాననోల్లంఘన సంఘమువారు గుంటూరు చేకముంకే లక్ష్మీనారాయణ ప్రభృతులను మరల నిప్పించిరి. వారు నూతనపరిక్షను మిగుల సంతసముతో వైకొనిరి. లక్ష్మీబాయిమ్మగారును భర్తకు కలిగిన నూతనవాదకాశమును జూచి విచారము జాపుటకు మారుగ

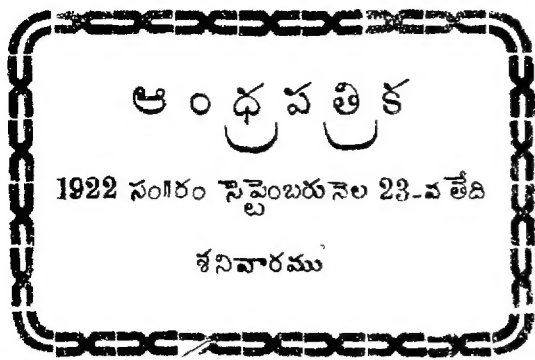
ఈ పదర్పనము నేడు సాయంకాలము ప్రారంభమగును

మహాత్మునియొక్క సిద్ధాంతమునకు పూర్వం చాచాచా
బాంబాయి నది గానులలో అక్రమాలు జరిగినందున ఆయనను
న్నలు బీబట్టడం చేట్టాలు యొక్క ర్తింపడం ఆపునున్న పక్షం
చాలామంది ఆయన మాంద్యస్థిని గ్రహించలేక ఆకాభంగం
పొందారు. ఆయన శ్రుద్ధి నుండి పరుగెత్త నీయక
లాగిపట్టడంకల్ల శ్రుద్ధి నుం దొర్లకని పాత మయన
మార్గాల నడపబడుతున్నదని అకమమాన్వన భూమిని అనవ
దానికి ప్రభుత్వం పూనుతున్నా వుద్ధయనాయకులు దారిద్యోగ
హింసాహిత మాగ్గాన్న పోషడానికి నిక్కయిందుకొన్నాదని
గుజువుపరచాడు. జనులను తీరికయిన ఆకాభంగం కలిగించి
యిటుకంటి దురంతాలు మట్టి జరిగిస్తే శ్రుద్ధియూనికి భంగంకలక
కేసినవాండ్లనువుతామని ప్రభుపరిచి గణపాతు చేర్చాడు.
ప్రభుత్వంవారు దుర్గాహంతో ప్రచారములను కారాగృహాలకు
పంపకుండా అనుకేళాడు. అందరూ ఖయిదులొనికి పోషనిందని
వుత్తరవిచ్చిన మహాత్ముడు సమయానుకూలంగా యిక యెన
రూ జయిశ్చకు పోషాడదని వుత్తరవులు తిప్పివేయడం ఆయన
యొక్క కాజ్ఞతనూ ధైర్యమునూ తెలియజేస్తున్నది. మాంచ
ప్రభు వరికము ఆపమని కోరేది ఖద్దరుకేసిన దానిని క్రొత్తకుం
గా ఆపడానికి ప్రభుత్వం లోకాపవాదభీతిచేత వెనుకొందిన
పరోక్షంగా కాననోల్లంఘనమూ, దొర్లవాల్సూ, అడ్డంబెట్టు
కొని నిగ్రహపర్యయ జరుపుతుందని తెలిసిన వారి కనికాశమియ్య
కుండా మధ్యకాలంలా ఖద్దరుకేత నిరాపూటంగా జరుగు
తుండేట్టూ కొత్తవారిని వుద్ధయనానికి తీసుకొని ఘన పోగు
చేసి అవసరమయితే కాసనముల నిగ్రహించడమూ వన్ను లాపద
మూ జరిగించేట్టూ సాధ్యమయినంతవరకు ఖద్దరు వ్యాపకము
కల్లనే మాంచప్రభు శాంతిమయన నిర్దబుచ్చి ఆమూలంగా
అంగేయులను భగ్యమున కభిమఖులను చేసేట్టూ పూర్వము
పన్నుకొని దారి మతిపాడు. ఖద్దరువ్యాపకంకల్ల, మొంతపరి గణ
కేదీ మహాత్మునికి దెబ్బను. తక్కిన వారి కేర మహాత్మ్యం
పూర్తిగా జెలియదు - ఆచార్యులిద్దరు యీసంగతు లా
లోచించుకొని బరోలిలోంబకతిమతిపాడు యింపనిదానినా

3. విశంకరం బిల్డ,
ఎం. ఎల్. సి.

పరమమ గవర్నరుజవరలు అధినందించుట
 పన్ను ప్రతివాది చాలాబోధుడు 43 వ పన్ను
 దాన్ని (పన్ను ఫోటో బోర్డు ఫోటోకు జుట్టెట్లు ఏ. పరమ
 రావుగారు ప్రాచి దొ: తనమువారికి చేసిన గొప్పసేవకు
 యింటియూ (ప్రాచి గవర్నరు మాన్యురు లాయరు గెడ్డి
 గారు యానెల 17 వ తేదీని ప్రాన్సు కేసును జేయు
 ప్రజల సాక్షులము దొంగరి.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922 సం॥రం సెప్టెంబరు నెల 23-వ తేది

శనివారము

ఉద్యోగాపేక్షపై నాధారపడి యుండేది ఏ యుద్యమ మయినను. శాశ్వతపయోగము కలిగింప జాలదు. అచిరకాలములోనే అంతః కలహము లుదయించుట తక్కుము. స్వార్థముపై గాక, సమాన త్యాగములపై నాధారపడి యుండేది ఏ యుద్యమ మయినను చిరకాలము వర్ధిల్లి, ఐకమత్యమును పెంపొందించును. భ్రాతృభావము బుట్టించును. సాంఘిక బలమునకు, హృదయ సంయోగ మవసరము. స్వలాభాపేక్షయందు, హృదయములు విడిపోవుచుండును. పరిశ్రేయోభిలాషవలన హృదయ సంయోగము బలపడుచుండును. జస్టిసుపక్ష ప్రముఖులలో నెవరగు ఓ. కందస్వామి చెట్టిగారు, నేటిదినము చిదంబరములో జరిగెడి ఆదిద్రావిడ సభ కధ్యక్షత వహించి, ప్రస్తుత బ్రాహ్మణేతర పక్ష మెటుల యపజయము గావించినదియు కడు దూరము వ్యక్తము జేసిరి. ఆదిద్రావిడుల యభివృద్ధి కెట్టి మార్గము లవసరములో, అందును గూర్చి ముచ్చటించుటకు మారుగ వీరు విశేష కాలమును బ్రాహ్మణేతరోద్యమము, దాని ఫలితముల గూర్చి ముచ్చటించుటతో గడిపిరి. ప్రస్తుత బ్రాహ్మణేతర నాయకులపై ఆశ బెట్టుకొనవలదని మాత్రము ఆదిద్రావిడులను హెచ్చరించుచు, తమ ముక్తిని తామే సాధించుకొనవలయు నని సూచించిరి. ఈ సలహా మాత్రము మిగుల ప్రయోజనకారి యనుటకు సందియము లేదు. ఏ సంఘము నయినను, ఏ జాతి నయినను, నురియొక సంఘము గాని మరియొక జాతి గాని యుద్ధించు ననుట భ్రమ. పరులు కొంతవరకు తోడ్పడివచ్చును. కాని తమను తా ముద్ధరించుకొన జాలనివారికి ఇతరులు తోడ్పడెద రనుట గాని, అట్టి తోడ్పాటువలన వారికి లాభ ముండు ననుట గాని కల్ల. స్వయం సహాయమునకన్న, ఎక్కువ పటిష్ఠ మగు ప్రతిక్రియ యుండబోదు. నిమ్మజా త్యుద్ధరణమునకు నిమ్మజాతులే కర్తలు. ఇతరుల సహాయము వలన కలిగెడి లాభము గాని, వారి నిరోధము వలన గలిగెడి నష్టము గాని అత్యల్పము. స్వయంప్రభోధము వలననే, వ్యక్తు లేమి, జాతు లేమి వృద్ధి గాంచును. ఈ సూత్రము అన్ని కాలములకును అన్ని దేశములకును వర్తించును. ఆదిద్రావిడులకును, ఆదిమాంధ్రులకును, ఈ సూత్రమే కరమ ప్రయోజనకారి.

తాము వెనుకబడి యుండినందులకు ఇతరులను దూషించి లాభము లేదు. తమ లోపములను సవరించుకుని, నిర్భయముగ నేజాతి తన ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనునో ఆజాతి ఎల్లరగౌరవమును కుపాత్రమగును. సంస్కరణము ఎప్పుడును వెలుపల నుండి బయలుదేరదు లోపలనుండి యది యుద్భవించినగాని, అది ఫలదాయకముగానేరదు. ఆత్మావభోధము గలిగిన పిమ్మట, ఏజాతి హింసనీతియందుండును? నిమ్మజాత్యుద్ధరణమునకు, గాంధీ మహాత్ముని కార్యక్రమమును చేపట్టుట మిగుల యనుకూలసాధనము. అందు ముఖ్యముగ కద్దరు సాధ

నమువలన, ఈ సమస్య తక్కువ పరిష్కారమగును. ఆంధ్రదేశమునం దీసమయమున, నూలుపడుకుట గాని నేతనేయుటగాని చాలవరకు ఆదిమాంధ్రుల హస్తములలో నున్నది. ప్రాచీన కళను వారింకను పోగొట్టుకొనక, దేశగౌరవమును నిలువబెట్టుచున్నారు. కద్దరు నిర్మాణమునకు వారిసహాయ మత్యవసరమగుచున్నది. పలుతావులందు వారి తోడ్పాటుతోనే కద్దరు నిర్మాణము కొనసాగుచున్నది. ఇట్టి సందర్భములలో అస్పృశ్యత త్వరలో నడుగంటు ననుటకు సందియములేదు. మహాత్ముని సందేశ నిర్వహణమునకు ముఖ్యసహాయ భూతులయిన ఆది మాంధ్రులున్నత స్థానము బడసెదరనుట నిశ్చయము. ఆసంగతి యటుండ, కందస్వామి చెట్టిగారు, బ్రాహ్మణేతరోద్యమము ఆదిద్రావిడులకు ఎట్టి యన్యాయము గలిగించినో వివరించిరి. ఇందు నిమిత్తము వారియుద్యమవృత్తాంతమును పూసగుచ్చి నటుల జేటవరచిరి. జస్టిసుపక్ష ప్రముఖులలో ప్రధానులుగ నుండి ఐరంధినములలో బ్రాహ్మణేతరోద్యమాభివృద్ధికి కట్టుదలతో పాటుబడిన కందస్వామి చెట్టిగారి వృత్తాంతము, ప్రామాణికమే యని ఎంచవచ్చును. తమలోతాము భేదములు బెట్టుకొని, ఐకమత్యమును చెడగొట్టుకొనవలదని, ఆది ద్రావిడులకు కందస్వామి చెట్టిగారు హిత మొసగుచున్నారు. బ్రాహ్మణేతర నాయకులు స్వలాభము కొరకు ఆదిద్రావిడులలో అంతఃకలహములను పెంచుకుండ కాపాడుకొనవలయునని, వీరు హెచ్చరించుచున్నారు. కేవలము రాజకీయ వ్యవహారముల కొరకు మాత్రము కలసివచ్చి, సాంఘిక విభేదములను అటులనే నిలిపియుంచుకొనవలదని, కందస్వామిగారు ప్రోత్సహించిరి.

బ్రాహ్మణేతరనాయకుల చేసిన లోపములను ఆదిద్రావిడనాయకులు అనుసరింపవలదని, కందస్వామిగారు వేడుకొనిరి. ఆలోచములేమి? బ్రాహ్మణేతరోద్యమమును మొదట స్థాపించినపుడు, బ్రాహ్మణులు వేరు, మిగిలిన ప్రపంచమంతయు వేరని, విభాగముజేసిరి ఈ విభాగముపై నాధారపడి యుద్యమము నడచెను. స్వల్పసంఖ్యాకు లగు బ్రాహ్మణులను త్రోసివైచినను, మిగిలిన బ్రాహ్మణేతరసంఘమంతయు ఒక్కమాటపైన నడిచెనా? మహమ్మదీయులను, క్రైస్తవులను విడిపోయిరి. ఆదిద్రావిడులకును, బ్రాహ్మణేతరులలోని యున్నత శాఖలవారికిని 1917 సం॥రము నందు కొంతవరకు ఒడంబడిక జరిగెను. ఎస్కూరులో స్పర్తాంతుయొద్ద జరిగిన సభలో ఉభయసంఘములవారును చేరిరి. సర్. పి. త్యాగరాయశెట్టిగారు రాసభ కే తెంచిరి. వర్ణాశ్రమధర్మనిరతు లగు త్యాగరాయ శెట్టిగారు పంచములసభ కే తెంచుట కది ప్రథమపర్యాయ మని కందస్వామి చెట్టిగారు రూపొందించుచున్నారు. బ్రాహ్మణేతరులు తమ కుపకారము జేయుదురను నమ్మకముతో ఆదిద్రావిడులు కొంతకాలము వారి ప్రాబల్యమున కంగీకరించిరి. ఆది ద్రావిడులు బ్రాహ్మణేతరోద్యమమునకు తోడ్పడుటబట్టియే, ఆయుద్యమమునకు విశాలత గలిగినదని, కందస్వామిగారి యుద్దేశము. కాని, జస్టిసు ప్రముఖులు నిమ్మజాతులయొడ ప్రస్తుతము చూపుచున్న ద్వేషమును ఇకముందును కనుబఱచునెడల, ఆయుద్యమము అడుగులేనితోట్టినలె నిరుపయోగమగుననియు, నిరంకుశత్వమునకు దోహద మొసగుననియు, కందస్వామిగారు ఖండితముగ బలికిరి. ఆదిద్రావిడ ప్రముఖుడగు యం. సి. రాజాగారు శాసనసభలో సభ్యులగుటకు, సర్. పి. త్యాగరాయశెట్టిగారు గాని, రాజారామారాయనింగారు గాని ఎంతకారకులో, కడపటివారు ఉన్నతస్థానము బడయుటకు యం. సి.

రాజాగారు అంతకారకులే యని, కందస్వామిగారు తెలియజెప్పిరి. ఇట్టిస్థితిలో, అడుగున బడి యున్న నిమ్మజాతులను మరింత అవమానపరుచుటకు ప్రయత్నించెడి బ్రాహ్మణేతరుల జూచిన తమకు సిగ్గుచున్నదని, కందస్వామిగారు చాటిరి.

అసిపైంటు లేబరుకమిషనరు పదవిని రద్దజేయించుటకు, బ్రాహ్మణేతరులు చేసిన ప్రయత్నములను కందస్వామి గారు నిరసించిరి. నిమ్మజాతుల జేహమున కివి విశేషనష్టకర మని వీరి యుద్దేశము. నిమ్మజాతుల యభివృద్ధి కుపయోగించెడి పదవులను లేకుండజేసి, త్యాగరాయ శెట్టిప్రభృతులు వారికి మిత్రులై యపకారము గావించి రని యు అందుకు వారిపై ప్రచండబాధ్యత నిలిచి యుండు ననియు, కందస్వామిగారు మందలించిరి. శాసనసభలో సభిక సంఖ్యాకులు తమ యధికారమును దుర్వినియోగము జేసి రని వీరి తలంపు. బ్రాహ్మణేతర నాయకులకు, సంఘసంస్కరణము నందు విశ్వాసము లేకబోవుటయే ఇందుకు కారణమయ్యెనట. బాసుగారి వివాహచట్టమునకు త్యాగరాయ శెట్టిగారు ప్రబలప్రతికూల్యము వహించిరి. బ్రాహ్మణేతరోద్యమమువలన, నిమ్మజాతులకు న్యాయమును సంభవింపక పోగ, నాయకులుగ నుండగల బ్రాహ్మణుల సహకారమును కోల్పోయినందులకు కందస్వామి గారు చింతించుచున్నారు. అట్టివారు నిరాశరణోద్యమమును చేపట్టినందులకు వీరు విచారింపుచున్నారు. బ్రాహ్మణేతరుడు రాజకీయముగ బ్రాహ్మణునికి స్థానములేకుండ జేసినను, సాంఘిక సౌభంధమునందు మాత్రము బ్రాహ్మణుడు లేకుండ గడుపుకొనజాలక బోయెనని, కందస్వామిగారి యుద్దేశము. తనక్రింద నున్నవారిని అడగద్రొక్కినందులకు బ్రాహ్మణుని కూలద్రోసి, బ్రాహ్మణేతరులు తమక్రింద నున్న వారిని అణగద్రొక్కుట అప్రత్యక్షమని కందస్వామిగారు వాదించు చున్నారు. ఇట్టి నిరంకుశచర్యవలన, బ్రాహ్మణ ప్రాబల్యము బలపడుట దప్ప వేరులాభము లేదని వీరి యుద్దేశము. జస్టిసుపక్షనాయకునికి సంఘసంస్కరణ మవిన గిట్టుకుండుట యొకలోపమనియు, ఉద్యమాభివృద్ధి కొరకు వీరు ధనవంతులను అందు ముఖ్యముగ జమిందారులను ఆశ్రయించుట మరియొకలోప మనియు, కందస్వామిగారు వ్యక్తపరచిరి. శాసనసభలో పంచమాభ్యుదయముకొరకు దెచ్చిన తీర్మానములను జస్టిసు నాయకులు బలపరుప రయిరి. సాంఘికాభ్యుదయమునకు వలయు తీర్మానములను చట్టములను జస్టిసు పక్షమువారు ప్రవేశపెట్ట రయిరి.

ప్రస్తుతస్థితిలో వెనుకటివలెనే, జన్మమే బౌద్ధత్యమునకు కారణ మగుచున్నది. ప్రస్తుత జస్టిసు పక్షము, ఒకపక్షధోరణిని అనుసరించుటలేదు. సాంఘికధోరణినయినను అనుసరించుటలేదు. ఇది రెండువిధములను చెడినదని, కందస్వామిగారియుద్దేశము. శాసనసభలోగాని, మంత్రివర్గమునందుగాని, పలువిధసంఘములకు ప్రాతినిధ్యము లేదని వీరి యుద్దేశము. మహమ్మదీయులకుగాని, నిమ్మజాతులకుగాని, క్రైస్తవులకుగాని, అంగ్లోహిందవులకుగాని బ్రాహ్మణులకు గాని ప్రాతినిధ్యము లేకయున్నది. అందుచే, బ్రాహ్మణేతర హిందువులకుదప్ప తదితరులకు నష్టము వాటిల్లుచున్నదని వీరియుద్దేశము. మహమ్మదీయులకును, క్రైస్తవులకును మంత్రివర్గమునందు ప్రవేశ మొసగవలెనని వీరు గోరుచున్నారు. బ్రాహ్మణులకుమాత్రము మంత్రివర్గమునందు ఏల ప్రవేశ ముండగూడ దని వీరడుగుచున్నారు. బ్రాహ్మణునికి ప్రవేశము లేకుండ జేయుటవలన, ప్రజలకుగాని, రాజ్యాంగమునకు

గాని, లాభము లేదని కందస్వామిగారి నమ్మకము. నిమ్మజాతులకు బ్రాహ్మణులకు ప్రత్యేకనియోజకవర్గము లుండవలయు ననియు, సాంఘికప్రాతినిధ్యము ఈరాష్ట్రములో నెంతవరకు బనిచేసెనో విచారించుటకు తరుణమాసన్నమయినదనియు, వీరు గోరుచున్నారు. నిమ్మజాతులవారు ఏకత్వమును దునుడేరక, తమకు తామే ఒకపక్షముగ జేరి ముక్తిని సాధింపవలయు నని, వీరు హెచ్చరించిరి. కందస్వామిగారి దృష్టి శాసనసభలపై నిలిచియుండుటచే, నిమ్మజాతులకు స్వయంసహాయకార్యక్రమమును సూచింపజాలకపోయిరి. ఒకవిధముగ మాత్రము కందస్వామిచెట్టిగారి యుపన్యాసము, ఉపయోగకరముగ నుండును. జప్తిసుయధ్యమము దేశాభివృద్ధి కెంతవరకు అనుకూలించునో, వారు తెలియజెప్పిరి ఈయధ్యమమునందు పాల్గొను వారికే ఉద్యమోపము లెక్కుడు స్ఫుటముగ దెలియగలవు. కందస్వామిగారి హితబోధవల్ల, జప్తిసుయధ్యమము ఎంతవరకు తనలోపములను సరించుకొని, దేశాభివృద్ధిని అడ్డగింపకుండునో, చూడవలయును.

మోషా శ్రైవ్య వివాదము.

సామాజ్య శాసనసభ

మోషా శ్రైవ్య వివాదచారిత్రము గూర్చి హిందూ దేశము ఒక కొననుండి వేరొక కొనవరకు తల్లడిల్లి యుండెను. ఇంగును గురించిన సత్యము చాలవరకు అధికార సాక్షులనుండియే వెలువడినను, నాపుకని టీవారు పై పూత పూసిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇంగును గూర్చి తమ యభిప్రాయము దెలుపుటలో, సార్వజనుల ఆంధ్రమానుగారు, రిప్పుగారును దోషులని నిర్ణయించిరి. రిప్పుగారు చనిపోవుటచే అందునుగూర్చి విచారించ బని లేదు. ఇక ఆంధ్రమానుగారొక్కరు మిగిలియున్నారు. పైనికాధికారియగు కలకత్తా హం ఫిసుగారిని నిర్దోషులని నిర్ణయించిరి. ఇవాన్సు, హిచ్ కాకుగార్లు లోపము జేసినను, వారిపై నెట్టిచర్య దీసికొనుటకు, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు కోరియుండలేదు. ఈ రీతిన జెబ్బడిమండ్రి ఘోరమరణములకు కారణమయిన సందర్భములన్నియు, చులుకన చేయబడెను. స్రస్తుత పరిపాలనము మారనంతవరకు ఇట్టిదుస్థితి మారజాలదు. ప్రజలకు న్యాయము గలుగజాలదు. సామాజ్య శాసనసభలో, హుస్సేనుఖానుగారిందు విషయమై తీర్మానము నుపపాదించిరి. శ్రైవ్య మరణములకు ప్రత్యక్షముగ గాని పరోక్షముగ గాని బాధ్యులయినవారిపై తగినచర్య దీసికొనవలయునని ఈ తీర్మానమునందు కోరబడెను. అన్ని పక్షములవారును అంగీకరించెడి ఇట్టి తీర్మానము గురించి యయినను, అనధికారసభ్యులు ఏకాభిప్రాయము గనుపరచగూడదా? సర్. విలియం విన్ శెంటుగారి ప్రోద్బలమునకు వీరు లొంగిపోయిరి. తుదకు తీర్మానము నిరాకరింపబడెను. ఇంతకన్నను వేరుఫలిత ముండునని తలచుట వ్యర్థము. సర్. విలియం విన్ శెంటుగారి గర్జనము పనితేసెను. కలనల్ హంఫ్రేను గారి బాధ్యత ఎటుల తొలగెనో తెలియకున్నది. మార్షలులా యమలులో నుండగ, బాధ్యత యంతయు వీరిదిగాదా? ఇవాన్సు హిచ్ కాకుగార్లు ఆశ్రద్ధ వహించిరిని, విన్ శెంటుగారు రంగీకరించిరి. కాని, "లా"ను పునరుద్ధరించుటలోను, తిరుగుబాటు నడచుటలోను, వీరిరువురును అమూల్యమగు సహాయ మొనర్చిరట. అందుకని, వీరిక్షమింపవలయు నట. ఈ వాదము మిగుల చమత్కారముగ నుండదా? ఒక సంగతికిని, మరియొక సంగతికిని పోటీ జెట్టుట ఏటి న్యాయమో

తెలియకున్నది. ఇంతటితో నూరుకొనక, తాము గాని, శాసనసభ్యులలో నెవ్వరయిన గాని, పై యధికారుల స్థానములో నుండునెడల అటులనే ప్రవర్తించి యుండవలసి, విన్ శెంటుగారు సమర్థించుటకు మరింత విచిత్రము. అటులగుచో ఎవ్వరికిని, సాధ్యపడని కార్యమును నిర్వహింపనందులకు ఇవాన్సుగారిని గాని, హిచ్ కాకుగారిని గాని నిందించుట కనలే యవకాశము లేదు. విన్ శెంటు గారు మొట్టమొదట మొదటయు, అపిమ్మట అట్టిలోపము నుకావించుకుండుట కెట్టివారికిని సాధ్యపడదని పలుకుటయు పరస్పరవిరుద్ధములు. ఇవాన్సు, హిచ్ కాకుగార్లపై చర్యదీసికొనకుండుటకు కారణము గనుపింపదు. విన్ శెంటుగారి దంభవాక్యముల వలన విశ్వాసము గలుగలేదు. నాపేకమిటీ సభ్యుల యగ్రతను ప్రాధానము వహించిగా రాక్షేపించినందులకు విన్ శెంటుగారికి కోపము వచ్చెను. కాని, వీరి హేతువాదము నిస్సారమని, దానిని పరిశీలించినవారికి గోచరించును. వేంకటపతిరాజుగారు నుడివినటుల, ఆంగ్ల జేత చరిత్రకారులు కలకత్తా చీకటికొట్టు సందర్భముల గూర్చి ఇప్పుటికిని ఆగ్రహము జూపుచుండురు. నిన్న మొన్న జరిగిన మోషా శాసనసభ ముల గూర్చి మాత్రము అధికారుల నడవడిని పాటింపవల దని, విన్ శెంటు ప్రభుత్వము హితమొనగుచున్నారే! ఇంతకన్నను శోచనీయమగు సంగతి వేరుగలదా?

బంజరితెనము.

తుర్కీ వ్యవహార సందర్భమున ఇంగ్లండు బంజరి యగుట, లాయడు జార్జిగారి పద్ధతులకు ఫలితము. ప్రాన్సు, ఇటలీదేశములు తమ సైన్యములను పూర్తిగ దీసివైచినవి. తుర్కీపై యధ్యము సలుపుటకు నిరాకరించినవి. ప్రాన్సుమంత్రి యగు పాంకేరు గారితో ముచ్చటించుచు, కర్జనుప్రభువుగా రింగును గురించి ఆశ్చర్యమును కనుబజచిరి. కర్జను ప్రభువుగారి కాశ్చర్యము గలుగుట మిత గాదు. ప్రపంచ మెటుల భావించుచున్నదో కనుగొనక, ప్రాత యూహలనే పట్టుకొని ప్రేలాడుచుండెడి కర్జను ప్రభువు, సామ్యమార్గములను గ్రహింపనేరరు. తుదకు జాగోస్టావియా సైన్యము బ్రిటీషువారికి తోడ్పడుటకు నిరాకరించెను. పోనీ, ఇంగ్లండులో నయినను ఇంద్రవిషయమై సాదరభావము చూపబడెనా? లేబరు పక్షమువారు తామే మాత్రము తోడ్పడమని స్పష్టపరచిరి. కన్ఫర్మేటివుపక్షమునకు సయితము మరియొక యుద్ధ మిష్టములేదు. ఇక ఎవరిపై లాయడు జార్జి కర్జను ప్రభువు లాధారపడెదరు? అధినివేశ రాజ్యములపెననా? కెనడా రాష్ట్రము వెనుకముందాచున్నది. దక్షిణాఫ్రికా, త్వరపడగూడదని తలచుచున్నది. ఆస్ట్రేలియా యయినను, తుర్కీపై యధ్యమునకు పూర్తిగ తోడ్పడుటలు గనుపింపకు. వైకొంట్ గేగారు సయితము, ఫ్రెంచి వారితో యోచింపకుండ ముందుకు దుమికెదనని ఇంగ్లండు ప్రచురించుట అలోచనలేని పని యని మైమ్మన్ క్రికకు వాసిరి. తుర్కీకి తోడ్పడుటకు బాల్టి విక్కులు సంసిద్ధులగుచున్నారు. ఇంతటి విషమస్థితి జనించుటకు, లాయడు జార్జి గారు గ్రీసుపై గనుబజచిన అపూర్వాభిమానమే కారణమయ్యెను. ఛానక్ నుండి బ్రిటీషువారు గూడ తమ సైన్యములను తీసివై చెదరనియు, తురుష్క సమస్యను పరిష్కరించుటకు వెంటనే సమావేశమును కూర్చుట కంగీకరించి రనియు దెలియచున్నది. బ్రిటీషువారు తమపట్టును విడువనిచో మహమ్మదీయ ప్రపంచములో నెట్టికల్లోల ముదయించునో గమనింపవలయునని ఫ్రెంచిమంత్రియగు పాంకేరుగారు,

కర్జనుప్రభువును గోరియుండిరి. ఇకనయినను బ్రిటీషు మంత్రి లెక్కుడు వివేకమును దూరదృష్టిని కనుబజచెదరా?

జార్జి లాయడు గారు

నిరాకరణలంబులు శాసనసభల నాక్రమించుచో, శాసనసభలు రద్దగునని లాయడు జార్జి గారు సూచించిరి. ఈసంగతిని, రీడింగు ప్రభువుగారును, సర్. విలియం విన్ శెంటుగారును బలపరచిరి. బొంబాయిగవర్నరు జార్జి లాయడుగారు మాత్రము, నిరాకరణలంబులు శాసనసభలలో ప్రవేశింప నెంచుట చాల ప్రోత్సాహకరమనియు, లాభకరమనియు, బొంబాయి శాసనసభలో ప్రసంగించిరి. లాయడు జార్జి గారిని సాధించుటకు శాసనసభలో ప్రవేశింపవలయు ననువారు, జార్జి లాయడుగారిని సాధించుటకు శాసనసభలను బహిష్కరింపవలయునని కలుకుదురా? అధికారు లెటులయినను బలక నిండు; వాగ్ నడుపులను పాటింపక తమధర్మమును తాము నిర్వహించుట భారతీయుల కర్తవ్యము.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభ కధ్యక్షత వహించిన దేశభక్త డెన్నెవ లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారి అధ్యక్షకోశన్యాసమును వేరొకచో బ్రచురించితిమి. దానియందు శాసనసభలలో జేరి మంచిని చెడకును నిర్బంధి ప్రతిష్ఠంభనలు జరిపిర లాభకరముగ నుండునను అభిప్రాయమును పంతులుగారు వెల్లబుచ్చిరి. ఇట్టియభిప్రాయమును మహారాష్ట్రపక్షమువారియినను ఒకసంకేతుటలేదు. మంచికి తోడ్పడుటకే వారికిని సమ్యక్తము. ప్రతిష్ఠంభనలు కొనసాగ నేరవని ఇవివరకు వెలిపితిమి. సంస్కరణముల బహిష్కారమును జయప్రదముగ కొనసాగించి పేర్కొడిన ఆంధ్రదేశము, లక్ష్మీనారాయణ పంతులుగారి సూచనను నిరాకరించు నని తలంచెదము. ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభవారి సూచనను తిరస్కరించి, ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొని, గాంధీమహాత్ముని ఆనతిని నిష్కర్షగ నిర్వహించెదరుగాక!

శ్రీ గంపలగూడెము కుమారరాజుగారు

శ్రీ గంపలగూడెము కుమారరాజు గారు నిర్బంధవిముక్తులై మరల సాంధ్రమాతృసందర్శనము కేయగలిగినందులకు వారి నభినందించెదము. ఆంధ్రమహాసభ కధ్యక్షత వహించి, కావించిన ప్రసంగముకొరకు, వారు వెనుక శిక్షితు లయిరి. మరల సాంధ్రసభలు జరుగునపుటికి వారు చేరగలిగిరి. ఆగర్భశ్రీమంతు లయ్యు, వీరు మాతృసేవ కొరకు జూపెడిదీక్ష కమంగడు ప్రశంసార్హము. జమిందారులలో నిట్టివారు గనుపించుట యరుదు మహాత్ముడు విధించిన నిర్మాణకార్యక్రమమును దేశము నిర్వహించి స్వరాజ్యము బడయుటకై, వీరికముందు ద్విగుణీకృతాహ్వానముతో పాలు బడెద రనియు, తమ శక్తిసామర్థ్యముల నిందునిమిత్తము అర్పణజేసెద రనియు, సమ్మదము.

కొంజులలో నివసకు ఆక్సాంబెంటు జెనరలుగ నుండిన రామలహరీయక్. జి. బానుబహదూరుగారు. సి. బి. యి. చనిపోయిరి.

ఇండియన్ అడిట్ ఆక్సాంబెంటు సర్వీసులోనికి నల్లగు ప్రాజెమెంటుల నెన్నుకొనుటకును యిండియన్ కస్టమ్స్ సర్వీసులోనికి డిప్యూటీ సెన్నుకొనుటకును ఫిరీ 1922 డిసెంబరు 11 న తేదీ పాపవాదమునాడు ఆలహాబాదులో ప్రారంభమగును. ఢిల్లీ యూనివర్సిటీ బోర్డులో డాక్టరు నందలాలు ప్రాధానము పాపని జే. యల్. భార్గవ అగ్నిహోత్రుగారిని భారత శాసనసభా ప్రతినిధులుగ నెన్నుకొనబడిరి.

గురుకాబాగునంక్షోభము

ఆంధ్రానుగారి కేసు, ప్రబంధకసంఘ నాయకులకేసు విచారణ - అకాలీల అరెస్టుల వివరములు
దొంగిలించిన వస్తువులను మరల నిచ్చి వేయమంటు అమావాస్య ఉత్సవము

డిల్లీలో అన్ని రాజకీయకక్షలవారిసభ

టర్కీ-ఖిలాఫతువిషయముల చర్చ

శశిభూషణ హజ్రాగారు

స్వరాజ్యప్రభుత్వసేనకు కేసునునిచ్చి ప్రజలను అరెస్టు చేసి లంచములు పుచ్చుకొని మోసము చేయుట - 9 నెలలు కఠినశిక్ష విధించబడుట

గురుకాబాగునంక్షోభము

కేసుల విచారణ

ప్రధానంధిస్వామికేసు

స్వామియైన 117, 143, 147 కేసుల క్రింద తేదీన కేసు విచారణ ఆచార్యులలో 19 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ప్రారంభమైంది. మేజిస్ట్రేటుగారు ప్రేక్షకులతో నిండిపోయారు. స్వామికి తగ్గియిచ్చిరి. ఫిర్యాదీల పక్షమున తొమ్మిదియందీ సాక్షులున్నారు. 22 వ తేదీకి వాయిదావేయబడినది. ఆకాదు పోలీసు సూపర్వైజరు మెర్సెస్సుగారి సాక్షులు జరుగును. "సెప్టెంబరు 10వ తేదీని ఆచార్యులలో అకలు తఖతుగద్ద ఉదయము 7 మొదలు 10 వరకు దివాను జరిగింది. ఆంధ్రకు 5.00 వందలవచ్చిరి. కొంతమంది ఉపన్యసించిరి పిమ్మట గురుకాబాగుకు చెల్లుటకు ఖైదీలపూనునందొచ్చిరి నిధారణలవారు ఖాను సింగుగారి కాయకత్తునుక్రింద పంపిస్తూ అచటికివచ్చిరి. "ఈ సమస్య కేసులు అకాలీలకు మామ్ర మె సంబంధించియుండలేదు. చేతులుకందరికిని గూడ సంబంధించియున్నది. హిందూ మహమ్మదీయ సోదరులందరూ గూడ మీ (అకాలీలు) కక్ష ముననేయున్నారు. మీరు తపముచేయుచున్నారాగాన మీకు తపఃఫలము తప్పక చేరువగును. కోర్టున సంగమముచేరవలసిగాన సంయుక్తరాష్ట్రమునందీ ముచటికివచ్చుటకు చాలమంది హిందూమహమ్మదీయ సోదరులు సిద్ధమగుచున్నారు. మనము తలచినిచ్చిన చాలు వారుకెంతవే వచ్చెదరు. నేను మిమ్మా కిచ్చిదింపుచున్నాను. మీరు దౌర్జన్యమును పూర్తిగా త్యజించి తిరిగిన మీకు తప్పక విజయముకలుగును. శ్రీ శ్రీ అకలు విజయ నివాదము అందగేయుటకు వృద్ధ యది దారక మై యున్నదని" స్వామి నడిచేసిన కోర్టులో బాఖలు చేయబడిన టిపోయిందొచ్చింది. ఆచార్యులనును తాము వింటిమని కోదరు సాక్షులున్నారు. సాక్షులలో చాలమంది పోలీసువారును ప్రభుత్వోద్యోగులను సాక్షులున్నారు. (హిందూ)

ప్రబంధ సంఘనాయకులకేసు

మాలవ్యా పండితుని వాదము

18 వ తేదీని యీకేసు విచారణ మాల ఆచార్యులలో జరిగింది. కాబాభేరునీంగు (పాతీ)గారి పక్షమున పండిత వదన మోహన మాలవ్యా, సర్దారు ఖజానుసింగు, సర్దారు లక్ష్మీ చారాయణసింగు, గారు వాదించుచున్నారు. క్లిష్టమున ద్వాయాలు వ్యాఖ్యానములను చెప్పలేదు. లాలా భువిందరు (అంబలా) గారు, శిద్ధర్థ దువ్వూరు గాంధీటోపీని ఛరించుచున్నారు. డెడ్ల పోలీసు ఉద్యోగులు సాక్షులున్నారు. "అప్పుడే 23 మొదలు 26 వరకు నేను గురుకాబాగు తోటలోనుండి అటోటలో మామిడి కట్టు బాగుచెట్టు మున్నగు ఫలకృతులున్నవి. వానిని అకాలీలు నరికలేదు కిరకుచెట్ల కొమ్మలను మా కిమె వారు నరికి చెట్టున్న భూమి గురుద్వారామఃకు 300 అడుగుదూరమున తోటకు 50-60 అడుగుల దూరమునను యున్నది" వారు సయ్యదు అనాదుడు అను పాదావినిస్తేయును కొట్టిరి. అతని తలపాక క్రిందబడినది. అది ఒకసాక్షి చెప్పెను.

ప్రభుత్వ వ్యాఖ్యానము - ఇంకోక్కురు మాత్రమే సాక్షులు మియ్యెరలేను. ఈసాక్షుల క్రాసు పరిశీలనయొక్క లోపల నరకు గానున్న పో నేనాసాక్షులను వదలకొందును.

మాలవ్యాగారు - అతడు ఎప్పుడు వచ్చును?

ప్ర: - వ్యా: - అతనిని మీరే కేసులరు.

మా: - గాయపడదరుగారు! మీసాట గూడ నిట్టిమాట వచ్చునని నేనెన్నడును తలపోయలేదు.

ప్ర: - మీరకగా మాలవ్యాగారిని నా అభిప్రాయము గాదుమిశ్రాక్షిదారులగు అకాలీ నాయకులని నా అభిప్రాయము.

మా: - అది సరిగాదు.

ప్ర: - నన్ను వాళ్లు చెప్పమని గాన నేను చెప్పితిని మా: - మిమ్మకిట్లు చెప్పమని ఉపదేశించికో వాని మొగము మీదనే నేనా ఉపదేశమును పారవేసినది.

"సోభాసింగు సాక్షి కాలేదు. అతడు తప్పించుకొని చున్నాడుగాన వారంటుమీద తీసుకొని రావలెనని ప్రభుత్వ వ్యాఖ్యానములో కోరెను. క్రాసుపరిశీలనయొక్కలోపల నరికురాని పో నా సాక్షులను వదలకొందుననెను. ఇప్పుడీక నెవరును సాక్షులు లేరుగాని అవసరమున బట్టి ముందు పిలువవలసివచ్చిన పిలచెద ననెను" అని మేజిస్ట్రేటు ప్రాముకొనెను. 20 వ తేదీని క్రాసుపరిశీలన జరుగును. (క్లియరు).

భారతకాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ

మూల్యానులో నామోదించబడిన తీర్మానములు

భారతదేశమున కమ్యూనిస్టువేదన అత్యుచితమున పత్రికాధిపతి బాబూ మోతీలాలు ఘోషాగారి మరణమున కీర్తి పాత గాధసంతాపమును తెలుపుచున్నారు. ఈ విషయమున యమున సంపూర్ణానుభవజ్ఞు లగు ఘోషాగారి హితోపదేశము దేశీయుల కర్మవసరమయ్యుండ నివృత్తున వారి నియోగము తటస్థించుట గొప్ప ఆపదయైయున్నది.

ఘోషాగారి సభాకామెలుపాపాగారిని టర్కీ దేశము వారిని వారికిరిగిన మహావిజయముల కీర్తిపాత మిగుల కొని యాడుచున్నారు. భారతీయులు వారికి సహాయము చేయుచునే యుండు రని విశ్వసించుచున్నారను తీర్మానము లామోదించబడినది.

గ్రంథ బహిష్కరణము

రాయగారు వ్రాసిన "ఇండియా యిసుక్ర్రాస్తివను" అనుగ్రంథము నుద్యోగము బహిష్కరించిరి.

జమీన్దారుల సమ్మెకట్టు

పోలీసులకును పాముగా వచ్చినవి. సమ్మెకట్టిన వారి కభయ జరిగినది. ఆంధ్రలో సిక్కులు, మహమ్మదీయులు, అంగ్లోయండియనులు మున్నగు వర్ణవర్ణములవారు నుపన్యసించి పని మానివేయుకట్టు తమతమ మతములవారిని ప్రోత్సహింపరచెదమనెరి. 25 వ తేదీనాగా ఛేనెవారిని మూలమే యిప్పటికి తీరములమీద నుంచినవైదము. తేనినో తీయులు తగ్గించిగాని చేయుకొనమని కంపెనీవారు ప్రకటించిరి.

ఒకవంచకుడగు అసహాయవాది

కాంగ్రెసు కార్యదర్శి పోలీసులకు రిపోర్టుచేయుట కిభూవ బుడెను ననెడు తానుగాంధీమహాత్మునికేప్రాసనని చెప్పి డార్జిలింగు ప్రాంతమునందలి క్రాసుముల కేగి ప్రజలను జమీందారులను స్వరాజ్య ప్రభుత్వమువారి ఉత్తమపు పేరు చెప్పి అరెస్టుచేసి వారికద్ద డబ్బు పుచ్చుకొని నదిలివేయుచున్న నట్లు డార్జిలింగు కాంగ్రెసు కార్యదర్శికి తెలిసి అతడు పోలీసు వారికి తెలుపగా పోలీసువారి ఛూసబునిఅరెస్టుచేసి కేసుచేసిరి వారికి 15 నెలలు కఠినశిక్ష వేయబడినది. అతడు కలకత్తా ప్లా కోర్టులో అపిలు చేసెను. కాంగ్రెసు కార్యదర్శి తన ఉద్యమ నియమములకు విరుద్ధముగా పోలీసుల కట్టు తెలిపియందునని ముద్రాయ వ్యాఖ్యానము వాదించెను. ప్లాకోర్టువారు 15 నెలలు కఠినశిక్ష 9 నెలలు మాత్రమే పిమ్మటవిధించవలె ననెరి.

శిరోమణి సంఘమువారి ప్రకటనము

అకాలీల అరెస్టులు
అకాలీలను వానలో నిలువబెట్టుట

గురుకాబాగునిపును అకాలీలను మధ్యాహ్నము ఆరె న్నుచేసి అర్ధరాత్రిక 3 గంటలనుండి అపుడెట్లునుండి కాలిందేను ఆచార్యులను తీసుకొని వచ్చుచున్నారు. ఆరెస్టు చేయబడినవిచ్చుట, అకాలీలు "శ్రీ శ్రీ అకలు" అని బిగ్గరగా పెప్పింజో వారిని తిట్టి కొట్టుచున్నారు. 17 వ తేదీ రాత్రి వస్తము కురిసి నపుడు అకాలీలను వానలో నెలువబెట్టిరి.

దొంగిలించినవస్తువులను మరల నిచ్చుట
పోలీసువారు తీసుకొనిపోయిన వస్తువుల నిపును మరల యజమానులకిచ్చి తమవస్తువులు దొంగిలించలేదని వారిచేత వ్రాయించుకొనుచున్నాని మాకు తెలియుచున్నది.

అమావాస్య ఉత్సవము
ఈఉత్సవమును మహాతులీటలో జరుపుచున్న చెట్టును నరికవలయు నవ్వము కలిగింపవలయు బాధ్యత గలవారు పూ చీపడినచో సభకు జరుపుట కేర్పాటు చేయింకడము. చేతతా సమర్థులమునకు సామానులను తీసుకొని చెట్టువారి కధ్యంతర ముండెడుగాని అచటనున్న అల్లరిమోకలు అవారపదార్థముల ను కొనిపోనీయురు. విలాపాలకు ప్రత్యేకము పరిశీలించుచున్నా రని డెన్సెటుగాను మాకు వ్రాసిరి. (హిందూ)

ఖిలాఫతు టర్కీ సమస్యలు

డిల్లీ లో మహాసభ
అన్నికక్షలవారి నాహ్వానించుట

ఖిలాఫతు టర్కీ సమస్యలనుగూర్చి ఆలోచించుటకు భారతదేశ ప్రజాపతినిపులందరూ డిల్లీ గా 29 వ తేదీని సమావేశ ముటకు ఏర్పాటుచేయబడినది. అన్ని రాజకీయకక్షల ప్రముఖులకు నాహ్వానములు పంపబడినవి. నవాబు సర్ జుల్ఫీ కద అలీఖాన్, సర్ తిహాచంద్ కెలి యరకారు, రజా అల్లీ, సర్ అబ్దుల్ కాదుగారును కావనభట్టులకు మహమ్మదీయులు కొందరూను పంపకమునాదేశ ఆహ్వానములనందిరి.

స్థానికవార్తలు

బి. పి. వాడియా...దివ్యజ్ఞానసమాజము: -
ఏ రంగనాథం మందల్యాగారు యం. యల్. సి. యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:

తలాల ప్రకటన: - ఇంగ్లీషు మొయలు ఉత్తరములు జనరల్ పోస్టాఫీసు వద్ద రేపు ఉదయము 7 గంటలకు డెలివరు చేయబడును తిపాలా పేటెంబ వారికి ఒకగంటముందుగనే యొగగబడును.

పట్టప్రదానముమహోత్సవము: - ఉదయూ బాతీ యచిశ్వవిద్యాలయ కట్టప్రధాన మహోత్సవము అక్టోబరుమాస ప్రథమముగాజరుగును. పరిశీలలో కృతార్థులై పట్టులు బొంద గోరువారు రిజిస్ట్రారుకు యామాసాంకముగా వ్రాసికొనవలయును. తేదీ నుండి తెలుపబడును.

నవరాత్రి శారదారాధన: - ఈ సంవత్సరము నవరాత్రిప్రారంభము కన్నునుండి బ్రహ్మశ్రీ దొడ్డ. వెంకటాచలయ్యగారు, వార్నికామనందు ప్రతిసంవత్సర పద్ధతిగా శ్రీకారదాత్రాజ తేజ, వేదబ్రాహ్మణులను, ఘనపాటీలను ఆర్చించెదరు. సాయంకాలమునందు గోధూళిలగ్నమున మంత్ర పుష్పకాలమునందు, అందరు, విచ్చేయ గోరుచున్నారు.

బళ్లారి టి. యస్. లాడ్జివారు 20 వ తేదీని ఈ క్రింది తీర్మానము నేతగ్రరముగ గావించిరి.

మేము యిచ్చు సమావేశమైన బళ్లారి, టి. యస్. లాడ్జిభట్టులము. బి. పి. వాడి యా గారు, దివ్యజ్ఞాన సమాజము మీదను, దాని నాయకులగు డాక్టరు బెసాంటు, బివన్ రెడ్డిలిటు మున్నగువారలపై నసత్య అన్యాయోపదేశల గావించి ప్రకటించిండుటకు దుఃఖమున చెల్లుచు అనాయకు లొసంగిన దిక్కుజ్ఞానమునకును, గావించుచున్న మహాసిద్ధాంతములకును, వారకుద్దవలెమునకును, దిక్కుజ్ఞానసమాజములో వారు గలూ తేసిన అభిప్రాయస్వతంత్ర్యమునకును, మేము మాగోపమును రక్షించుకొనుచున్నాము.

జి. యె. తొమ్మనగారు ఇంగ్లండులో చరిత్రాధ్యయనము
చేయుచున్నది.

ఒక స్వప్నము

[ఎంగు ఇంపీయూ.]

ఉబ్బసపు వ్యాధివలన నిన్నటి రాత్రి అంతయు నిద్రపట్టలేదు. ఉబ్బి బాగుగ ఆడలేదు. ఉదయమున నావద్దనుండిన నుండిన వార్తపత్రము గొన్నిటిని తెలుచితిని. నా నరముల అలసియన్నను, ట్రబ్బాను పత్రికలలోని సర్వాధికారమును కూర్చిన వ్యాసమును చదివుటకు బాట్రుగ కత్తిలేకపోలేదు. ఆంగ్లపత్రికలలో కొన్ని పేరాలను చదివితిని. కాని ఒక్క పేరామాత్రము నానునప్పుడందు నాటుకొనెను. ఒక కృత్రిమ ఘనాయాతుడు నిర్బంధితుడయ్యెను, తండ్రి యొక్క ప్రేమలను జనుపుటకు తాత్కాలికముగ ననుమతినిచ్చెను. దేవాదు అలసియుండుటచే విక్రాంతియైతెను. నాకుమాత్రము విక్రాంతిస్వృతియేలేకుండెను. ఆకృష్టముగాగ సంతోషముగాక మనము ఒకవిధముగ నుండెను. నేనొక పెద్దచెప్పాలయమున్నట్లు కనుగొంటిని. అచ్చటనే మహాత్ముడుండెట్లును అతని యెదుటనిలుచుడియుండెట్లును నాకు నుపసరించెను.

మహాత్ముని కదాల్తుటమాయకు దేదవాను అచ్చటనే యుండి "ఇదేమి, యీ యశ్వరథ" మనెను.

"దేవదాసు, ఇదేమి, నీదిక్కడనున్నావు? నీవు లక్షలాపురము నందున్నావని నేనుకొనుచుంటిని!" యని నేనంటిని.

దేవదాసు పోకిరిచట్టముగా నాకావేదన గలిగించు నటుల నా పాదముల మట్టుకొని "మిత్ర తెలుచుచూ, బాపుకుకవారముల చేయుటకు నన్నిటను బంపిన విషయ" మనియడిచెను.

"అదృష్టముగనున్నది ప్రభుత్వమువారివిషయగ బ్రతింతుమి కేమికాకలెను?" అని నేనంటిని.

"ఏల, గొప్పమాత్యంబిగివడి ప్రభుత్వమువారు నాగరకులైనారు" అని దేవదాసు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను.

"చెజసాలలోని యుగోత్సవములేమిటి? ఇది చెజసాలవారు, మనమేమి అత్రవములలోనే యుంటిమి చెప్పిమని నేనడిగితిని.

మహాత్ముడు ఒక గదియుండు పంచపాదయుగముకొన్నిని స్వంతయు తీరముల వ్రాయుచున్నట్లునాకు చూపెను. అయిన ముందొక చిన్నబలయుండెను చెడకాల్లుపేరికొని పొడవైనకొని తినుటలనుండుకొని వ్రాయుచుండెను. అయిన సమృద్ధిముననే ప్రవృత్తియైయుండెను. కలయెత్తియొక చూడలేదు. కలలలో నెవ్వడును మనవిట్టి యశ్వరథపు చక్రాలనే గావించుచుండును. పుస్తకములు, వార్తాపత్రములు, ఎంగు ఇదేయూ నాకునపుత్రిక ప్రతులు, హిందీ, గుజరాతీ భాషలలోను తీరములు కొన్ని అంగ్ల భాషలోనూండెను. వానిలో చాలావఱకు ముఖ్యముగ మిమన కిటు కార్యవిధానమును మూర్తియు నూచింపని నట్టిపొగ డైలతో నిండినవి-యుండెను. అయితీరములకు మట్టుకొనియే, నేను వాని స్వభావమును కనుగొంటిని స్వప్న ప్రపంచమునం కట్టి వెన్నియెని సాధ్యములే. ఇంతలో కట్టాటను నొక మారున నొకపాటు ముగత కొంతచలము వచ్చెను. ఎవరో నాని కిట్టి తెజవినట్లుండెను. కాని కలలో మహాత్ముని గొప్ప ప్రేమలు, అతని నుగోహారమును చిలువచ్చునోచుండెను.

నావైపు చూచి యిట్లడిచెను:

"మిమ్ముల నెకరులలోకి రానిచ్చి? మీరచ్చటికి కెత్తరని నాతోయెక్కరను చెప్పివేరి" అనిచెప్పి నన్ను కూర్చుండు మని సాంగుచేసెను.

"నేను వచ్చెనంటు తినునానన్నాను. నేనువచ్చునైనను రానున్నను" అనిబయలు చెప్పితిని. నాకు తెలుసు నిబంధనలన్నియు బాగుగ తెలిసియుండెను.

మహాత్ముడు 'దేవగా' పని చేకవైచెను. వెంటనే కుమారులు నాగుచుండెడి నేకమాలించించి క్రిందవడి యుండిన యాత్రములను తపనా క్షేమములకు బంపుటకులేన నెత్తెను. మహాత్ముడు ఒకగ్రుక్కెక్కిన నోటిలోపోసికొని "ప్రభుత్వమువారు మనల వంచించి వారే" మనియనెను.

ఎట్లునేడిగితిని. "మీరింకను తెలియలేదా? వారిచెజ సాబధిదానము చూడుడు. ఇప్పుడు ఏమాత్రమున కప్పమేలేదు. నిర్బంధమునందు మునుకటి కాకనములొగింపబడినది" అనిగాంధీ మహాత్ముడు బలికెను.

"అందరి విషయమును అంతేనా? మీరమాత్రములుచేసి యుండవచ్చు" పని నేనంటిని.

"నావిషయము మాత్రమేగాదు. అందరియెడలను అట్లే ప్రార్థించి నిశ్చయించుకొనినా"రని నాకాయన భారతీప్రభుత్వమువారి గుర్తుల యొక యంత్రమును చూపెను. రాజప్రతినిధి కార్యదర్శి నూతనమాత్యునిట్టిని విడిచివేయుచు వ్రాసినయుత్తరమిడి. కలలోమనము సామాన్యముగ ఒకతీరకాలములో పూ ముగించునటుల, నేనును ఆయంత్రమును తీరకాలములో పూ ముగించితిని. నాకాయనత్రము అశ్వరథకరముగ చూపెను.

ఆయనపాలు నెమ్మదిగ ప్రాగుచుండెను. నేనును ప్రత్యుత్తరమియ్యుంటిని. ఈలోపుగ అంకముమారెను.

పెద్ద కణ్డము విసిరించెను. నా యనారోగ్యస్థితినిననుగుట నేయక ప్రక్కగదిలోని పిల్లలు గడిచిపోయియుండిరి.

కొందరు యువకులు గుంపుకొని 'మహాత్ము'గాంధీజయ' అనికేకలువేసిరి. ఒకడు తనచేతియందుండిన వార్తాపత్రమున వ్రేకివినెను. వారి యుడుపులను బట్టిచూడ, వారు నిర్బంధితులుగనుండిరి. కాని వారి స్వాతంత్ర్యరక్తముండెను. రక్తము నిజముగనే యుండెను. నాకును మొదట యీరకకల విషయమేమియు నుపసరించినదికాదు. కాని నిద్రలేచిన తరువాత, నేనిప్పుడు వానిని గూర్చి చెప్పాలను.

"స్వరాజ్యము వచ్చినది. మితవాదులందరు రాజీనామాలు నొసంగిరి. ఇంకొక్కగంట కాలమైనను ప్రభుత్వమునకు సహాయపడుటకు వారు నిరాకరించిరి. గడచితి. ఒకతిండిచ్చినది. సంపూర్ణస్వరాజ్యమిచ్చినట్లు సార్వభౌముని సందేశము. ఆంగ్లరాజభుత్వము కాన్పాంటినిపులలోనున్నది. తుర్కీకిసంపూర్ణప్రతిష్ఠనొసంగుటకు ఇంగ్లాండుగిరించినది. మహాత్ముగాంధీజయ, రండి, రైలుకు వెళ్లుదము." రాజ్యాగ విధానమును ఏర్పాటులేయుటకు ప్రత్యేకముగ కార్యగ్రామ సమావేశము కానున్నది. తిలకు మహారాజు-జయ-అని యరచి యంచిగాంధీని అక్కడనే వదిలి వెట్టి వారు అదృశ్యమైరి.

నేను సంచన మనస్సుతో ఇంకను పాలు నెమ్మదిగ ప్రాగుచున్న గాంధీమహాత్ముని వంకజూచితిని.

"లేదు. వారందరు రాజ్యాగవిధానమును చక్కగనే నిర్మించురు. మనము వెడల నిమిత్తములేదు. మనము కూర్చొని జీవించునూ గూర్చుమాట్లాడుదము." అని మహాత్ముడు బదులు చెప్పెను.

నేనును నాగొంతుకను సవరించుకొనుచు-కాశీభట్ట దొకడు తనచేతియందుకొనిన కొడివెట్టి వంకజూచుచుంటిని. వామూ కొడివెట్టి పూయగా నెమ్మదిగా అమనఃపూర్వకు మహాత్ముని కదకు రా దట్టనించెను. మేము మాటలాడజోపుయిండ్లగా మనల ఏదోకబ్రము విడిచిచెను.

బల్లపాగాలో పెద్ద అబానుబామలవంటివాడు గుంపులుగుంపులుగ "నల్ల శ్రీ ఆకాల్" యని మూచుచు మమ్ము సమీపించిరి. వారిగాయములను జూచితిని. గురుకాబాబు మూత్రములను గూర్చి ప్రవృత్తి బోధనండ, ఎవరో అంతరియు ప్రాంతిచాత్రములలోవనియు నూతనయుము ప్రాంతిచయ్యుననియు చెప్పి నన్నునినాంచిరి. ఇప్పుడకాతీల నూక అచ్చుచేసి ప్రత్యేకముగ నొకజెయిలలో నుంచుచున్నరు.

"ఆయనోగ్ధుల నందరి కార్యములను గమనించిరి. ఇప్పుడంతయు పోరు. రిగా జరుగుచున్నది గురుద్వారా బిల్లును బాగుగ తయారుచేయు నాతనకు మేమిలాగుననే జెయిల్లను భర్తీ చేయుచుండుము. నల్ల శ్రీ ఆకాల్"

ఇంతయు నాకు ఏమాత్రమును నెమ్మదిగినదిగ కనిపించలేదు. నావిషయములకు ప్రయోగ మూర్తి చేటు మారలముఖములుగ మూచుచుండెను. కిలలోగూడ నాకడి చింపినవందరకనుండెను. ట్రబ్బాను పత్రికా సంపాదకుడు వారిలో నుండును. అటు నిటు తిరుగుచున్నట్లుండెను. నాకుతమున కాయన ఏదోచుండు దర్శనముత్పించెను.

"మీరు నెమ్మలా యే" మని నేన ప్రవ్నించితిని. ఇంతలో నిద్రనుండి మేల్కొంచితిని. ఎప్పుడెవలెనే చరల నేలము నదునాదిలో పడకవై బడియుంటిని.

ట్రబ్బాను, డెయిలీ హెరాల్డు, మరొకన్ని పత్రికలు నాపడకవిడ నుండెను. ప్రపంచము మరల దుష్ప్రపంచమయ్యెను. అంతయు ఒక స్వప్నము. మరల అటునిటు వెడకితిని. ఆ పాపపు అనుపవచ్చుపాడి జూచితిని ప్రవాదగ్గు, ఆయాసము తగ్గుటకు అదియే తోణ్యముగ నుండెను. అదృష్టమునకు వెంటనే రాకలసినదిని నెహ్రూపండితుడు నాకిచ్చిన తంతియు అటనే యుండెను. ఈ తంతి నామనోవేదనను జాస్తిచేసేనోగాని కట్టి పడయ్యెను.

సి. రాజగోపాలాచారి.

కమాన్యుడు. అస్పృశ్యత

1918 వ సంవత్సరమున యొక్కాయగారి యాధిపత్యమున జరిగిన నిన్నులాత్తుద్దరణ సమావేశమునందు భోకమాన్య తిలకుగారి ట్లుపస్థానించిరి:

"అస్పృశ్యత నివారణము మున్నగు నుద్యమముల యెడనాకు సంపూర్ణ పుగు క్రితీకలదు. 1894 వ సంవత్సరమున గణపతిపూజ యంత్రములు జరిగినపుడు ఒక అత్యంబుడు స్వంతముగ నొక గణపతి నుంచుకొనెను. ఉత్సవములలోని కాకిని చేరనియలేదు. అతడు నాతోవచ్చి చెప్పుకొనెను. తన గణపతిని తెచ్చి నాబండియం దుంచుమని నేనంటిని. అతడట్లే నాబండి యుండుంచెను. ఈ విషయము అన్ని వార్తా పత్రికల యందును, కేసరిపత్రికయందును ప్రకటింపబడెను. కాని నన్ను ఎవరును కులమునుండి వెలిదెట్టలేదు. భగవంతుని కస్పృశ్యుడుకాని వానిని మనము అస్పృశ్యునిగ నెంచుట మహాపాతకము. దేవుడే అస్పృశ్యుల నుగిరించుచో, నేను అతనిని దేవునిగ భావింపను. నేటికభిలట కచ్చుట కిది ప్రథమమేయెనను, సర్వ

దా యాయుధ్యమము నెడల నేను సానుభూతి గలిగియుంటిని. నేనెప్పుడును ఈలాటి భేదములను గమనింపను. అస్పృశ్యులు నాయొంటికి ధారాశ్రముగ వచ్చుచు పోవును నుండును. వారిక మారు నొసలచో పోరుటకు వచ్చినపుడు, వారిని నాతోపాటు తివాసీవై కూర్చుండ తెట్టుకొని మాటలాడితిని"

స్వచ్ఛంద సేవకుని ప్రతిజ్ఞయందు అస్పృశ్యుల భుండింప బడియున్నదని కొంద రాక్షేపించురు. కాని భోకమాన్యడు అంత కన్నను తీరముగనే అస్పృశ్యులను అధిక్షేపించి యున్నాడు.

సి. రాజగోపాలాచారి

తెనాలి శ్రీ రామవిలాససభవారు

బెజవాడ - హాలులో

1922-వ సం॥ సెప్టెంబరు నెల 25 తేదీ సోమవారం

రోషి నార

చరిత్రాత్మక మగు నాటకమును సుప్రసిద్ధులగు నటకులచే ప్రదర్శింతురు.

చెన్నపురి సిటీ సివిల్ కోర్టులో

ఓ. ఎస్. నెం 814/1922 రు.

వాది:-ఆర్. ఎమ్ ఎమ్. ఎస్. టి. వైరవ్ చెట్టియ్యార్

Vs

ప్రతివాది:-తిరుమల చెట్టి, వెంకటకృష్ణయ్యగారిచిన, టి.ఎస్. రామ్ గారి లీల్ రివెంజుచేటిక,

ప్రతివాది తిరుమల చెట్టి, వెంకటకృష్ణయ్యగారికి.

కుదగాను బార్ల బౌను పదాధిపతిలో నేను 181 గు గృహమునందుండు వైన తెలుపబడిన వాది ఆర్. ఎమ్. ఎమ్ ఎస్. టి. వైరవ్ చెట్టియ్యార్ గారికి, మీరు చనిపోయిన టి. ఎస్. రామ్. లేక నువ్వరాచుచెట్టిగారికి లీల్ రివెంజుచేటుగా వుండుటచే. మీరద్దరుండు రూ.1064-14-00నురాబట్టుకొనుటకై మీవైన దావా తేబడినది సదరు చనిపోయిన టి. ఎస్. రామ్ గారు వైముత్తమును తిరువత్తియును పైలోడ్డుగా సర్వే నెం 8486, 8 సర్వే నెం 4703 xల నెం 180 రు నేల, గృహము వీటియొక్క దస్తావేజు వగైరాలు భరావత్తుగావెట్టిరి ప్రానోటులవైన బుణమును తీసుకొని యున్నారు.

గతిచిన టి ఎస్. రామ్ గారి ఆస్తినుండిగాని లేక వైన తెలుపబడిన గృహమును విక్రయించిగాని సదరు మొత్తము రాబట్టుకొనబడును. ఈ నెల 25-9-22 తేదీన విచారణ జరుగును. సదరు తారీఖున హాజరుకానిచో నేను ఎవ్వపాట్లగా తీర్పు చెప్పబడినది యిందుమూలముగా తెలుపబడెను. మద్రాసు, } పి. ఆర్. రామకృష్ణ అయ్యర్, 19-22. } వాని తోపున వక్త్రము.

జయశంకర్ అందుకో., చాలకపేట మదరాసు

రసయోగ రత్నాకరము

తాత్పర్యసహితము

ఇందు ప్రాచీనతాళపత్ర గ్రంథములనుండియు ముద్రిత వైద్యగ్రంథములనుండియు సంగ్రహించి రసరాజయోగములు, వటుకములు, కహాయములు, మూర్జములు, లేహ్యములు, దవ్యశుద్ధులు, ధాతు భస్మవిధానాదులు, పుటమువేయు యంత్రములు, సాంకేతిక నామములు, తూనికలు, దొరకని వస్తువులకు మారువస్తువులు, విషయ ప్రతివిషయములు, నిఘంటువు మొదలగునవి చేర్చబడియున్నవి. ఇందు చెప్పబడిన యోగములన్నియు అనుభవపూర్వకముగ నెఱింగినవే లగుటచే వైద్యసాహాయ్య మక్కడలేకుండనే ప్రతివారును సిద్ధముచేసికొని ఉపయోగించుకోవచ్చును. వేయెల? ఈ ఒక్క పుస్తకము సంపాదించినచో పెద్దవైద్యుండగుననుట కెంతమాత్రము సందేహములేదు. ప్రతియింటను ఒక్కొక్కప్రతి ఉండదగినది. [289]

130 పేజీల గ్రంథము వెల 12-0.

డిబ్ కో కాలికోబైందు. 12-0-0.

మందుభినామ సంస్కారం ఆశ్చర్యము జ శు. ౨, శనివారము

ముగ్గురు పతానులు- నాటక విమర్శనము

(శ్రీయుతులు పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు వ్రాసినది)

కవి విశ్వమనః వ్యాఖ్యానము చేయునది ఇతిహాసముల గాని శ్రీకృష్ణాధిపతి గాని శ్రీకృష్ణుని యందలి సంకల్పముల మానవ మానసి ప్రచారముల నమర్చి సాంకేతికముల విస్తరించి పలు పురు కానందమును రీతిని కృతముల గల్గించును. తాళపత్రముల ఆధారమున గాక కావ్యముల సాక్ష్యముననే గాక శ్రీకృష్ణమునను అని వాగ్యములను సామాన్యములను అనుమానము ప్రచారముల తెలుగున వితిహాసముల విస్తరించుగానన, చారిత్ర పరిశోధకుల కన్నకవలే కవి శాంకేతికముల వెక్కిరింపజేసి తోడను శాస్త్రముల తోడను సత్యములతోడను సమర్పించి యున్నాడు. నీజను కథాసంకల్పములు ప్రాచీనాధునికై తిహాసముల అంశములను పేర్కొనియును మహాకవి కావ్యములను గలిగెను. నెహెలియన్ చక్రవర్తి భంగపాటునకు గల కావ్యముల నుండు నాంగులరాను చారిత్రకావ్యముల కుండల కొలది పాత్రముల వ్రాసి విసిరి తెలియజాలకుండగా విశ్వమనః వ్యాఖ్యానము అను మహాకవి ఆచార్యమునకు నందలి నిజమును తెల్పగలిగెను. కవిలేకన అంతర్వ్యక్తితేజఃభావాను భూతిలే ఇతి హాసముల కేవలము సరియించి నిజమును తెల్పి ఇట్టి సంస్కృత కథాంశముల నందలి రసభావముల వెక్కిరింప విలవిగెను ఎక్కువ అంతఃకములను పూరింపవచ్చునో గాని, చరిత్రకును భావప్రపంచములకును వై పర్యవాయ గల్గించి కల్పరూపి కల్పముల కేవల రవి యధార్థ విరుద్ధముగ రసపోషణము చేయకూడదు. ఇది మిక్కిలి దృశ్య పుంధ్ర కాలముల నట్ల నమరతమైన మార్గము.

నాటక కవులు వ్రాసిన అంశముల నటులు కనభావానుభూతిలే ప్రారంభము. కవి యొసగిన కథాంశమును దృశ్యముగ నూర్చును. ఉత్తరముల దెలివో కవి చేసిన కథలు గూడ సన రించి యాడును. నటులు నాటకకవి యొక్క యు నాటక కవి ఇతిహాసముల యొక్కయు భావవ్యాఖ్యానముల చరిత్రాంశముల విశిష్టముగ దృశ్యరూపమున జనసామాన్యమును చేరి తేజవరిత్రాంశముల నటులంద జేయుట ప్ర. ఇందున నెహెలియన్ పుష్పి నను మిక్కిలి యిలాలోచనము ఉభయముల వై నను చరిత్ర విస్తరించి సత్యములను నీతిభావములను శాస్త్రాధారముల ప్రజలలో ప్రాచీన చారిత్రక పురుషుల నున్న దుర్భిప్రాయముల వ్యాపింపజేయును. ఇట్టి విశిష్ట నాటకములను నటులు సరసింపక యందలి లాభములను పొందినపుడు జనరంజన మార్గము చేపట్టించును నభివ్యంబించి గలిగిన మహామహుల సత్కీర్తి నిద్రుంచి వై విలకన్న నీని నాడకుండుటలే మేలగను

మరియుండి మందల యేడక సంవత్సరమున నానెరు హిమాలయము నిల్వయును. కేకాభిమాన ముండునదిగని తెలుగు 1919 లో గాంధీ మహాత్ముని యాచారాను ప్రభువును నిర్భయ భావ ప్రకటనము మొకలిపి గలకును మన తెలుగు కవుల నెరు చారిత్రక రూపముల నశేషముల వ్రాసిరి కొందఱు భారత గాథల ననుసరించి వీరరస ప్రధానముగను కొందఱు రసపుత్ర చరిత్రాంశముల గైకొనియు, కొందఱు బొబ్బిలి మున్నగు స్థానిక కథాసంకల్పముల నందిరియు నాటకములను వ్రాసిరి కేకాదర్శముల ప్రాంతముల తోటి, భక్తి శృంగారసాత్వికములగు నాటకముల కన్న నీ యితిహాసములే గొప్ప కల్పితేజఃమందంతటను ఆడబడజొచ్చెను. దేశములో ప్రజలకు అంగేయులు మిదను వారిపరిపాలనా రీతులమీదను వారు అధికార సంస్థాపనారంభమున నేమి కరత వ్యాసంగములను నేమి దుర్భాగ్యులై నీతి దూరులై యున్నారో మహాకవికముల మీదను శాస్త్రములైన జ్యోతి సూక్తిములు ప్రకృతిలేను. కాని తమ పరితాపమును బహిరంగముగ తెలుపించగల బంతులను లేమిలే నీ కోపమును మహాత్ముడియుల కాలుమునకు ప్రోత్సహింపకలకయో, హిందు మహాత్ముడు పరస్పర జ్యోతిసల పరిపాషణాను గర్తవ్యో, విశ్వమనః వ్రాణబడిన అంగులారిత్రముల ఇతి హాసముల ననుసరించియో, తమ యాచారమును విరచారములను మహాత్ముడియులవై కాపుయ్యవచ్చి ఇట్లు చేయుటచే నాటక కవులు ప్రజలలో నిరతకాభిమాన పీచికలను

కృత్రికనియు, హిందూమతమును నమ్మకమునకును హిందూమతముల సోదర భావభూతిని కడలేని కేదోనెక్కిరి. మన ల్యాను దేవునిపాపములను నాటకముల వాడినంత కాలము యందలి భావముల వెక్కిరింపకు ప్రకృతాశ్రయము లయినను, అందెంటి యుక్తమైన ప్రశంసాంశములున్నను, అంగు ప్రభువులు వారి సహింసాముగ వాడనిచ్చిరి ఆభావములే తమ యెడల యధార్థముగ ప్రకటించు, గాంధీనాటకము, గ్వరాజ్ఞానోపాసము మున్నగు వాని వెంటాడి దగిలి యాచారముల జేయుచున్నారను. మనవాడు మార్కము తుకకవులను ప్రశంసించుక మన ల్యాను దురంతరముల దుర్భావముగ పట్టుకట్టి మార్కాత్ర కథా శేషములే ఇప్పటికిని యభివ్యంబించుచున్నాడు. ఇది మిక్కిలి శోచనీయమైన విషయము, ఇది ఇక నెవను మనకగిడి

హిందూమతమునందలి మోరాలుముల ముచ్చటించుచు కొంతకాలము తొలికి యాంగులారిత్రముల ఆనకుగ భావోధనల ననుసరించి వ్రాణబడి ప్రభుత్వము తెలుగు నీతులలో జనామోదములై ఆడబడుచున్న నాటకములలో మహామహాపాధ్యాపక వెంకటాచల శాస్త్రిగారి ప్రభావద్రవ్యము, కొలవలము శ్రీనివాసరావుగారి రామరాజ్య వివాహము, ఇచ్చాపురపు యజ్ఞ వారాణసుగారి కనపుత్ర విజయము ముఖ్యములు. ఇందు శ్రీనివాసరావుగారి పాత్రము అంగుల చరిత్రమంతటా భుజింపమై పారిపర్యటించుచు ముఖ్యపురాని విద్యాగంగుల సామ్రాజ్యనివాసమును వెల్లడించి. గాన ప్రభావప్రయమున శోక నిర్భేదముల వెక్కిరింప జరింపజేయుచు వెక్కిరింపజరింపజుచున్నది. మఱియు నందు నాటకపురపంచ చారిత్రకమైన శ్రీనివాసరావుగారు తమ యాంగునాటక పరిచయ సంపత్తిచే పేర్కొనబడు కవులలో మ్యామిలెట్ బ్రూక్స్ పాత్రముల మహాకవులైన గొప్ప జీవితమ పటానుజ్ఞ అలంకరించినందున ఈ నాటకమున రసోదేయ మిట్లుటయు చేయున్నది. మఱియు నాట్యమన మర్కటకీ నవకాశములను మెండుగ నిండులవు. కథాంశము సత్యలౌధావనికేకాదర్శణ యోగ్యమైనను శ్రీనివాస రావుగారు కలంతపుల చారిత్రక విరుద్ధమును స్వభావిరుద్ధము గను శాస్త్రముగ ద్ధముగను ఈ నాటకమును రచించి విడి. కీర్తి లేనట్లు తెలుసు సరింపజేసేక తమ కృతుల కాశ్యాకాలమునా సంరక్షితముగ చేసిన కలితరుల నిరపాయము నాజేపించునానీ వ్రాయుటలేదు. గాని నటులు కాలానుసారమును భావానుసారమును సత్యమసారమును నాటకములను సంస్కరించి యభివ్యంబించు స్వాతంత్ర్యముల వాగుటచే ఇప్పటికైనను రామరాజ్య వివాహమును వ్యాఖ్యానముగ నందించి యాడుదు రను ఆశచే నీవ్యాసమును ప్రకటించుచున్నాను.

ఇందు మొదటి కథకు తిమ్మన్న నెడబడినది. తిమ్మన్న కృష్ణగారిల నిర్భాగమునకు పూర్వమే గలిగెనది కొందఱి భిప్రాయము. గంభీరమన్నను రామల మృతి కాలమునకు మహా ప్రాణులైన తిమ్మన్న కడుముడులమై రాజ్యసంసార కాంక్షల విడిచి పది భూతుల నుండు ప్రాయమును పొందియుండే తప్పదు. ఆ లాభమును రామల యాభాసమున ప్రధాన పాత్రులైనందుకి కర్మాట రాజ్యమహాధుంధుడై నేపాత్రైః శేషియు నీతిని కడుడై పరవారక ప్రవాహాద్వీప్ గుఱుభిర భాగభూతులగు హిందూసామాన్య సమాధింక నవభాగ్యమును నిష్కలంకముగ నిర్వహించి తిమ్మన్న జితేంద్రియుడై శమకములు అలిగియుండవలయును. జితేంద్రియుడుగాని ప్రవాహములుగా నుండని మూడవపర్యై తెలుపుచున్నది. లాభ్య యావనప్రాథ కాలములందు ఇట్టి సదాచారాభ్యాసములు గలిగి తిమ్మన్నగారి మక్కాల్లముదిమిలో రాజ్య కాంక్షచే నాకాపాశ పీడితులై యుండనొచ్చునా! “సహిః సూతుకాద వాదరాజ్యం నూర్తి ఫక్కి విద్యాంకు బాహుకేంతు విజయమురా స్థానము తనదేవితకాలమంతయును గడపిన తిమ్మన్ననకు మదిమిలో మూడు ముక్కలు చేదాంతమైన నలవడకుండునా? మఱియు కృష్ణ రామని నెంచి నెడలేని విద్యోగదధి సమాకాంతమహిమలను రాజ్యాభిషేకంబు చేయించి అవ్యయని పిఠానబడితిని నెయ్యంబున కృష్ణరామ స్వప్నపుంపుచే నయ్యా నిసయేటి? యె

ప్రాప్త్యాన : శోధకులు భిన్నములైన భిన్న ప దేశ తిమ్మన్న తుదకు వాయల మంత్రమును మహాభూతుడనునా? మఱియు విజయముగ సామాన్యము కురళలగాడి నాపుటలై విద్యామ్యులచే హిందూమత సంరక్షణముకై నెలకొల్పబడినది. ఈ వంశముందలి మక్కరామలు కృష్ణరామలు కృష్ణ రామలు ముఖ్యము హిందూమత సంరక్షణమే ప్రధానాశయముగ మన్నించి తుకమక్కదోష్టల కల్పనక గావించిగాని కేవల రాజ్య కాంక్షచే విద్యబయలునెక్కిన ట్లవడను. అట్టి వారలనుండిపుంపుడైన ప్రాప్త్యానకు కృష్ణాశ్రయముతో తన విరాధ్యస్తావార రాజ్యాసాం ప్రవాహుభిమానముల వడనాచీ తన బలవీరుల పంథువించిన బీభాత్సాను నవాబుల సత్యము నాజేపించునట! హస్తాశ్రయమునకాదా? మఱియు నెక్కువ లన్నియు తంకములై ముండునా? శోధకశ్రయము తనయందుండ నుద్వేగిజాలకుండుము స్వరీయపులై విధేయులై యుండ నీది కొనియవక తిమ్మన్నయొంటిమై కచ్చిన రాజు రాజులకు బెరి నైర్యాంముల విడిచి ధనరామల నుమ్ముచేసి కొటకు నిప్పెట్టి కాలికి బుద్ధి తెచ్చెను. కృత్రికము లేకమైనను మన్నివగినదా తాగల్గించిన మహాసాభాగ్యమును తాళనలేంపజేయకలదా? ఇట్టి మహాభాగ్య కల్పము కాగల్గెను. పూరిత మగు నందు ఇక్కనమున నువయ్యునిన నుదయించుచుగాని కృష్ణాప్రయమన జరింపజేయు. మఱియు కాశ్యలేన రాజామానసిం గు మున్ను వారి నడకలజూచినవో ఇట్టి మార్క దోహము ఆమా నమమని తెలియుచున్నది. ఈ కారణము ఎన్నికేతన శ్రీనివాసరావుగారు తిమ్మన్నను లేని యాచారీ దెచ్చి నెట్టిదని విం తింపజేయుచున్నది. కావీయుల నెవక మిట్టలై నిలంబడి తున్నాను. నాకవులముల దక్షిణప్రాంతములకై వండగాని ప్రాచీన హిందూసంస్కార లేకమైనను దక్కను నందు నిజమకేయియుల నెంతయు నాటువడి విద్యాగంగుల సామ్రాజ్యమునకు నెక్కి ముకయైన తిమ్మన్నపుర్రుగిడుకం పరిపాకమున మంచిమైన గరుడక్షిణయా ఇది ఇంత మహాను అగ్రములకు ప్రభులే నెంకటాచలమండల నయియు సంస్థానము నిండుకే గలిగిన ముండునకలవామును సమీపములకై మన కృష్ణరామల ముగ జోకమునకు గుండెయు, తిమ్మన్న రాజ్యభారమును నీడితుండు భద్రాచలంబుల తపంబున కేగెను అని చెప్పుట స్వభావముల మేలగును సరియను. ఇంతకన్నను కృష్ణరామలకు పూర్వమే తిమ్మన్న అందినది వాడము నంగీకరించి యామహాప్రధాని యాత్మకు శాశ్వతానందకాంతుల సున్నించుట మంచిమని

ఇక కథానుగతి విచారించెను. కాం రామరాజు కొలువున కేర నుగ్గిరులై విజయగంగులకు కచ్చి నీరులదిరుగుచు కథలను హిందూ సంస్థానాధీశుల గోయామలయు మహాత్ముడి ముఖ్యపుల మూలజాతులయు విని, యుక్తమై విరోధి జంబూలములను కచ్చుటచే ప్రతిజ్ఞకేర రామరాజు మెరకలేదెను. అచ్చుని దుకొలువును వాడనీకే బరిగిన పరాభవమును నీక్షించెను. కోపోదేయము కాలానుకూలముగ నడచుకొనినను యాముకై వేచియుండెను. అమోఘరాజున సమ జయనకే ఈ తని కావేయించు మహోదధివారములు జరిగింది. అనల సుద్యా విరగమున వీరువుకును సమాజే నేర్పడినది అచ్చుట పరస్పరాచారా ప్రకటన మేర్పడుటయేగాక హిందూసంస్థాన వివాహ మేర్పగుటయు, రామరాజుకు ముఖ్యయ్య, మహాత్ముడియ మూసంక్షయము గావించుటయు, కథానుజే సంకీర్తించబడినది. అందుల కెమెలి నీని బరియందని నిర్భాగమున మహాను రామరాజు కొలువునకు డి యెక్కిరి తెచ్చె విద్యాగ మొదలైనట్లు భిన్నభిన్నయందు ప్రాచీనాచారితో నానని నాశము నాజేపించుచు హిందీపుల ప్రగర్భలకల్ల ఉజుకుమందుడెను. ఇంతలో బీదపురమునకేల సుదృష్టమేర్పడినపుడు అచ్చుటి నవాబుతో విషయంగర వివాహమును మున్నుడజేసి తన యాభిమంబును మున్ను మొదల నైర్యములతో మహాత్ముడియలకు సమానములైదనియు రామరాజు కు సమీపకురైయై విశ్వశిత నేనా యై దానుంటిని వానిరక భూమిగా రచించి సంపెదనయిన వాగ్దానమొనర్చెను. అనల తన తల్లిని దర్శించువోయి యాపెలలదాను రామరాజునకు దయించిన విధ మిట్లెం నుంకటినుండియె

చేంబర్లెన్ గారి

శూలనొప్పి అతిసార నివారిణి (2) ఈ ష ధ ము ను నేవించుటచే కడుపునొప్పి, గ్రహణి, అతిసారము, శూలనొప్పి, పేగు సంబంధ మైన వ్యాధులు మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా కుదురును. అన్ని బాగాలలో విక్రయమునకు దొరుకును. 33

మంచి పనులు! వేన వేలం కర్తవ్యమేనని!! కనుక దొంగిలె!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

అత్యుత్తమ, శాస్త్రా, మేళనర్థ, ఇత్యాదిరంగులు గలవు. కృష్ణ నీలు మైనట్టిది. త్వరపడుదు. 5 1/2 మూలదీనిని 2 1/2 మూల పెట్టులకు పట్టుపంచ 1-కి 2.4-0 920 తపాలభర్తలు చేరు. చిరునామ: రాజలక్ష్మి కంపెనీ, రం 44 నంబలయ్యల వీధి, మదరాసు

మేలైన ఫాటన్ కలములు

Table with 2 columns: Item Name and Price. Items include బ్లాక్ బుక్, స్టాక్, వాటరుమాన్ బుడియల్, 1/2 బ్ల్యాక్ థ్యూబుల్.

(1514) గిరి బ్రదర్స్, టెలిఫోన్ - మదరాసు.

"తెలుగు నంక్షి ప్రలేఖనము"

మీరు ఇల్లకవలకే తెలుగు హుస్సూను వేర్వేరు భాష వేయవచ్చును. దీనియన కొక గంట పని. "హుస్సూను నిమిత్త మహావిక్రమంబునందే!" (15) ఇక పర్వత బూయో, కాకినాడ

శబ్దకౌముది

జేబులో నిమిషము చిన్న నిమిషము ప్రతి 1-కి 1-కి 0-రం కాలము - తియ్యగింపవ. ప్రాత్రది ప్రతి 1-కి 0-రం రంకరాయనిజములు " " (తెలి 1-కి 0-రం-0 వీరికి తపాలా ఖర్చు చేయ. కలయవారలు:- యస్. రంగారావులు, మాంబళము - నైదాపేట అని (వాసి తెప్పించుకొనవచ్చున.

Advertisement for 'Ravabharani' featuring a large illustration of a woman and text in Telugu.

అద్దక పరిశ్రమ

మనదేశమున "అద్దకము" అనగా నూలు, పట్టు మొదలగు వాటికిని వానిచే చేయబడు ప్రక్రియలకును రంగువేయునని మిక్కిలముగ ప్రబలియుండెననియు అట్లు రంగు వేయబడిననూలు పట్టుములు విదేశములందును కూడ కొనియాడబడుచుండెననియు చరిత్రకారు లనేకులు వివరించియున్నారు. గ్రీకుదేశాధీశుడుగనుండిన ఆలెగ్జాండర్ అనునతడు హిందూదేశముపై దండయాత్రనవిసేషము మన దేశమునుండి అద్దకము చేయబడిన కొన్ని ప్రక్రియలు గ్రీకుదేశమునకు కొనిపోవుటచే పాశ్చాత్యులకు మెట్లు మొదట హిందూదేశముల కిష్కళమలయందున్న బొమ్మ త్వము తెలియట కవకాశము కలిగెను. తరువాత గ్రీకు ఇటలీ జర్మనీ ఫ్రాన్సు ఇంగ్లాండు మొదలగు దేశములు హిందూదేశములనుండి అద్దకపరిశ్రమ యొక్క మర్మములు గ్రహించిన వారై క్రమక్రమముగా అభివృద్ధి గాంచి మన దేశములనుండిన కలిగిరి. కడచిన ఆమెస్టర్ డాంకన్సు ప్రవృత్తును పి. యం. ను ఖర్చీ గారు మన దేశమునుండి అద్దకసంబంధమైన వివిధవిశేషములను కొనిపోయి అచ్చట ప్రదర్శించుటచే యీ కాలపు నవనాగరికలు కూడ హిందూదేశాభివృద్ధిపరిశ్రమల వేనార్థ కొనియాడి రని తెలియుచున్నది.

అద్దకపరిశ్రమయందు మనదేశహిందీన భాషనా ర్థదో యక్. 'బి. యస్. అనునది దాకాలనున విజ్ఞానీయ మహారాజగారి ప్రధానమంత్రి కీర్తిధముగ నొక డాక్టర్ముద్రాసెను. "హిందూదేశము మనదేశములకు తెలియని అద్దకమునకు మహాగపదు ముప్పుల కేకములు కలిగియున్నది."

డాక్టర్ బాల్ ఫర్ దొరగా రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు: "హిందూదేశములలో నీ వాదేశములలో అద్దక పరిశ్రమయందు కాలముగ నుండినయును ప్రజలచే నభ్యసించబడినదిగనున్నది.

ప్రాచీన ధామన్ ధాంక దొరగా రిట్లు నడుపుచున్నాడు, "హిందూదేశములో నూలుపట్టుములకు వేయబడిన రంగులు విశ్వవిదితముగనున్నది. రంగువేయబడిననూలు నూతనముగ కల పెట్టుబడినది కాక ఆలెగ్జాండర్ హిందూదేశమునకు రాకమునకు అభ్యసించబడినది. ఈ పర్మములు సామన్యములు ఎన్నటికిని చెడనవికావు. వీటిని జీవిబట్టిమాడ దివ్యమైన రంగులు వేయునట్లుగా మోదవులు గొప్పవదని రొందియుండినది తోచుచున్నది.

ఇట్టిపరిశ్రమ ప్రకృత కాలమున నెట్టిని తిగిపెట్టియున్నది? రాజసభావేరిండికల నలంకరిన చిత్రవిచిత్రరూపములు గలదు. మాలంబులు యాత్రసాధనములచే తయార చేయబడిన నైపులచే నలంకరింపబడుచున్నది. రాజకన్య యలచేతను, సంబంధపులచే తను ధరించబడుచుండిన పీతాంబరములన్నియు మూల బడి హంబర్గ యంత్ర నిర్మిత చీటిబట్టలే వారీమలుల మానవర్యాదలు కాపాడుచున్నవి. ములభక్తయముగల "అని లై.కా" "మెటాటా" మొదలగు వాటిచే అద్దకము చేయబడిన కాల్యాత్మరీయములే ప్రబలి తగులల్లలతాద్రభావమున బుట్టిన నైవరల్ల డిగ్గ కాలోవయోగములైన వన్నియు ప్రవర్ణవంబునకుపాద లభించదు.

ఇంతేకాక అద్దక పరిశ్రమయందు నిపుణులైన రంగ రాజులయెవారికి ప్రతీగూర్జనము వావాటికి క్షయించి మరే పాఠశాలకైన వచ్చుచుండిన వర్తకాత్మకర్యములు కలవునాను ప్రతీము మరచిపోవుచున్నాడు. ఇప్పటికైనను నుభగ్రహణ పోలికలును అద్దకపరిశ్రమవృద్ధినికై వచ్చిన కాంగ్రెసు సంఘాపసంఘములును కొదవనో నావద్ద వచ్చి రికార్డులను పెడక వెలిబెట్టుట కేలాటి అధ్యంతముండదు.

అయ్యుర్యేద పాతకాల } అయ్యుర్యేద మార్తాండ భిషగావార్య } పండిత. హెచ్. సుబ్బారాయ } కావ్రొ, కవిరత్న ప్రిన్సిపాల్ } 31-8-1922

వాణి ప్రెస్ బెజవాడ

ఎందుకు? చక్కని అచ్చుకు సొగసుగు బెందుకు

ప్రకటన

కొత్తక్యాంపు ఫర్నిచర్ శాల

సామానులు మోతనది. ధరలు సరసము.

వలయువారు క్యాంపులాగు నిమిత్తం వ్రాయించేడి.

వి. వీరాసామినాయుడు అందుకో,

నరసారావువేట, గుంటూరుజిల్లా.

ప్రకటన (304)

ఇందువలన ఈ దిగువ చేనాలుచేసిన బ్రిటిష్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ యేజెంట్లుయైన బిన్ని అండు కంపెనీ వారు నకల జనులకు తెలియ చేయడ మేమన వైచెప్పిన బ్రిటిష్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ స్టీముల్లో ప్రెస్కోలో ప్రయాణముచేయు యావన్నుది ప్రయాణీకులు బాడుగ లేకుండా దిగియుండి పోవుటకు గాను, పూర్వపు రీతిగా ఆరమణకార విధి 2/82 నెంబరు గృహమును "విడిది గృహముగా" ఈ సెప్టెంబరు నెల మొదలు తారీఖుననుండి తిరుగ యేర్పాటుచేయబడి ముయినది. ఇట్లు, బ్రిటిష్ ఇండియా స్టీమ్ నావిగేషన్ కంపెనీ ఏజెంట్లు బిన్ని అండు కంపెనీ (మదరాసు) లిమిటెడ్.

వలసులభము. ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

కుమార్లు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-కి రు 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

అయ్యలారా!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు సెప్టెంబరులోని యిద్దినీకల నం 148 రు కలిగియుండుచీట్లను రం దండెత్తుట x లిగిన వామేడను ఇద్దల బీరువాల ఫిట్టింగున్న, క్లబ్బు నవ లాటరీ మూలముగా విక్రయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీనుంచి చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తి యగుచున్నది. లాటరీ చీట్లు యాకట్టు పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే తేది వృత్తిలలో ప్రచురపరచి యేలూరుకృష్ణా జిల్లాలో ఘరానా మనుష్యుల రొంబుల లాటరుజేయబడును. నుక ప్రతివారును వారి వారి యద్వైతముల నిర్ణయించుకొనుట కిది మంచికలుగము. త్వరపడుడు. తరుణము మించిపోయి 9వ వారే పూర్తయినది లాభములేదు. లాటరీ చీటి ఒకటికి రూ 5 లా మాత్రము. ఇంకా పూర్వమున కలిపియున్న, వికల యులున్న కొరవారు మా యేజెంట్లకుగాని నేరుగా వాడు వాసిగాని అనుకోకలయును. ఈ చీట్లకు మూల ఆయిడ్ల సామ్యు కృష్ణాజిల్లా యేలూరు కృష్ణాజిల్లా కో ఆలరేటిపు సామ్యం కిగా నుంచబడును.

2. ప్రతిగానుమనందును మంచి యేజెంట్లు కావలయును. మంచి కమిషను ఇయ్యబడును. వివరములు కొరవారు యాక్రింది సంకేతముచేసినవారికి వ్రాసిగాని, స్వయముగా వచ్చి గాని తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

"చీట్లు కావలసినవారు, తమ అద్రమ్యును స్వయముగ వ్రాయుచు చీటి 1-కి రు 5 లా చొప్పున మణి అద్దద చేసిన యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును."

ఏలూరు } మాటూరి సర్వేశం, } కృష్ణాజిల్లా. } రుద నాక్కదారుడు. } 1-7-1922.

నీ కంటియందు ఏలాటిబాద యెనను కలదా?

అట్లుండిన అన్ని విధముల నేత్రవ్యాధులకు నిర్భయ మైన న్యాయ, నయ్యక మైనట్టియు, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియు కొవధముయొక్క గుణములను తెలుపుచట్టి ప్రస్తావనకే ఏల (వ్రాయబడదు?) (2897)

L. H. Saller Dept, 4 Secuta Banzal.

పాశ్చాత్య రాజ్యాంగ తంత్రము

నూతన రాజ్యాంగభూత్యము సోపాననావృత్తులు

(వి. ఎస్. శ్యామల బి.వి., బి.టి.)

ప్రస్తుత రాజ్యాంగభూత్యము పాలించు చున్న వారు బోల్షివిస్టులు. వీరి వాదేశమున సోవియటు లన్నియు వీరి ప్రభుత్వమున సోవియటు ప్రభుత్వమున పీఠమయియును, వీరిందకు పాటకజవాంకముతోని వారు వీరివర్గము నంతయు రాజ్యాంగ చరిత్రకారులు కమ్యూనిస్టు పార్టీ అని పేర్కొనుచున్నారు. ఈ పార్టీ వారి యాదృశ్యములు ఆ తర్వాత వర్ణనలైనవి. తేజముందు గల ప్రజలందరికి భాగ్యవంతులైనను సరియైనను రాజులైనను సరియే, వీరిలైనను సరియే తేజభాగ్యమున గూడన స్వాతంత్ర్యము గలదని వీరివాదము. కోట్ల కొలదిజనులుగల రాష్ట్రాలైన వీరు హాకార్యము అతిసులభముగా కొనసాగజాలదని వారికి భావముగా తెలియును. అయినను ఈ సమస్య ఎంతెంతవరకు కొనసాగ గలదో చూచుటకుగాను ఎన్నియో సంవత్సరముల నుండి ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ విషయమున ప్రజలసానుభూతిని బడయుటకు ప్రభుత్వమువారు అనేకవార్లు కమ్యూనిస్టు సంఘములను నెలకొల్పిరి. ఈ యుద్ధమువారులు సంయతము, స్వతంత్రముగా ప్రభుత్వసహాయము లేకనే పలువార్లు సంఘములను స్థాపించి యున్నారు. ఇహకార పరపతిసంఘములు, సేనాసంఘము లెన్నియో ఈ విషయమున చేయుచుండునీర ప్రతీకసనీ యము. ఈ సంఘమువారి కట్టుదిట్టము అత్యధునికములు. సంఘము నందెవరనిన వారు సభ్యులుగ చేరుటకు వీలులేదు. అధ్యక్షి అంతయును దున్ను సభ్యులందరి యామోదమున బడినగాని సభ్యులకుటకు వీలులేదు. సభ్యులకు నాయకులొకరిని సంఘము వారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొందురు ఆచనయ్యాజలకు సేనసభ్యుడుగాని వ్యతిరేకముగ నడచుటకు వీలులేదు. ఇప్పుడు ఈ సంఘమున కధ్యక్షులు రాజనీతికావీరులును ప్రస్తుతపు రాష్ట్ర ప్రభుత్వమున కధ్యక్షులునుగల తెలివీగారు. దేశముందుగల తేజములన్నియు మానవరంభాధీనములనిగూ, వానివలన లాభముల కొక రిద్దరేగాక, సంఘమువారందరు ఆనుభవించుటకు సర్వస్వాతంత్ర్యము గలదనియు దేశమునందరిపరిశ్రమలయము లన్నియు మానవాధీనము లన్నియు వీరి హాథాలాభములన్నియు నందరివేయనియు ఈ సంఘమువారు నమ్మెదరు. ఈ యాదృశ్యములను బోధించినవారు వారకమాన్యులు అను ప్రఖ్యాత సాఘికాశ్రుజ్ఞులు. వీరిని కార్యరూపమున రైట్ కోనసాగించుటకు ఈ సంఘమువారు సర్వ శక్తులబూనికొనితిరలయను. వీరిని రాష్ట్రలోనేగాక ఇతర చోట్ల ప్రైవటు వ్యాపింపజేయుట ఈ సంఘమువారియుదేశ్యము. ఈ సంఘముగల సభ్యులందరు పట్టణవాసులే. రైతులకు వీరికి చాలవరకు బద్ధవైరము రైతు భూమిని ప్రాణమునకన్న అతీతయముగ చూచుకొనును. వానిని పరుగ నొత్తుతము జేయుట కాతడొప్పుకొనదు. వానిమీద చేయు పంటను, ఎంతయో భాగ్యముగ చూచుకొనును కమ్యూనిస్టు సంఘమువారు వీరి కొప్పు కొనరు. రైతు చేసిన పంటవంతయు ప్రభుత్వాధీనము చేయవలయునని పట్టుపట్టు వారు. రైతులకు, ప్రభుత్వమున, వారు జన సంఖ్యలో హామోశ్యముగ నున్నను, తగిన ప్రాతినిధ్యమిచ్చుటకు ఈ సంఘమువారు అంగీకరింపరు. అయినను, కొంతకాలమునకు దేశాధ్యక్షులొకరు సంఘమువారు రైతుగ్రామవారితో సంధి జేసికొనవలసివచ్చెను. ఈ విషయమును పాతకులు ముందు ముందు గ్రహించుటలరు.

పరిపాలనానిర్వాహమున వీరి రతిసమర్థులు. వీరి రతిగుర్వార్థు లనిగూ, రాష్ట్రముహారాజ్యమునకు అన్ని విధములగు కష్టముల నాపాదించజేసినవారు వీరి యని మనదేశమున వాడుక గలదు. దీనికంతయు కారణము, బోల్షివిస్టుల శక్తి సామర్థ్యములను చూచి యోవజాలని ప్రతికలు కొన్ని ప్రయరించు అనందభ్రష్టప్రాయలు వాస్తవే యని చెప్పవచ్చును. గత రెండుమాసములందనగములనుండి, మనము వార్తలను పత్రికలలో చదువుచున్నాముగా! మన యధికారులు ఇవి నిజమే యని చెప్పుటకు ప్రత్యేకముగా కరపత్రములను ప్రైవటు ప్రకటించియున్నారను విషయము నిచ్చట నూచించుట అనవసరము. రాష్ట్ర ప్రభుత్వము బోల్షివిస్టుల యాజమాన్యమున నింతవరకు ఎందులకు విజయవంతముగ కొనసాగిరిగదా! నానారాజ్యములవారు దానినెందులకంగీకరించుచున్నారో తెలియకున్నది.

నేను ముందటి వ్యాసమున నూచించియుంటు, బోల్షివిస్టుల క్రొత్త ప్రభుత్వము అతినందగ స్థితిగతులలో సంస్థాపించబడినది. అప్పుడు ఆరాజక మెక్కుకగ నుండెను. నృకవర్తి యగు

బార్ గారు సింహాసనాభిష్టుడై పోవలసి వచ్చెను. యుద్ధమున దేశమోడి పోవలసి వచ్చితిని నుండెను. విప్లవమువలన ప్రజలు తమమనోరథ మొదేసిన యుద్ధములు చుండిరి కాని రాజ్యాంగపరిస్థితులవలన తాత్కాలికముగ వారి కోరికలు కొనసాగినవికావు యుద్ధముననుండి మరలి సేనాంగ మంతయు విచ్చిన్నమై అల్లకల్లోలముగ నుండెను. ఔచిత్యత సామ్రాజ్యమంతటను తాండవి మాడుచుండెను. ఇతర దేశములన్నిటితో సంబంధబాంధవ్యములు నిలచిపోయినవి.

వీరి నన్నిటిని భాగుపరచుటకు నూతన ప్రభుత్వమువారు ప్రథమమున ప్రయత్నములను సలిపిరి. దీనికారకు 1917 సం॥ డిశంబరు నెలలో "సోవియటు ప్రభుత్వమున పదేద్రో" యుటకు ప్రయత్నించువారి నణచుటకు దోషిల్లను గూఢనాయకుల తంత్రములను నిర్మూలముజేసి దేశమునందంతటను కాంతినిస్తాపించుటకుగాను ప్రత్యేకపరిపాలనసంఘముల కొక గానిని నెలకొల్పిరి. ఇందు 15గురు సభ్యులు గలరు. అందుకు కమ్యూనిస్టుగ్రామ్యునకు చెందినవారే. సంఘమునకు గల అధికారములు చాల గలవు. సంఘము వారు నూతన ప్రభుత్వము స్థాపించబడిన యనంతరము రెండువందలవరకు కాలము చేసిన పనిని గురించి యొకనివేదకను ప్రకటించియున్నారు. వీరిని బట్టి చూచిన సోవియటు ప్రభుత్వము నడచుటకు 1918 సం॥ 246 వార్త ప్రయత్నములు జరిగిన వరియు నామావర్తిష్టము చేయుచుండినయు 1919 సం॥ 92 వార్త ప్రయత్నములు జరిగి వృథయై పోయినవనియు తెలియుచున్నది. ఈ అల్లకల్లోల 3057 గురు దింపబడినది. 1918 సం॥ రాజకీయ సేనములొకరు అరెస్టుచేయబడినవారు 42,254 గురు 1919 సం॥ 44,689 గురు (జూలై మాసాంతమునకు) మూతము ఈ సంఖ్యలనుబట్టి చూచినప్పుడు సాధారణ ప్రభుత్వమువారు ఎంతెంతవంద శత్రుకొటి నెదుర్కొనవలసియున్నదో తెలియవచ్చును. ఈ ప్రత్యేకపాలనాసంఘమువారు దేశమునందలి అల్లకల్లోల కట్టుదిట్టముచేసిరి. ప్రభుత్వశాఖ లన్నిటిని సంస్థాపించి, రాజ్యాంగ ప్రకాశికను తయారుచేసిరి.

ఇక్కడి రాష్ట్ర ప్రభుత్వమున, ఆదేశమువారు, (Socialist Federative Soviet Russia) అని పేర్కొందురు. అయినను జనులు సాధారణముగా సోవియటు రాష్ట్ర ప్రభుత్వముని దీనిని పిలుచుచుండురు. ప్రభుత్వనాయకులందరు కూలివారిడ క్రొత్తింబు. కానననిర్వాణము పరిపాలనా స్వాతంత్ర్యము వ్యాపకము, ఆర్థిక వ్యవహార సమస్యల పరిష్కారములకు వీరి హక్కు ప్రతిపత్తియున్నది. ప్రభుత్వాధికారులందరు ప్రజానిర్వచితులు. ప్రారంభమున ప్రభుత్వము పాటకజవాంకమువారితో నిర్వహించబడినను, కొంతకాలమునకు ప్రభుత్వమువారు, ప్రైవటులు, రైతాంగము మొదలగు వారి నందరిని, పరిపాలనావిషయమున తోడ్పడకొరిరి. వీరికిరిగిన సమసరించి రైతులు, ప్రైవటులు ఇతర వృత్తులవారు, వారు పీఠననెల, ఇంతవరకు ప్రభుత్వముపట్ల తిట్ల స్థాపనముగ నున్న ప్రతివాడును ప్రభుత్వమునకు తోడ్పడుటకు ముందరింజ వేసిరి.

సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించిన ముఖ్య విషయములను చర్చించుటకు సోవియటు కంగ్రెసుసభ యొక్కటి ప్రతిసంవత్సరమును సమావేశ మగుచుండును. పాటకజవాంకము రైతులు ఇతర వృత్తుల ప్రతినిధులందరు ఈ సభకు విచ్చేయవచ్చును. సభాసంఖ్యాపరిమితి యంతంత యని నిర్ణయించుట కేవల సాధ్యము. వీరికి అఖిల రాష్ట్రసోవియటు మహాసభ (Russian All Russian Congress of Soviet) అని పేరు. సంవత్సరకాలమంతయు పరిపాలనానిర్వాహమునకు వ్రాసినవేయుటకుగాను ఈ సభవారు కార్యనిర్వాహక సంఘ మొకటి ఈ సభ కనుబంధముగా గలదు. ఇందు 300 సభ్యులు గలరు. వీరిందకు కంగ్రెసువారివలననే ఎన్నుకొనబడుదురు. ఈ కార్యనిర్వాహక సభయే ఆదేశపు పార్లమెంటు అని చెప్పవచ్చును.

అఖిల రాష్ట్ర కంగ్రెసువారితో నిర్వహింపబడిన ఈ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు దేశపరిపాలనాసాధ్యములకుగాను కొంతవంద ముఖ్యాధికారుల నెన్నుకొందురు. ముఖ్యాధికారులు కార్యనిర్వాహకసభ్యులై యొక్కొండ నక్కరలేదు. ఈ అధికారులే రాష్ట్రరాజ్యపు మంత్రులగువారు. వీరికిగల అధికారములనంతయు. కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి సమ్యక్తగౌరవకే మంత్రులు తమ తమ శాఖాపరిపాలనమునకు సంబంధించిన చట్టములన్నిటిని చేసికొనవచ్చును. మంత్రులలో నీ విషయమున నేడైన అభిప్రాయ భేదము గలిగిన అప్పుడు సదరు విషయమున కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు పరిష్కరింపవచ్చును. దీనినిబట్టి చూచిన ప్రభుత్వాధికార మంతయు మంత్రులగువారు హక్కుతమై యున్నదనియే చెప్పవచ్చును.

ప్రభుత్వశాఖలలో పథాన మొనడి కార్మికశతకశాఖ (Soviet of Defence and Labour). ఇందు తెలిసి ట్రాన్స్ కే సవర్దులో రెకార్డ్ చేయబడిన జురూపా అను వారు 6 రు సభ్యులుగలరు. రాష్ట్రదేశమునందలి 12,50,00,000 ప్రజల యొక్క తేజముల నిర్ణయించు అధికారమంతయు వీరి హక్కుతమైయున్నది. ఈ ఆరుగురు సామాన్యులుగారు. రాష్ట్రదేశ స్వాతంత్ర్యరక్షణకాగ్రహమై ఈమహానీయులు పడిన కష్టము లన్ని యని కర్ణింపదరముగాదు. వీరిలో ననేకులు వైజేరియాలో అనేక సంవత్సరములు ప్రవాసజీతి ననుభవించిన వారు. దేశీయాగముచేసినవారు వారి మోములను తిలకించిన వారికష్టము లన్నియు విశదముగాగలవు. వీరిలో ననేకులు సాక్ష్యము వారోగ్యము ననెట్టివో కలలో నై గాంచిన వారుకాదు. అనేకులు నింకను తుల్యచేనానావిధములకు శోగములచే బాధపడుచున్నారు. స్వాతంత్ర్యమునకవచ్చునా? ఇట్టి స్వాతంత్ర్యగులకలన నే గదా దేశము లందరిం బడలెనెద!

నేన నూచించిన ప్రకారము నహారాజ్యసమస్య లన్నిటిని, మంత్రులగువారే స్వాతంత్ర్యముతో పరిష్కరించుచుండుటవలన దేశ ప్రజాసభ యని ప్రఖ్యాతి గాంచిన కార్యనిర్వాహక సంఘము (సెంట్రల్ యెగ్జిక్యూటివ్ కమిటీ) రాజ్యాంగ చట్టముల నిర్ణయించుటకు సాధారణముగా సమావేశ మగుచుండుటలేదు. అయినను 1920 సం॥ మే నెలలో సోవియటు మహాసభ వారు చేసిన తీర్మానము ప్రకారము. ఈ సభ రెండు నెలల కొకసారి సమావేశ మగుచుండును. కాని దీనియందు చర్చింపబడు తీర్మానముల ఫలితము ముందుగ నందరికి తెలియును. ఈ సభలో అన్ని వర్గములవారికి ప్రాతినిధ్యమున్నది. కమ్యూనిస్టు వ్యవస్థవారి సంఖ్య ఇందు అత్యధికము. తక్కినవారికన్న వీరికింగల పలుకుబడి యంతంతయని చెప్పవలసికాదు. యొక్కముద ఈ పార్టీ వారు ప్రభుత్వమును పరిపాలించుచున్నారని చెప్పవచ్చును. వీరిలో ముఖ్యవాడుకులు లెనెన్, ట్రాట్స్కి, స్టాలిన్, కమనెవు, క్రిస్టింకి అనువారు. పరిపాలన యంతయు వీరు చేప్పిన ప్రకారము నడచుచున్నది. ఎట్టికొత్త ప్రభుత్వము నకుగాని ప్రారంభమున అతి సుచర్చులకు కొద్దిని దినముల అధ్యక్షతక్రిందట రాజ్యాంగ నిర్వహణములు జరుపబడిన శ్రేయస్కరమని రాజ్యాంగకర్తల అభిప్రాయము. వీరిని బట్టి రాష్ట్ర ప్రభుత్వనిర్వాహము ఈవిధముగు మహానీయుల హస్తములందుంచవలసి వచ్చినది చూచినను నొకరవ్యయరాజ్యాంగవేత్త తన "Soviet System" అను గ్రంథమున వ్రాయుచున్నాడు.

విన్నపము

ఖద్దరు:-ఆంధ్ర దేశమునందు కలితలేని ఖద్దరును తయారుచేయుచున్న వారందరును వారు నేయుచున్న ఖద్దరుబట్టలవివరమును వ్యాపారిపు ధర్మను ఈ క్రింది చిరునామాకు వెంటనే చెలుప వేడుచున్నాను. వీలైనవారు ధరలతో నమూనాలను గూడ బంపుట ప్రయోజనకరము. ఇతర రాష్ట్రములందును నాంధ్ర రాష్ట్రమునందును గల వర్తకులకును నితరులకును నాంధ్ర దేశపు ఖద్దరు రకములను వెలలను వివరములను దెలుపుట కీ ప్రార్థనను జేయుచున్నాను. కా. నాగేశ్వరరావు, ఆంధ్రదేశ ఖద్దరు కాఖాధికారి, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

నత్యవత్సవ పాఖ్యానము

తేక భోగేశ్వరమాహాత్మ్యము.

ఇది యొక శ్రేత్రముయొక్క మహాత్మ్య. ఇందు శ్రీశైలమహిమకూడ జక్కగ వర్ణింపబడియున్నది. కవిత్రయము కడురసవంతమై ముద్దులుమూట గట్టుచున్నది. కల్పనలు మెండు. ఈ గ్రంథము జేపట్టిన బాతకుల కొక పద్యమేని పదల మది జనింపదు. ప్రతి 1-కి ధర రు 1-0-0. పోస్టుఖర్చు ప్రత్యేకము. ఆంధ్ర పత్రికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

వృత్తాంతలేఖలు

నెల్లూరు

(స్వకీయ విలేఖరి)

మహాత్ముని జన్మదిన మహోత్సవము - పల్లిపాడు

నెల్లెంబరు 19:- పల్లిపాడు గ్రామమున పిపాకీనీ సమీపమున నెలకొల్పబడిన సత్యాగ్రహ ఆశ్రమమునందు గాంధీ మహాత్ముని జన్మదిన మహోత్సవము యీ నెల 18 తేది జరుగవలయునని జరుపబడినది. నెల్లూరునుండి శ్రీయుతులు విస్తారముగా జగోపాలరావు, మేఘనాథ దశరథరామరాజుగారు జిల్లాకాంగ్రెసు శ్రీమంతులను ఆధ్యక్షులగు శ్రీమతి తిక్కవరపు ను దర్శనముగారును కొంతయు జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘకార్య నిర్వాహకులును బంధు మిత్ర సమేతముగా వచ్చుటకు విచ్చేసి యుండిరి. ప్రతిదినమునను ఆశ్రమవాసులు శేకువలసేచి ప్రార్థనలును బుధుభ్యాసమును గలిగియుండుటచే, మహాత్మునిజన్మదినోత్సవమునకు శేకువల ప్రార్థనలతో ప్రారంభమయి ౭. ౪ గంటలకు ఆశ్రమవాసులు అతిథులతో కూడి ఆశ్రమమునందును గ్రామ పీఠుల యందును భజనలు సలిపిరి. మధ్యాహ్నము మొదలు సాయంకాలమువరకును వీధులకు అన్నదానము చేయబడినది.

మహాత్ముని 5 ఘంటలకు శ్రీయుత విస్తారాగోపాలరావుగారి ఆధిపత్యము క్రింద నొక బహిరంగసభ జరిగెను. శ్రీమతి తిక్కవరపు గారును మహాత్ముని గురుభిక్షులనును గూర్చి కొంత ముచ్చటించిరి. తర్వాత శ్రీయుత మేఘనాథ దశరథరామరాజుగారును, పూండ్ల ముప్పరామరాజుగారును ప్రస్తుత స్థితిని గూర్చియు ప్రజలకు ద్రవ్యమును గురించియు ఉపన్యసించిరి. ఆధ్యక్షుల ఉపన్యాసాంతరమున ప్రార్థనలతో సభముగ సేసెను.

శ్రీమంతుల కాంగ్రెసుసంఘము

పై సంఘమువారు స్వయముగా కొన్ని జగములను ములుముడి గ్రామమున ఏర్పాటు చేయించి శుద్ధస్వదేశీ కస్త్రుములను తయారు చేయించుచున్నారు. నూతనముగ ప్రారంభించబడుటచే వస్త్రములు కొద్దిగా తయారుచున్నవి.

ఇట్లు ప్రతిగ్రామ సంఘమువారును, తమ క్రింద నేయుత్సాహక చక్రమునైనను ఏర్పాటు చేయవలెను.

బెజనాడ

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

స్వరాజ్య లక్ష్యీకరము

నెల్లెంబరు 19:- 17 వ తేది ఏకాదశి వాడు మాపట్టణ గాంధీ జాతీయదినమును యొక్క ఉపాధ్యాయులు ఉపవసించి సాయంత్రము స్వరాజ్యలక్ష్యీకరము జేసిరి. పూజను చూచి ఆనందింపబడి శ్రీలు పుష్పముల చాలవంది దయచేసిరి. మామిడిఆట తోరణములతో పాతకాల ఆటలయంతయు నక్కడ ఆలంకరింపబడియుండెను. సమావేశమైన జరిగెను. మంత్రప్రవచనంతోపూజ పూర్తియయ్యెను. స్వదేశీ వస్త్రధారణ చేయుదుమని అందరు వాగ్దాన మొనర్చి జిల్లాబంధనమును స్వీకరించిరి. వ్రతము యొక్క ప్రాశస్త్యమును గూర్చి శ్రీయుత మరుగంటి సీతారామయ్యగారు వ్రతముగ నుపన్యసించిరి. ఆరాత్రి దిగువంటి జగన్నాథాచార్యులవారు వారి కథా కాలక్షేపమును జరిపిరి.

18 వ తేది ఉదయమున జాతీయపాతకాలోపాధ్యాయుల సమారాధనయును, సాయంత్రము 2000 వీధులకు అన్నదానమును జరిగెను. పట్టణములోని వర్తక బృందమువారు ధన సహాయము చేసిరి.

ఇచ్చాపూరు దేశాభిమానులు

వీరు మువ్వూరు కడలూరు జెయిలునుండి విడుదలయై వారి గ్రామమునకు వెళ్ళుచుండగా మృదాను స్టేషనులో వీరి మూటల నెవరో దొంగలించిరి. అందుచే వీరు బెజవాడలో దిగి కాంగ్రెసు ఆఫీసుకు వచ్చిరి. వీరు జెయిలు ఆనుభవములను చెప్పి తమకు జెయిలుభయము పోయెననియు, ప్రాణముల నియ్యనలసిన సమయము వచ్చినపుడు జెయిలుకప్పములకు భయపడుట వేరయినయు, జెయిలులో నన్నవారు ఉత్సాహపూరితులై యున్నారనియు అందరు ఉత్సాహముతో కని చేయవలయుననియు చెప్పిరి.

తిరుపతి

(స్వకీయ విలేఖరి)

అంగోరా జయములు

నెల్లెంబరు 19:- ఆఖిల భారత ఖిలాఫత్ సంఘసభ యొక్క ఆజ్ఞల ప్రకారము తిరుపతిలో 17 వ తేది సాయంకాలము బజారులో పెద్దమండీయను. అంగళ్లున్న, కాంగ్రెసు ఆఫీసుకు దీపములతో నలకరింపబడినది. జామ్నామసీమలో సుమారు 500 జనలకు భోజనము లుంచబడినది. 9 ఘంటలకు ఈశ్వర ప్రార్థనలు జరుగ బడినవి. పిదప మసీదులో మహాత్ములు జరిగెను. జవాహర్ లాల్ నెహ్రూ సాహెబులు, అంబూరసాహెబులు, మా. శ్రీనివాసాచారి, కాంగ్రెసు కార్యదర్శి, కృష్ణరావు మొదలగు వారు భవనము గుఱించియు హిందువులను సమైక్యము గుఱించియు, ముస్లింభావము పాపమని జయములను గుఱించి యుపన్యాసములు సలిపిరి.

నిన్నటిదినము గాంధీ దినమునకు, గాంధీ విద్యాలయములో భజనలు, ఉపన్యాసములును జరిగెను. ఆంధ్రవాప్తీయ సభకు కొంత ద్రవ్యముకూడ వసూలు చేయబడినది.

విశాఖ పట్టణము

నెల్లెంబరు 19:- తే ౧౭ దిని మహాత్మా శ్రీ పామర వెంకటచక్రవర్తి పంతులుగారి యధ్యక్షతకేంద్ర సమన్వయ పురజుల బహిరంగ సభ జరిగెను. మొదటి ఆధ్యక్షులచే ఉపపాదించబడి ఈ క్రిందటి వ్యాసము ఆమోదింపబడినది.

“ఈ దేశము జాతీయోద్యమము ప్రారంభమై యింకా ముందు నిష్పాయముగను సృష్ట్యాత్మకమును ప్రజల ఆశయముల కనుగుణ్యముగను, అవసరమగునెల్ల తప్పు అభిప్రాయములను ఖండించుచు, జాతీయతను, భావమును వృద్ధిచేయుచు నిర్భయముగ నిరంకుశాధికారులను గడగడ వదలించుచు, మాతృభూమి, సంతోష దాహకమును సులభముగ కధాపూర్వకమునను అన్యతలవారను అన్యదైవిక ప్రతికూల భావములకు ఇన్ని సంవత్సరములు సేసిన వ్యాధిచే వ్యర్థపాపులై మోతీలాల్ ఫోస్టర్ గారి చేతుచే కల్గిన తల్లి తిప్పాలనిదని భావించుచు వారి వటుంబమునకు తమ విచారమును సభవారు వెల్లెచున్నారు.

తే ౧౭ దిన మహాత్మా శ్రీ పామర వాల్మీకి శ్రీనివాస శెల్లి దినముగాను ఆయన నిర్బంధము గూర్చియు మనకర్తవ్యము గూర్చియు శ్రీయుత శేఖరపూర్ణ భాగ్యంకరావుగారును మ కోదండస్వామి గారును మాట్లాడిరి.

అంగోరా జయదినము ఈనాడేనుగుటచే తత్సంబంధముగ ఈ క్రిందిటి వ్యాసము మహాత్మా శ్రీ. కనకరావు బుచ్చి నుండరావుగారిచే ఉపపాదించబడి విన్నవించు జగన్నాథ గుప్తగారిచే బలపరచబడి ఏకగ్రీవముగ ఆంగీకరింపబడినది. ఖిలాఫత్ యొక్క గౌరవమును ప్రతిష్ఠ యును నిలువబెట్టుటకై నుద్యమించి దానికై గ్రీకులతో పోరాడి ఆసియామైనను మహాత్ము దీయేతరుల ఆశ్రయముగా నుండి తప్పించింపబడుట ఆంగోరా ప్రభుత్వ నాయకులగు ముస్తఫా కమాల్ పాషాగారిని ఈ సభ వాల్మీకినింపించుచున్నారు.

రాత్రి ప్రతిమహాత్ముని గృహమునకు దీపావళి వెలిగించబడినది. వ సీనులగు విజయమునకై కందినము లర్పించుచు ప్రార్థనలు జరుపబడినవి.

తే 18 దిని గాంధీ మహాత్ముని నిర్బంధదినమున గంధర్వ దినమున సాయంకాలము బహిరంగసభ సమన్వయ పురజుల బహిరంగ సభ జరిగెను. మ|| మారేపల్లి రామచంద్రరామయ్యగారు ఆధ్యక్షుల వహించిరి. ఆధ్యక్షులు ప్రవచనమును మహాత్ముని గుణాదేశములు జరిపించి ఆయన మహాత్మ్యమును వివరించి చెప్పిరి.

ప్రభువును ఆకాలమును గూర్చిన ఈ క్రింది తీర్మానమును చేపగు ప్రభు భాగ్యంకరావుగారిచే ప్రతిపాదించబడి క. వెం. సత్యనారాయణగారిచే బలపరచబడి ఏకగ్రీవముగ ఆమోదింపబడినది. “అన్యతలవారను వదలించుటకు గురుకులముల వాళ్ళును నిలువబెట్టు కొనుటకై ఆకాలీ నికులము శ్రీగురు ద్వార ప్రబంధక సంఘమువారి యజ్ఞులకు కట్టుబట్టుములకు లోనై దైర్యముతో సాత్వికనిరోధమునకు దిగి బాధ లనుభవించుచున్నను దేశమునకు మార్గదర్శకులైనందులకు వారి నీ సభ సభి నందించు తీర్మానించుచున్నాను.

మహాత్ముని ఆధిక్య గూర్చియు ప్రస్తుత స్థితియు గూర్చియు వివరించి మహాత్ముని జీవిత సూత్రము కొంతయును నూత్నముగ బుచ్చి నుండరావుగారు తెలియజేసిరి. మహాత్ముని జీవితమును సంగ్రహముగా సమీక్షించు సత్యకేసర రావుగారు వివరించిరి. ఆధ్యక్షులు గాంధీమహాత్ముని ప్రముఖ వానిని చదివి అర్థమును సభ్యులకు వివరించిరి, అంతట జయజయవాదముల సభ ముగిసెను.

(స్వకీయ విలేఖరి)

కాకినాడ

(స్వకీయ విలేఖరి నుండి)

నెల్లెంబరు 19:- మహాత్మా గాంధీ జన్మదినమహోత్సవము జరుపుటయు ఆయన శిష్యుని స్వరాజ్యమును, నిన్నటి సాయంకాలము 5-30 గంటలకు పురమందిర బయలున బహిరంగసభ జరుపబడినది. ఆధ్యక్షులైన శ్రీ పుష్పలూరి లక్ష్మీ నారాయణశాస్త్రిగారు (చెన్నై) మహాత్ముని జీవితచరిత్రమును సంక్షిప్తముగ బ్రకర్షించి దక్షిణాఫ్రికా యందును గత రెండుమాడు సంవత్సరముల నీ దేశమునందును ఆయన యొక్క సత్యాగ్రహమును అసహాయత త్యమును విపులముగ జెప్పిరి. అహింస ధర్మము, ప్రేమ, సత్యము, శౌచము యివియే ఆయన ఆదర్శములనియు, ఆయన తత్వమే కాంగ్రెసు తత్వమనియు, కాంగ్రెసుచేసిన కార్యక్రమము ఆచరణలో పెట్టుటయే స్వరాజ్యదర్శనమనియు ఆధ్యక్షులు తలచిచ్చిరి. అసహాయోద్యమము చచ్చినదని ప్రభుత్వసహకారులు యొకి చెప్పబడుచున్న ప్రభుత్వమువారికిని వారి సహకారులకును అంతరంగమున ఈ యుద్యమము చచ్చునని కాదని విశ్వాస మున్నదనియు, స్వరాజ్యము రాతేడమియని ఒకరిని కన్నించుటకన్న తమకు దాను మహాత్ముడు చెప్పిన ప్రకారము యేమిచేసినని ప్రశ్నించుకొనుట యుత్తమమనియు, ఒకరిని దూషించుటకన్న స్వయమును విచారింపుకొని తాను ఆచరించి మార్గదర్శకుడు నుండవలెననియు, విశేషముగా కాంగ్రెసులో సభ్యులను కేంద్రించుట, నూలనడవటం భద్రుల అభివృద్ధిచేయుట యివియే యిష్టము చేయవలసియున్నదనియు, మతమును విశేషవిశేషముల ఆధ్యంతోపన్యాసముల జెప్పిరి.

మహాత్మా గాంధీగారు నేడు జన్మించిన దినమగుటచేతను, యీ దినముననే ఆయనను శిష్యుని దినమగుటచేతను, ఆయన యందు యీ సభవారికిల భక్తి విశ్వాసములను వెల్లెబుచ్చుచు యిట్టి జన్మదినము లనేకములు వచ్చుగాన యని ధైర్యము ప్రార్థించుచున్నారని అను తీర్మానమును జిల్లాకార్యదర్శిగారు శ్రీయుత గణపూడి కామోజీరావుగారిచే ఉపపాదించబడి జాతీయవిద్యాలయ ప్రధానోపాధ్యాయులగు శ్రీయుత కట్ట శేరి దీక్షితులుగారిచేత బలపరచబడి కరతాభ్యసనల సంగీకృతమయ్యెను. పిమ్మట శ్రీయుత బాబుమోతీలాలు ఘోషగారి మరణమువలన దేశమునకు గలిగిన వ్యవస్థను సభవారు వగచుచు వారిటుంబమునకు సానుభూతిని వాపుచున్నారు. అను తీర్మానమును శ్రీపాపపూడి సత్యనారాయణగారు ఉపపాదించుచు మోతీలాలుగారు తమ ప్రతిభాముఖమున స్వదేశసంస్థానాధిపతులకు నోరెవెల్లగొట్టగోసరిన బాధలను ఎట్లు తొలగించజేసి గ్రీకులతో ఉద్వాదన జెప్పించి తానెట్లు జనరంజకత్వమును బడసెననియు ఆయనకు సోదరుడైన బాబుశిర్. కుమారఫోస్టర్ గారి యదలగల కురువక్రియు ఆయనకు బంగాళాగవ్వర్లకును ఉద్యోగీయులకును వైస్ రాయలకునుగల సంబంధములను “అభ్యుత్థబామప్రతికను” జెప్పినవరకెంతయునందీ తప్పించుటయు యత్యాది ప్రధానవిషయములు నూచించిరి. డాక్టరు పుష్పలూరి గోపాలకృష్ణగారు దీనిని ఆమోదింపుమి మోతీలాలుబాబుగారి ఘోషను విశదపరచిరి. తీర్మానము సర్వాంగీకృతమయ్యెను.

తాలాకాకార్యదర్శి శ్రీయుత మొసలకంటి తిరుమల రావుగారు అకాలీలగుర్చి యీ క్రింది తీర్మానము నుపపాదించిరి. “పంజాబులో ప్రభుత్వమునకు ను శిష్యులకును జరుగుచున్న సంఘర్షణములో అకాలీలు చూపుచున్న అసాధారణ దైర్యమునకు సహానుభవమును అహింసా ప్రతిపక్షమును వారిని అభినందించుచు వారియును హిందూ మహాత్ముదీయులకు గల సానుభూతిని యీ సభవారు తెలియజరుచుచున్నారు.

అకాలీల చరిత్రమును వారి అసహాయుద్యమమును స్పష్టపరచుటకై జానాబ్ మోహిదీబాసా సాహెబ్ గారు (రాష్ట్రీయ ఖిలాఫత్ సంఘకార్యదర్శి) ఊర్దూ భాషలో బలపరచిరి. జాతీయవిద్యాలయ ఉపాధ్యాయులగు శ్రీయుత కాండ్రేగుల రాను చంద్రరావుగారు బలపరచగా తీర్మానము సర్వాంగీకృతమయ్యెను సభ 8 గంటలకు ముగిసెను.

బొంబాయిలో ట్రాంకేపెన్ మైదేమియను మార్కుకెందరేడు. కొన్ని వోట్ల మాత్రము ట్రాములు నడుచుచున్నవి. సమ్మెకారులు ఈపని జేయువారల నెడకొనుటచే అన్ని వోట్లను ట్రాములు నడుచుటలేదు. న్యూలలో పని నేర్చుకొనుచున్నవారును, పాతవారును మాత్రము ట్రాములు నడుపుచున్నారు.

పోనూబాక్, నెం 1249 బర మ.దా.సు.

చెన్న పురి బజారుధరలు

సిద్ధింబరు 23-వ తేదీ శనివారము.

(1) **ధాన్యములు**

వినియోగము	చా 1-6 ను 56 మొదలు 68 వరకు	మొదలు	వరకు.
వినియోగము	చా 45 నుంచి	12-0-0	12-8-0
మొదలు	చా 45 నుంచి	15-8-0	16-0-0
చివరి	చా 45 నుంచి	15-8-0	16-0-0
చా 1-6 నుంచి	చా 1-6 నుంచి	9-8-0	10-0-0
మొదలు	చా 1-6 నుంచి	21-0-0	22-0-0

(2) పప్పు ధాన్యములు

శంకుభంజనం	బహు	1-3	196	౧	౧౦	18-8-0	15-0-0
శంకుభంజనం	"	శిఖా	"	"	"	15-0-0	16-0-0
శంకుభంజనం	"	శిఖా	"	"	"	18-8-0	14-8-0
మినుముత్యం	"	శిఖా	"	"	"	14-0-0	15-0-0
శంకుభంజనం	"	శిఖా	164	"	"	10-8-0	11-8-0

(3) నూనె వస్తువులు

నల్మల నూనె బా 1.5	కు	175-0-0	180-0-0
నెయ్యి కు 1.5	"	18-0-0	25-0-0
కొబ్బరిపువ్వు కేయి నెయ్యి నల్మల బా 1.5	"	65-0-0	55-0-0
యిరవై ప్రదేశము	"	51-0-0	16-0-0
పేరు నెయ్యి నూనె గానూన బా 1.5 కు	125	మిమన నూనె	120
జుమడిము నూనె బా 1.5	కు	120-0-0	121-0-0

(4) పరిరక్షణ చర్యలు

కా.క.వసుధ	రా 1-3	రా 140
కా.క.వసుధ	"	రా 108-0-0 104-0-0
మోక వాయువు (గుంటూరు) రా 1-3	రా 98-0-0	119-0-0
గుంటూరు వాయువు నీటిపుండు వాయువు	1-3	రా 50, 58
కా.క.పి. వాయువు	"	రా 70, 75
బెల్లము రా 1-3	రా 48-0-0	52-0-0
చిలికపడు వాయువు రా 1-3	రా 42-0-0	48-0-0
" రా 1-3	రా 52-0-0	58-0-0

(5) ఇనుము

అమ్మల రక్తం బా 1-1	50	85-0-0	88-0-0
చదరం	51	86-0-0	81-0-0
రక్తంబు	52	85-0-0	82-0-0

(6) లోహములు

నంది 100 కులంబ	రూ	28-0-0
బంగారము, కులంబ 1-5	రూ	28-10-0
కనుసు 1-5	రూ	17-2-9
ఇతరీ కా 15	రూ	815-0-0 816-0-0
కాగిత 345	రూ	850-0-0
అమ్మల పట్టెరి 2 1-5	రూ	45-4-0 45-8-0

(7) 60X200

20 ఏళ్లు అంతా నిద్ర	55.0-0.0
16 ఏళ్లు	80.0-0.0
30 ఏళ్లు	100.0-0.0

ధిల్లీలో నుట్టినవట్టినను కట్టుటను క్వరలో వూర్తివేసి
తక్కువ ఖర్చునటలుల చేయటమే సర్ మాల్కమ్ హాయిల్
గారి ఆశ్చర్యమును, ఒక కమిటీ నియమింపబడినది. అందు, గౌ. కర్మ
శాసనము, లాల్ బాంధవర్యుడగు గారును, బి. ఎస్. కాశక్ గారు
ను, సర్ విశ్వేశ్వరయ్యగారును, సర్ థామస్ స్మిత్తుగారును
ఏ. డబ్లియూ. డాన్సుగారును, సభ్యులుగనుండును. డి. జి. హార్
సుగారు సెక్రటరీగ నుండును. కమిటీ ధిల్లీలో కలబడు 1 వ
వేదిని కమాండో మగును.

వరకవిషయములు

మ. దాసు - మారకపు శేష.

పశ్చిమోదీ
 బాంక డెల్టా గ్రామ ప్రాధ్వనము 16 15/82 వేన్ను
 బాంక పీఠాంధు (ద్రావులు — 18¹/₂ వేన్ను
 అంజన దేవారం (ద్రావులు } 16 19/82 వేన్ను
 బాంక బాంకాంధు (ద్రావులు }
 మారు వెలలవాయిగా (ద్రావులు 16¹/₂ వేన్ను
 బాంక నిలబ బాంకాంధు (ద్రావులు 16 15/16 వేన్ను
 బాంక బాంకాంధు (ద్రావులు

సంపత్ సమైక్యము లేని పరిస్థితి

b	9	-	56	885		Nr.	462/8
							885
							12/4
							17/8
							15/8
							46/12

విశాఖ పత్రిక

161/2 వర్గము
1617/62 వర్గము

అనుబంధము - పేదలకు రక్షణ

సంఖ్య	వివరము	రూ.	పైస.
1	అధికారము	8000	210
2	అధికారము	1055	620
3	అధికారము	1872	2170
4	అధికారము	4625	749
5	అధికారము	187	945
6	అధికారము	2185	820
7	అధికారము	460	705
8	అధికారము	2170	295
9	అధికారము	1970	4700
10	అధికారము	1250	1000

ସ୍ୱାଧୀନତା

కాతా హృదై—య 790
 కాతా వరస జంతు స్త్రీలు (కర్మి నరీ); 82
 " " (దీప్తయ)—205
 కాతా కరుణ మిల్లు—47
 కర్మములు హంస—84
 కాతా హంస—16

నూరకపు రేణు

సేపెంబరు 6 బుధవారము

తనకు వేరే... వారి కుటుంబం (అప్పుడు 18
 ఏళ్లు)

ముందు... 15 16/82 కు...

కలకత్తాలో కాశీపుష్పమునకు తూర్పు దెంగాలునంది
నూర్మగ్రహణమునకు నదియొడ్డునకు హిందూపులు 2 లక్షలకు కై
గా పూజనమునకు వచ్చిరి. కలకత్తా కార్పొరేషను, వెసిడింగు
గారు యూరితులకు పట్టివిత్తులు గల్గినను రక్షించుటకు విద్యుత్తు
రేలును, కైర్మగ్రహణమును నియోగించిరి ఎవరికిని పట్టి
విత్తును 2 లక్ష కేసు.

గ. బిర్మరు ప్రభుదంపతులు 20వ తేదీ సాయంత్రం 10
వెళ్ళు చచ్చిపో చాలెను రాయిల్స్ వివాహమునకు

చీరాలమునిసివల్ కౌన్సిలు.

తీర్మానమునిసిపల్ 3 వైక్స్ లో మీటింగులో జరిగిన
 చర్చల విషయమై, మ్యాజీలువిలేజరి వ్రాసిన సంగతులకూ
 కూర్చు పోరటాట్టు పుచ్చుచి కనుక యీక్రింద వ్రాసిన ప్రకారం
 తిరిగి ప్రవరించకొడునున్నాను. నేను తీర్మానమునిసిపల్ ఛైర్
 మన్ గారికి 23-8-22 లేదని, అరు తీర్మానములను, ఒక ప్రశ్న
 యొను కంటియుంటిని. 28-8-22 లేదని జరిగిన మీటింగుకూ
 వారు తీర్మానములను వుంచలేదు. 9-9-22 లేదని జరిగిన
 మునిసిపల్ మీటింగులో గొన్ని చర్చించివారా. ముదిటి
 తీర్మాన మేమనగా:—

[illegible][illegible]

(5) అమ్మినీసే) పక్షా నిబంధనల (ప్రాముఖ్యతను ముఖ్య విషయములలో నేను యేకీభవింపజేసినా బ్రత్యేకాభిప్రాయమును చెర్రేపక్షానికి గాని కల్పనకానికి పనికియు లేదు. అందరి కాపీని ముందు ప్రకటనార్థము పంపెదను. మొత్తము మీద చీరాల మునిసిపల్ కౌన్సిలును చెర్రేపక్షాగాదును తమ బాధ్యతను బ్రాత్రగా గుర్తించి పరిపాలింపవలెను. తేనివో అనేక యిక్కట్లులు రాకతప్పవు. ముందుమాటింగుగా నేను వెట్టిక మునిసిపల్ యుపైబ్లిషుమెంటును కట్టించు, తీర్మానము వచ్చుట రాగలదు. మునిసిపల్ ద్రవ్యమును యెక్విలియోరము చేయక పాఠ్యమైనంతవరకు ఖర్చుచేయించి ద్రవ్యము మిగిలిపై గ్రామమునకు వెలియో చేయిచేయగలమును చూచి సోపన సభ్యులందరు గుర్తించినచో చాల ఉపయోగముండును. చెర్రేపక్షా ను బాహ్యరావుపంతులుగారు ఈ మాఖ్యతీర్మానము విషయములో ఏదారి త్రొక్కుదురో చూడవలెననిచి

పేరాల }
20-9-22 }

ఈ తముక్క-ల యూనియను

గుంటూరు జిల్లా వర్గము వారి కా జోరు గ్రీకు ము
మయినది యూనియనులలో ఈతముగ్గుల అనువాదము
కనుక స్వేచ్ఛించి వయసును యూనియను ఇంకా జీవించి
యొన్నవా? దానికి ఘనమెన్ పవకు అందులో ఏదొకరములలో
పన్ను గమాలయినో అదిమీమ చేసినాడు. ప్రస్తుతము పన్ను
గమాల ఎందువలన అడిగోయానది. ఈసంగతి తెలిచి వా
లేక. తుదిజేవానది యొన్నయెడల ఎప్పుడు ఎవకు ఎప్పుడు
ప్రమరణ చేసిరి. దానిని కుదముట్టు తినితే బాకుయే మంచిది.
ఈ కష్టకాలములో పన్నులు ఇయ్యవారికి చాలాకష్టము
యన్నామని ప్రజలు అధికారులతో ఆధికారులతో కూడా
నును చేసినాని పన్నుకు ఏ ప్రత్యేకము వాడిన ఆ ప్రాధా
నాని నొకరు వాయించువాడు.

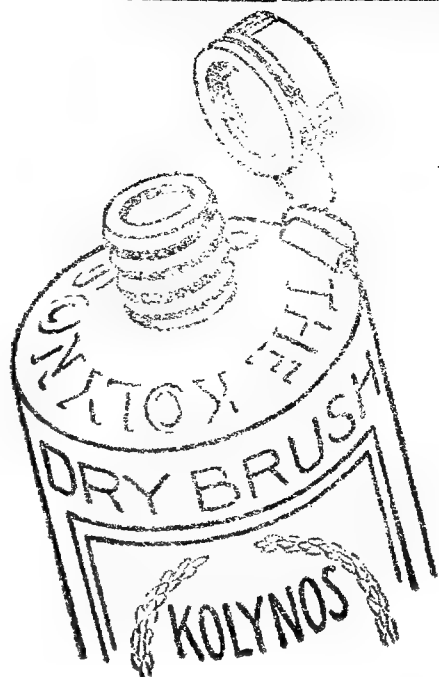
ది బొంబాయి లైఫ్ అశూర్య రెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్, బొంబాయి.
చే ర్మన: ది హానరబుల్ లల్లూ బాయ్ శామల్తాను
లై కంపెనీ బ్రాంచి ఆఫీసు నిర్మాణం, కనాచిలానానంద: ఏర్పాటు చేయబడినది
సంబంధముగా మిక్సిలి అభివృద్ధికర మైనది. పూర్తిగా హిందూచేత్ర లైఫ్ ఆఫీసు.
ఎక్కి సంవత్సరములు ఆకాశములేని ధరాకత్తు చెల్లింపబడియున్నది.
గౌరవము, నందినటువంటి ఎక్కినట్టి ఏకంట్లు అన్ని జిల్లాలలోను, ముఖ్యపట్టణములలోను కావలెను.
ఈ దిగువవిలాసమునకు ఇంగ్లీషునా దరఖాస్తులు వంతుకొనవలెను.

R. Padmanabhai B. A., Madras Branch Secretary,
Bombay Life Assurance Co., Ltd. Jaya Vilas, Egmore, Madras.

ఈ పట్టమును గూర్చి మరల, ప్రజాభిప్రాయమును తెలిసి
పొందుట చాలా కాల గొంతుగా పంపిణీచించి

Rangoon

అంశములు: 1-3

భారత సమస్య పరిష్కార మెట్లు?

ఒక మిల్లు యజమానుని అభిప్రాయములు
మాంధ్యేంద్ర గార్డీయర్ ప్రత్యేక విలేఖరు డిల్లీ ప్రాయశ్చాదు:-

గాంధీ వ్యక్తిత్వదేశముల కలన భారతరాజకీయ పక్షమున విశాళకలరఫలితము కలదు. స్వయం భావన లిఖితల యపూర్వకతంతయును వ్యక్తమయ్యెను. ఎవరైనను ప్రకాశం పరచినను, ఆభావన ప్రతిఫలముతో ప్రకాశించలేదు. కాని రాజకీయేతర విషయములలో ఆయన ప్రభావము ఉత్తేజముగ నుండెను. గుజరాతులో నది అనుకొనినావులలో ముఖ్యముగ కైస్త్రుల మిమనరీలలో ప్రత్యేకముగ గాన్పించెను. నేనీ విషయం లెదరినో గలసికొంటిని. గాంధీ, విమలక్ష్మి కొందఱు చెప్పిన మతోపన్యాసమును జనులలేదని గాని అస్థిభూతము లాయన అవరణలో బెట్టుటవలన, వాని యొక్క భావమును తాము అనుగించుట కుత్తేజము గలగలేదని గాని వారెవరు ననవలయు. నేను చెప్పవలసిన ప్రస్తావనలో కుజరాతులోని మిమనరీలు 1) యెండ్రేంద్ర నాథు డెసిలీజ కైస్త్రుల కన్న మంచి సంస్కారము గల్గియుండుట యేలాకో నను వివరింపవలెను.

అనుసూయాయామి కన్యక

గాంధీయొక్క ప్రభావము మరియొక మార్గమున నుత్కృష్టత నొందినదనుటకు అమామ్యదాబాదులో ధనివడగు నొక మిల్లు యజమానుని సోదరీయణి అనుసూయాయామి కన్యక దార్పణము గలదు. ఆమె గాంధీశిష్యులలో నెల్లఃమిత్ర భిక్తురాలు. గాంధీయొక్క దివ్యజ్ఞానము నాకాశసింధి యామె కుత్తేజమును అమామ్యదాబాదు కార్మికుల కెల్ల నాయకురాలా యెను. ఇక్కడ మిల్లులో పనిచేయువారలకు తగినటుల కూలి డబ్బులను మిల్లు యజమాను లిచ్చునటుల ఆమె చేసెను. ఒక్క విషయములో మాత్ర మేమె పరానయమా భాంచెను కొంత సంఘముల కామె స్వపరిపాలనా తత్వమును బోధింపలేక పోయెను. ఆమె అక్కడ తీసుకుండ నుండుటచేత నే యీసంఘములు విషయము గాంచినటుల కాన్పించుచున్నది.

ఒక భారత మిల్లయజమాని

మరియొక వ్యక్తి ప్రభావంతుడు అమామ్యదాబాదులో గాంధీ ప్రభావముచే నుత్తేజమును ప్రబోధమును గాంచినవాడు గలడు. ఈయన అమామ్యదాబాదు మిల్లయజమానులలో ప్రత్యేకముగ నొకతరగతికి జేసినవాడు. ఆయన కలిత్యండులు ఘమాదుగా మంచి ఆస్తినిచ్చిరి. ఏదోదిననట్లు పట్టుములోనే మాత్రమే కొలదివిద్యను సంపాదించెను. అయితే వానితో ఆయనకు మేధాశక్తియును ధైర్యమును గల్గెను. వానిమూలమున ఆయన ధనవంతు డాయెను. ఇంతియగాక మనస్సు వికాసమును బొందెను. ఆయన యిప్పుడు అమామ్యదాబాదులో నున్న కన్న యెక్కువమంది కులీలను పోషించుచు డాయెను. ఆయనకు, అనుసూయాయా కార్మికుల కొరకు పనిచేయుట జూడమిగల సంతోషము. ఆయన గాంధీకి పరమమిత్రుడు. అయితే ఆయన తనవద్ద పనిచేయువారల విషయములో తనకు గాంధీగాని, అని నూయాబాయిగాని యేమియును జెప్పనొల్లదు. అయితే అచటి మిల్లయజమానుల సంఘము మొక్క సంవత్సరాలభిప్రాయములును ఆయన కిష్టములు. గావు. ఆయన స్వతంత్రముగ నేకార్యమునైనను జేయును. ఆయన చాలతల్పును గొప్పపనులకు వినియోగించెను. ఇండ్లు, పాఠశాలలు, అనుప్రతులు మున్నగువి మిల్లులో పనిచేయువారల కొర కాయన నిర్మించెను. నేను ఆయన జేసిన పనిని గొంతజూచితిని. నేను బొంబాయిలో ఆనేకులు జేసిన పనిని జూచినదానికన్న నది చాలమెక్కువగ నుండెను. అనుప్రతులు ఒక భారతీయ వైద్యుని అధీనములో నుంచెను. ఆజేసినపనికి భారతదేశము తగియున్నది అయితే శిక్షనొందిన యిండియను నర్సులు అగుదు. ఆ భారతీయ వైద్యుడు యింగ్లీషు నర్సు కావలెనని గొరగా నాకాశ్చర్యముగ నుండలేదు. ఆయనకు వదలిజేసిన యెవల ఆ భారతీయుడు అవసరమైనపుడు యూరోపియను సాహాయ్యమును కోరెను.

నే నొకరోజుదయమున యీ మిల్ల యజమానుని అభిప్రాయము లెఱుంగునో కనుగొనుటకు వెళ్ళితిని. పాపమాంసకు ప్రాతఃకాలభోజనము చేసెయ్యెను నాతో మాటాడుచునే యుండెను. ఆయన తాను రాజకీయజేత్రుని యనుకొనెను. తన పనియేమో తానేమో. అయితే రాజకీయ విషయముల గూర్చి ఆయన తనకు తానాలించుకొనెను. ఒకటి రెండుసార్లు తనదేశముకు రావచ్చు ఉపద్రవముల నెఱించుటకై రాజకీయ రంగమున ప్రవేశించుట తనభర్తృత్వని తలంచెను.

ఆయన గాంధీని బాగుగ నెరుగును. ఆయనను గూర్చిగాని ఆయనతోగాని, కలెము యేమియులేకుండ ఆయన మాటాడెను. గాంధీకి గొప్పయుక్తి కుశలత లేదని నేననుకొన్నదానినే ఆయన స్థిరపరచెను. ఆయన అభిప్రాయమునామె గాంధీ యొక్క విషయముల నేకమ లాగ గొప్పవాడని యుద్దేశము. అయితే కావచ్చును. మంచిదే.

స్వరాజ్యమున నేమి?

ఈ ఆర్య దేశవైద్యుడైన, భారతదేశము తిరుణ సంపూర్ణ స్వరాజ్యమునకు సిద్ధముగ నున్నదా, యనువిషయమును గూర్చి యోచించినటుల గాన్పించెను. కొన్ని పరిస్థితులలో ఆయన యెంతటి యుపదేశమునకు గడంకుటకైనను యుత్సాహవచ్చును గాని, భారత ఆత్మగౌరవముకు భంగములేకుండ ప్రేటులిట్ట నిచ్చు యో సహాయమునైన నుపయోగించు కొనవచ్చునని ఆయన అభిప్రాయమునని నాకు తోచుచున్నది. ఆయన నిరాకరణ వాది గాడు. గాంధీయొక్క పూర్వోపాదేశత్యము ఆయన అంగీకరింపదు. ఆయన బ్రిటిషుపాలనావిధానమును అంతకన్న తక్కువగ నంగీకరించును. ఆయనతన్ను, మితవాదియని పిలువనీచుడు. సహకారవాదియని యంతకన్న ననీచుడు. అయితే భారతదేశవ్యముయొక్క నిర్బంధవిధానము నధిక్షేపించుటలో భ్రములేదను భారతీయులు కొందఱలో ఆయన ఒకఁ. ప్రభుత్వములు పరిపాలింపలేనని ఆయన భావము. కాని భారతదేశము యెదుర్కొనవలసిన క్రతు వెనకో ఆయనకు డెలియును. అదియేదనగా ఆ ప్రభుత్వపాలనా విధానము, భావము ఉత్సాహముల గలగజేసి, నిష్పంధవిధానము ననవచ్చు జేసినది.

ఆభావమేమి? ఆయన ప్రత్యుత్తరము సమయించే పాలస్తీనులో బ్రిటిషువాడు కానివాని జేసిన సాకార్యము జేసినది వదలి వ్యాపించగ నే బ్రిటిషు పార్లమెంటు బొబ్బ వెట్టు టుల జేయు భావము. భారతదేశము చేయబులుకథనమును యింగ్లాండులో భిక్కువెట్టవలెనని బ్రిటిషు పార్లమెంటుసభ్యులు సిద్ధతక కోరునటుల జేయు భావము భారతదేశపు నుంకములు తనకు అనుకూలముగ నుండుటలు సంస్కరింపవలెనని లాంక మైగును కోరుటుల జేయుభావము.

ఈయన కాలానిక క్రిందవాడుగాడు. ఇంగ్లాండు యిండియాలో వర్తకముకొరకున్నదని ఆయన అభిప్రాయము. ఇంగ్లాండు భారతదేశమున కూరక నేతజేయవలెనని ఆయన కోరెను. అయితే యింగ్లాండు వికలదృష్టికల్గి, 80 కోట్లమంది జనసంఖ్యగల భారతదేశమును జేతి క్రింద నొక్కి యుంచిగాక, స్వాతంత్ర్య, స్వేచ్ఛాభారతముగ జేసి, మిత్రభావ ముండినచో, వర్తకముజేసి లాభము పొందవచ్చునని ఆయన అభిప్రాయము.

ఆయన విద్యేషముగ ఆభావము నిజముగ బ్రిటిషుప్రజల భావము గాదని యిండియాకు తెలియజెప్పటకు యింగ్లాండు యేమి జేయవలెనని ఆయన నడిగితిని. ఆయనకు రాండుచేటలు సమాజో మిష్టమందుమా, అందు కులని యుపద్రవము తనకు డెలియునని ఆయన జెప్పెను. రాండుచేటలు సమాజోమమలన గల్గెడి ఫలితమునందు, భారత ప్రముఖుల అభిప్రాయము గానరాదు. ప్రత్యేకము: విచారించి సంభాషించినయెడల మంచి ఫలితములు గల్గును.

“మీ రేమి చెప్పెదరు” అని నేనడిగితిని.

ఏవో ఒకటిరెండు అభిప్రాయములను అప్పటికప్పుడు జెప్పెనుగాని వెంటనే ఆవిషయముయొక్క మూలమున కాయన జెప్పెను. “మీరు ఏమియిచ్చెదరో లెక్కకు వచ్చున దదికాదు. అది యేభావముతో నిచ్చికో కావలసిన దదియే. సద్భావము అచట నుండినయెడల అది మాకు డెలియును. అది గౌరవ హీనముగకో, యెందు కిచ్చితిమా అనియో - యిచ్చిన సంకల్పణములకన్న నెక్కువపని జేయును.”

ఒకే పరిష్కారమార్గము

ఈ భారత మిల్లయజమాని చెప్పినది సరి యని నాకు తోచుచున్నది. భారతసమస్య పరిష్కారమునకు కీలకము ఇంగ్లాండులో నున్నది గాని ఇండియాలో నేమియును లేదు. బ్రిటిషు ప్రజలు, ఇండియాను, పాడియావుగను, కూడివానిగను గాక సమానభాగమునిగ గొంపించుటకు నేర్చుకొనినపుడే భారతసమస్య పరిష్కారమగును. భారతదేశ మింకను బలవంతముగ భాగస్వామిగాడు. అశక్తమైనదే తే నిరాచారము మైచే. అనుభవము లేదు. దానిద్రవ్యములో నున్నది. ఇంకను సహాయమును కోరెను. అయితే యంతకాల మీయధోగతి యుండుండుట యని మన మాలోచించిచూచిన యిది వ్యాయమో అన్యాయమో మనకు వెలియుగలదు. దీనితోపాటు మనము మరియొక పాతమును నేర్చుకొనవలెను. భారతవ్యక్తి తక్కువవాడు గాడు, సమానస్థుడు. కొన్ని విషయములలో మనకన్న బలవంతముగ కొన్నిటిలో మనకన్న దుర్బలుడు; అయితే అంతయు జూడగా ఆయన మనతో సమానార్థస్థానము గల మానవుడు. ఈపాతములను వనము నేర్చుకొనువలెను భారతదేశవ్యక్తి చక్కపడవలెను. అది యొకకల్పన గాదు. అది కలివకము విషయములో నెల్ల కలివమైనది.

శ్రీ శ్రీ రామలిలకమ్మ గారు

‘హిందూ యువతి’ పత్రికాధిపురాజు శ్రీ శ్రీ యామినీ పూర్ణ తిలకమ్మగారి కొమార్తె శ్రీమతి రామలిలకమ్మగారు ఇన్నతరీ హిందూబాలికా శ్రమమున 20 తేదీ రాత్రి 12-30 గంటలకు మృతి నొందెను. ఈ యువ జయము 18 ఏండ్లు. ప్రభుత్వ శ్రీ ఈ మృత పాత కాల యందు స్కూలు వైద్యపరీక్షకు జరుపుమండెను. మూడు నెలలనుండి తుదవ్యాధిచే బాధపడుచుండెను. కేశవపాలు, పాకొడేటి వెంకటకృష్ణరావు పంతులుగార్లు ఎంత వైద్యునికన్న యెవని తిన్నను లాభములేకపోయెను. రామలిలకమ్మగారు బాలిక అయినను నుగుణసంపదల కాలవాలమై యుండెను. అతి విషయశి, సాధుశి, ఉన్నతాశ్రయశ్రేణికురాలు, తన జీవితమును దేశ సేవకై వినియోగించుటకు పూనుకొనెను. కాని దుర్బల్యవశమవ ఆయన తన ఆశయములను నెరవేర్చుకొనుటకు నియతక పోయెను ఇంత చిన్నవయసులో ఇంతటి యాదాశ్యభావము ను గల్గి యుండుట అరుదు. పాతకాలముడు ప్రధానోపాధ్యాయురాలేమి, విద్యాధిని వసత్ప్రసాద యజమానురాలును, బోడివిద్యార్థికులను రామలిలకమ్మగారు పునఃప్రాణములు ఇట్టి మగుణరాశి ఇంతవయసు కన్నతల్లిని మిత్రులను విడిచి వరలోకప్రాప్తి జెందునని కలవైన లిలంపలేను. విధిని దప్పించుకొనుట ఏకని సాధ్యము గాదుగా! శ్రీమతి యామినీ పూర్ణతిలకమ్మగారికి మా సాహసూతి నందించుచున్నాము. రామలిలకమ్మగారియాత్మకు కా.తి గలగుగాక యని ఆ పరమేశ్వరుని నిర్ణయమహ్నావము.

నెకంద్రాబాదు స్త్రాలుకాజుకోర్టులో

దావా రెగులర్ నెం 4/1922.
3-1-1922 తేదీ నిర్ణయించబడినది.
వాది: కొత్తూరి శ్రీరాములు రంగం, జనశివర్థకులు జనశో బజాజ్, నెకంద్రాబాదు.
పతివాది: సింగడిరావు, సింగడిరావుగారికి బ్రాహ్మణుడు, బ్రోకర్, నివాసము పెంటిజు స్టేషను మద్రాసు.
ప్రతివాది నై వాదికి యవ్వలసిన లెక్కబాబు హరి సర్కారు రూపాయలు 123—3—9 లను రాబట్టుకొనుటకై నెకంద్రాబాదు దావా తెచ్చియున్నాడు. వాయిదా 1922 సం॥ అక్టోబరు 12-వ తేదీ గురువారమునాడు జేయబడియున్నది. ఇది పడకటి వాయిదా గాన సదరు తేదీన మీరు స్వయముగా గాని, లేక మీ తరపు కేటువ్యారాగా గాని మీకు గల సాక్షులతో సహా హాజరై మీకున్న ఆక్షేపణ తెలిపి మీ నాక్కును మీ సాక్షుల ద్వారా స్థిరము చేసుకోవలెను. సదరు తేదీన హాజరుకానిచో మీ పరోక్షులందు తీర్పు చెప్పబడు నని యిందుమూలముగా తెలియజేయబడినది.
1922-వ సంవత్సరం సెప్టెంబరు 16-వ తేదీన నా ద్వారా కోర్టు సీటులో ఇది జారీచేయబడినది. 321
కోర్టు గుమాస్తా నిశాని.

తిలక్ పెంటుకలు పెరుగు పరిమళ తైలము

15 తులములు గల సీసా ధర రూ 1-0-0.

భూలోకమునందు శ్రీ శ్రువు పుల కియ్యరకు అందము అంకారము నన సాక్షాద్భవంతుని కృపాతూతుముగా యున్నది. అట్టి భద్రమనక నుకూలమునంది వెంట్రుకలు: నుక ఈ మహోపకారి యగు తైలమును వెంట్రుకలకుచును దుష్ప్రయోగస్థి: చో మఖోల్లాసముగా వెంట్రుకలు తెరిగి నలపుకర్మము గాయుండునటుల నేత్రములకు చల్లినపార్యని చి మాడుయందుండు రోగములను శుభముగానివారించి కంటియందు నీరుకారడం తలలోనందు కుకపులు, వెంట్రుకలు పగులుట, వయకం, తలతిప్పుట దేహమునందు తీట, గజ్జి, దురద చమట: గబ్బు కలబడకంపు మనోవ్యాకులం జ్ఞాపకమరపు, ఈటుదలగు స్వవ్యాధు: మబోగట్టి దేహమునకు ప్రకాశమున్ను నువాసయన్ను కలగ జేయును ముఖముకు లేవచ్చునిచ్చును.
కే. వి. రాజు అందు కంపెనీ,
సోకార్ పేట పోస్టు, చదరా పే.

జాతీ సమితి

సల్లమందు వ్యాపారము

నివేదిక మంగీకరింపబడుట

జనీవా, సెప్టెంబరు 18 :—ఈదినము జాతీ సమితివారు సమావేశమై పన్ను, విదేశీయ పనులము తరఫున బోధాత్మక (వార్షిక ప్రతినిధి) సల్లమందు నివేదికను ప్రవేశ పెట్టెను. ప్రతిభుత్వమువారు తమ దేశమునందు సం॥ 1 కి కావలసిన సల్లమందు మొత్తమును జెబుచు సంఖ్యల నంపవలెను. ప్రజలలో ప్రతి తెలివితేలికైన కంత యవసరమో గూడ జెబవలెను. ఈ వివరముల నన్ని ప్రభుత్వములవారు త్వరలో జెలిపిన యెడల ప్రపంచమునకు కావలసిన సల్లమందును కరించి రాబోవు వర్షమున నివేదికమును దయచే జేయవచ్చును. సంయుక్త రాష్ట్రములు సల్లమందుతో వ్యాపారము గావించు వానిలో నున్నవైనది గావున ఆ ప్రభుత్వమునకు గూడ సాహాయ్యంప కలెనని అందు గలదు.

భారతసభ్యుల ప్రసంగము

యూరప్ జాతీ సాహెబు (నవాబుగారు) గారు తమ ప్రథమోపన్యాసమును జయప్రదము గావించిరి:— సల్లమందు అపాతకరమును, పదార్థముని భారతప్రజాసామాన్యమునకు జెలి యును. సల్లమందును భారతీయులు దుర్వినియోగమునకు పట్టెను. ప్రైవటుగాని పబ్లిక్ గాని పనిముడినవలన వారే శ్రేయోజనులు. ద్రాక్షసారాయమును పుచ్చుకొనునట్లే సల్లముగ పుచ్చుకొంగును. అందుకలన ప్రజల ఆదాయము అధికము. భారతదేశము నందుకంటే సంయుక్త రాష్ట్రములందు రెండింటిలూ ఖర్చును చుండెను.

కలనలు జాకా వార్డుగారు జామ సాహెబుగారిని బల పరచిరి. సల్లమందును దుర్వియోగమునకు పట్టెట నాపుటకు ప్రయత్నింపవలెను గాని సల్లమందు త్వరపై నాపుటకు యత్నించుట కలన లాభము లేదని వారు నడిపిరి.

జాతీ సమితి వారు సల్లమందు వ్యాపార నివేదిక నంగీకరించిరి.

విచారణసంఘమును గోరుట

లండను, సెప్టెంబరు 19 :—సమితి ప్రాంత్య సంగ్రామ కక్షలు వారు ప్రజలపై దౌర్జన్యముల జరుపుచుండినను పరస్పర సేవాశోభనలను విచారించుటకు వారు జాతీ సమితివారు వెంటనే నివృత్తిపాతమును నొక విచారణ సంఘము నంపవలెనని అం గోరా ప్రభుత్వమువారి తరఫున పక్షియను ప్రతినిధి జాతీ సమితి వారి నిగోరెను.

ఆలీగురుముస్లిము విశ్వవిద్యాలయము ప్రభుత్వ సంబంధము

విరాళములు

నవాబు కేసుకు ఒక బీరుల్లా	
ఖానుగారు	రూ. 1,00,000
నవాబు నవాబులల్లా ఖానుగారు	" 20,000
ఖాజీఅలీబద్దను ఆహమదుగారు	" 10,000
రాజభదరు (బొంబాయి)	" 1500
ఖిల్జీపురమువారు	" 1200
బొంబాయిగవర్నరు	" 1000
బోరాసంఘము మల్లాగారు	" 500

తాతాకంపెని జమ్మమ్మారు.

జమ్మమ్మారునందలి తాతా విరసనీలు యంత్రాలమును నందలి పనివారు 19వ తేదీ సాయంకాలము నమ్మకట్టుటకు తీరాచి నిందిరి. సమ్మె కట్టడదని హిత మొనగచు కార్మిక సంఘాధ్యక్షులు తంతివా రుపంపిగాని లాభములేకపోయెను. 20వ తేదీ ఉదయం ఆ చుట్టకార్మికులు నిలచి ఇతరకార్మికులు కంపెనీలోనికి పోవడము నట్లు అభ్యంతరములు కలుగజేసిరి కంపెనీవారి కట్టిసోటిను ఇయ్యకనే ఈ సమ్మె ప్రారంభింపబడెను. యంత్రకాలయందు పనియంతయు నిలిచియున్నది. నగరమునకు నీటిసమ్మె చేయటకై బాయిలర్లను నుపయోగింపవలయునని ఆధికారులు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఎట్టి అల్లరి జరుగలేదు. కంపెనీ మానేజరు టుటర్లరుగారు, ఆక్టోబరు 5 వ తేదీ జమ్మమ్మారు చేరెదరు.

తాతాయనపకంపెనీ సమ్మె యింకను జరుగుచునే యున్నది. 20 వేలమంది పనివారు నమ్మకలేదు. అందు 16 వేల మంది మిలీటరీ గలరు. సమ్మె కారులు పట్టణములో నమ్మకపట్టిన వర్గము చేయుచు తమకొర్రులు ఫలింపవరకును పనిపోవడదని చెప్పుచుండిరి.

అసాము గవర్నరు

సర్ విలియం హేలిగారిస్టాన్, సర్ జాన్ హెన్రీకె గారు అసాము గవర్నరుగ నియోగింపబడుటకు సార్వభౌము డింగికరించెను.

స్టేటుకౌన్సిలుసభ

రాజకీయశైలీలసౌకర్యములు

20 వ తేదీని స్టేటుకౌన్సిలులో రాజకీయశైలీల సౌకర్యములనుగూర్చి చర్చింపబడినందున ప్రేక్షకులను సభ్యులును చాలవందని వచ్చిరి. ఈవిషయమున యిండియా దొరతనమువారు రాష్ట్రీయ దొరతనములకు పంపిన ఉత్తరవులనుగూర్చి ఓడో నెలుగారు వివరించిరి.

మాం॥ లాలుభాయి శామలానుగారు

“ప్రాణిని త్రేములకు నష్టము కలిగించినవారిని అవిషయమున ప్రోత్సహ మొనరించినవారిని తప్ప తక్కినరాజకీయ శైలీలందరిని ఆంగ్ల దేశమునందుకలె హిందూదేశమునగూడ ఫన్లుక్లాను మినుడి మీ నెంటుగా చూడవలెను.” అను తీర్మానము ను శామలానుగారు రుపపాదించిరి. ఈవిషయమున ప్రజల ఆభిమత మిటు లున్నదిగాన రాజకీయశైలీలవిషయమున కొంత అనుకూల్యమును వంచి అదరణను చూపవలెను. బొంబాయి శాసనసభలో నీవిషయమును చర్చ జరిగినపుడు మంచి అదరణయే చూపబడెనని ప్రభుత్వసభ్యు డానభల్ నడిపెను. వంగ రాష్ట్రమున శైలీలను కొరతలతో కొట్టుకున్నార. అట్టి కక్షలు సైకివిప్లవము జరిగినపుడు మౌక్తిమే చేయదగును. అని శామలానుగారు నడిపిరి.

ఓడో నెలుగారు

ఈవిషయమున అసహాయవాదులు వట్టి అసభ్యులు ప్రకటనలు చేయుచున్నారు. ఆ వాదనలు ప్రతికలలో మెడగుచున్నవి. చెఱసాలలో రాజకీయశైలీల ప్రవర్తనమునుగూర్చి ఆ ప్రతినిధి లేమియును వ్రాయవు. ఉద్యోగులకమాత్రమే నిరీం చును. చాలవందశైలీలు జయిలు నియమముల నల్లంఘించుచున్నారు. ఈవిషయమున చెఱసాలలో శైలీలు తిరుగబడిరి. సేనల రాజభక్తిని భంగపరుచుటకును ప్రభుత్వమును తొలగించుటకును రెండేడ్లనండి ఆటోశనము ప్రారంభమైనది. అట్టి కేరము నెవరైన ఆంగ్లదేశమున జేసినవో వారిని ఫన్లుక్లాను మిసిడిమి నెంటుగా చూడరు.

రజా ఆలీగారు - విర్రండుదేశపు రాజకీయశైలీల మాట ఏమి!

ఓడో నెలుగారు - నేనావిషయమునుగూడ తెలిపెదను. ఇండియాలోతప్ప తక్కిన అన్ని దేశములలోను రాజకీయశైలీలను ఫన్లుక్లాను.....గా చూచెదరని మజ్నుతు వ్రాసిన సంకతులను చూచితి నేగాని అది నిజమనుట కాధార మేమియును కనబడదు. విర్రండులో సేనాసేన శైలీల నెరిగిగూడ నటుల చూడలేదు. విర్రండుదేశమున ప్రజలలో శ్రీ కంతువారు రగు సేనాసేనలు ప్రతిఘటించినపు డవటి యుద్ధాంగు లాశైలీల సౌకర్యములనుగూర్చిచేసిన నిబంధనలకును యిండియా దొరతనము వారిపుడు ప్రతిఘటించిన నిబంధనలకును భేద మేమియును లేదు. హిందూదేశమున రాజకీయశైలీల నందరిని ఒక్కరితే చూడదగునని యిండియాదొరతనమువారు నిశ్చయించి వానినిగూర్చి రాష్ట్రీయల గవర్నరులతో నాలోచించిరి పిమ్మట రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు కొత్తనిబంధనలను తెలియజేసిరి. రాజకీయసేనములు చేసినవారి కందరినిగూడ ప్రత్యేక సౌకర్యములను చేయుటకు వీలులేదు గాని ప్రాణిని త్రేములకు నష్టము కలిగించినవారిని, అట్టి సేనములనుడబ్బు కానించి చేసినవారి, అట్టి అల్లరులు జరిగిన తాము దొమకొనుట కనువు చిక్కని ఆసక్తిములను చేసినవారిని, సైనికులకు పోలీసులకు దుర్భేధము చేసినవారిని, తప్ప తక్కినవారి నందరిని చాలవరకు బాగుగా అడరింపవలెననియు అట్టివారిలో విద్య సంఘగౌరవము సద్వర్తనము గలవారికి వారు చేసిన సేవలనుగూడ నాలోచించి ప్రత్యేక కడు పాయములు చేయవలెననియు యిండియా దొరతనమువారు నిర్ణయించిరి. అట్టి ప్రత్యేక సౌకర్యములను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము వారే నిర్ణయింపవలెను. వ్యాయస్థానముల వారు నిర్ణయించినవో అనిర్ణయమును రాష్ట్రీయదొరతనమువారు స్థిరపరపవలెను. అట్లు నిర్ణయింపబడినవారు స్వంతపరువులను తెప్పించుకొనవచ్చును. స్వంతపరువులను కట్టుకొనవచ్చును. వారికి వారా ప్రతి లిక్ష్యులను గాని పంజాబు దేశీయులు చాల కురత్వముగలవారు గాన వారి స్వంతపరువులను తెనిచ్చినవో వారా పరువులను పరులగొట్టి వానితో నొడొరులను కొట్టుకొందురు. అందువలన జయిలు నియమములకు భంగము కలుగునని పంజాబు దొరతనమువారు తెలిపిరి. వారాప్రతికలను చాల చెఱసాలలో నిచ్చుచునేయుండిరి గాని లాహోరు జయిలులో గొప్ప అల్లరి జరిగినందున నిలిపివేసిరి. ఉత్తములు వ్రాయటకును జవాబులను తెప్పించుకొనుటకును గూడ నిపుడు ప్రత్యేకశైలీల కవ కాశ మిచ్చబడెను. ఈశైలీలకు నీవపువలను చెక్కరు. సరిగా ప్రవర్తించువారికి చేతులకు సంకెళ్లు వేయరు. కొరడాదెబ్బలను రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారి అనుమతి లేకుండ కొట్టని ఓడో నెలుగారు నడిపిరి.

సర్ హాయతుఖానుగారు

శైలీలను దయతో చూడగూడదు. అటుల చూచిన చెఱసాలలో ఎడమేయండదు. చెఱసాలలు భర్తకాలగును. విప్లవమో ప్రజాంతికలమామో కలుగును. మలకాలో జరిగిన ఘోరము లిపుడు మూల్కానులో మరల జరిగినవి. దానికి కలం టీకలే కావలెను. రాజకీయాందోళకులను చెఱసాలలో నుంచిన దేశమున కాంతి కలుగునని హాయతుఖానుగారు నడిపిరి. తీర్మానము నామోదింపగూడదు. సర్ ఓడ్యయరుగారు సమర్థుడే. అతని దేశీయులు నిరసింపిన హాయతుఖానుగా రనిరి.

రజా ఆలీగారు

వాయస్థానసాధు పరగణాల రాజకీయశైలీల స్థితిని గూడ విచారణచేయవలెను. వారికి భోజనము బట్టలు కరిగాలేవు. ఏకాంతవాసము విధింపబడుచున్నది. సంయుక్త రాష్ట్రములలోని అదరణ వాగవచ్చును. అన్ని రాష్ట్రములవారును అవధిలేనే అవలంబింపవలెను. రాజకీయశైలీలను ప్రత్యేకముగా కొన్ని చెఱసాలలో నుంచవలెను. ఓడో నెలుగారి మాటలకులన చిరకు సౌకర్యము లేమియు మిగులులే కనడదు. మినహాయింపులు మితిలేకుండ నన్నవి. సర్ హాయతుఖానుగారి మాటలను లెక్కచేయకుండుటయే సభ్యులముఖ్యకర్తవ్య మని రజా ఆలీగారు నడిపిరి. రజా ఆలీగారి సవరణ వీగిపోయినది.

సెతనాగారు

3, 5 వరకులను మార్చవలెను. లేవో గాంధీగారి కంటి వారికి గూడ ప్రత్యేక సౌకర్యముల నొసంగవలెనని సెతనాగారు నడిపిరి.

హేమండుగారు

శైలీలుగూడ జయిలు నియమములను గౌరవింపవలెనని హేమండుగారు నడిపిరి.

కర్కరెగారు

ఓడ్యయరుగారు గట్టి సమర్థులుగా నుండిరి. నేనుగూడ నెరుగుదును. ఇండియాదొరతనమువారును యిండియా శ్రీయునుగూడ నాతని అశక్తిని నిరూపించిరి. ఆగట్టిసమర్థుని కదలి నిపు డవలంబించ దలవలెదని ఓడో నెలుగారు నడిపిరి. శైలీలకష్టములనుతగ్గించి ప్ర లకు సంస్కృతి కలిగించుటకై ప్రభుత్వమువారు యత్నించుచున్నారు. అసహాయవాదులై నాకు ప్రేమలేదుగాని మనము వారిని కరిగా నాడరింప వారు కర్కరెను లయ్యెదరు. వారందరును భారతీయులేగాని అన్యులుగారని కపటి గారనిరి.

తీర్మానము వదలుకొనబడెను

నవంబరు నెలలో శాసనసభలు జరుగవు

నవంబరు నెలలో శాసనసభలు జరుగు నని తోవనని అభ్యుత్తును తెలిపెను.

సంయుక్త రాష్ట్రములు

సంయుక్త రాష్ట్రముల సెటిల్మెంటు కమిటీవారు మహాముని విధింపబడెను సాధారణముగ నిక రావాచుములో నూటికి 40 యంతులవలెనని తీర్మానించిరి. అది 85.40 మధ్య నుండవచ్చును; 30 కి గూడ తగ్గవచ్చును. అయితే 50 కి మాత్రము మించ గూడదు.

అయస్థులములు

ఈరాష్ట్రములో సేవకర్తలము అయస్థులములో దిగు బాటు గతకర్తలముకన్న నెక్కువకునని అధికారులును, జనభి కారులును అనుకొనుచు న్నుటులు దెలియుచున్నది. గతకర్తలము దిగుబాటు కి బృధి కావచ్చును. ఇట్లా కాకుండ జూదుటకు కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు చెల్లించు మొత్తమును తగ్గించటో, అనలే తీసివేయుటయో మార్గము. అదియ ననుకొనుచున్నారు. పరిపాలనావ్యయముగూడ తగ్గించవలె ననుచున్నారు. ఈవిని యెల్లొయనుగారును, గ్రాంటుగారును జూచుచున్నారు వీరి లహోరు ఆధికవిచారణసంఘము కద్దకు 28 వ తేదీకి విచారణకు వచ్చును.

గోదావరిమండల సభలు

రాబోవు గోదావరిమండలసభ రామచంద్రపురమున ఆక్టోబరు మొదటివారమున జరుపబడునని తెలియుచున్నది నుకూరులు జమీందారులును నయ్యు కస్తూరుధరముకు జంకక దేశమునకు నిష్కళంకమును సేకరేసి ధరావతు చెల్లింపక ఒకనంగత్స రిము కారాగారవాసమును స్వీకరించి ఆంధ్రదేశమున జమీందారులకు అదర్శప్రాయమై వెలసిన వెలమకురుసు గంపలగూడెము కుమారరాజాయనగు శ్రీకొటగిరి వేంకట కృష్ణారావుగారు కడలూరు చెఱసాలనుండి యీనెల 22 తేదీని విడుదల కా నున్నారు గాన నీపురుషరక్షమును తత్కర్తకు నధ్యక్షునిగా నెన్నుకొనుట సమంజస మని నాయభిప్రాయము.

యంగ్రద్రకంటి వెంకట్రావు,

జగన్నాథగిరి.

ఆ మె రి కా దే శ ము నం దు త యారు చే యు బడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన నే ప్టి మంగల కత్తితో

మీ రే డ్లై ర ము చేసికొనుదు

Brownie

ప్రేసి

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్లెటు రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటె తక్కువ ధరకు

విక్రయించ బడలేదు.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి చేయబడిన గిల్లెటు రేజరు

ధర 1-కి రూ. 21-8-0 అంతకు పైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,
BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

సులభము!

మంచి గిల్లెటు కత్తిని శేతులో నుంచి
సబ్బు కడవి, డ్లై రము చేసికొనుదు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా డ్లై రము చేయును, ముఖ
ము శుభ్రముగాను, నల్లగాను, అంద
ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నియంతుండును, చర్మ
మునకు నుంటులు లేకుండునట్లును, శుభ్ర
ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా
తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతివాక ఒక కత్తి (బ్లెడ్) అనేక
డ్లై రములకు ఉపయోగ పడును.

అతిమూలము ఎంత కాలమునుండి యుండి
నను, ఈ డెయిన్ పోగొట్టును. నేటికిని గొప్పవై
ర్యాలచేతను పొగడిబడుచున్నట్టియు, అనాదిప్రసిద్ధ
ముగ నిజేశమునందు దొరకుచుండెడి యమూల్య
ములైనట్టియు, స్వచ్ఛము లైనట్టియు మూలికలతో
ను, దినుసులతోను వైద్యశాస్త్రానుసారముగ చేయ
బడినది. దీనిని కొంచె ముకుయోగించిన మూత్ర
మునకు వెడలు పర్యాయములసంఖ్య తగ్గును.
మూత్రములోని తీవ్ర పరిమాణమును తగ్గించును.
ఈమందును మరకొంత కాలము తీసికొనుచుండిన,
యించియారోగ్యము కలుగును. సీసారు 4-8-0.

శ్రీకృష్ణన్ బ్రదర్స్,

826, లంబు శెట్టిపేథి, రాను.

గంధర్వకళ

వీర్యవృద్ధికి వేరు పొందినది

ఇది గంధర్వకళ కోతట్టుబడినది. గంధర్వకళ వాదన
బడినది. గంధర్వకళ మానవుల కనగ్రహించుటచేత కావుననే
దీనికి గంధర్వకళ అని పేరు. అమోఘము. నలుబది నిమిషము
కంటె. ధర 4-0-0 లు మాత్రమే.

గంధర్వఫార్మసీ, రాయవరం, గోదావరిజిల్లా

తిప్పను గుణములు! కొనుడు! విరివీంపుడు!!!

ఆయుర్వేద పంచరత్నములలో

నాళరత్నము

ఇది నాళరత్నములకు, నాళరత్న యోగములకు, విడువని
వ్యవస్థలకు, విడిచిగల్గు వ్యవస్థలకు, కఠిన వ్యవస్థలకు,
సామాన్య వ్యవస్థలకు, తుల్యవ్యవస్థలకు, ప్రేమికులకు
వ్యవస్థలకు, విషవ్యవస్థలకు, గర్భిణీపాతకవ్యవస్థలకు, దామ
వ్యవస్థలకు అంతయులే స్వగంధర్వరత్నములకు అతిముఖ్య ఉత్తి
తూర్పున యావద్భూమి, క్షయింప వలెయని గతయుగా
“మోచిరత్న” వంటి భవచేసేదని అంగవైద్యులు పుచ్చి
యున్నాడు. వైద్యుని సాహాయములేక శస్త్రము, పురుషులు
వాడకున్నాడు. నాలుగువలె వర్ణవర్ణము. ఇదా అంగవైద్యుని
లకే కాదుకాదు దీనిని వాడి “వైద్య అపాయములేని వ్యవస్థ
కావడంబడును” ప్రకటించియున్నాడు. చిరంజీవి, అశ్వత్థామ,
ఇంక కేశవస్వామిల హరించును. కేటానా ఉచితము. అరవము.
యశోదాలము, కన్నడభాష చాతుర్యము. తెలుగు, అంగ్ల
భాష వైద్యము ప్రాయోగము.

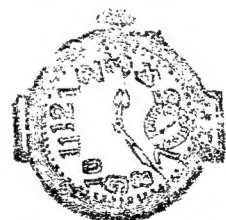
ఆయుర్వేద రత్నము, వండితి

సి. శ్యామసుందరరావు బ్రదర్స్,

ఆయుర్వేదగోలయము, బలంపురం, ఆంధ్రా జిల్లా

నయమైన రత్నండు రేడియం రోల్లు

గోల్డు రిస్టులేట్ గడియారములు

ఈ గడియారములు అమె
రికాలోనేమోలా ముఖ్య
స్థానం లభిస్తాయి. రేడియం
గడి. ఈ గడియారములు
రాత్రులలో గురు ముందు
కేళముయొక్క సహాయము

లేకపో గంట తెలుసుకోవచ్చును. ఈ గడియారములకు తక్కువ
లేతను గడియారములకు పోలికలుంటు. వంటివలె కావలసిన
యెల్లరకు తెలిసిన విషయము. మార్గదర్శి అధికారములు
కొద్దిగా నుండుటకల్ల ప్రభుత్వము ప్రాసీ తెల్పింపుకోవలసింది.
వేంటి రేడియం వేరియేబిల్ గడియారము గోలునుతో 1-1 7-0-0
గోల్డుగోల్డు రిస్టులేట్ గోలునుతో 1-1 7-0-0
రికేకల్ రేడియం రిస్టులేట్ గోలునుతో 1-1 7-0-0
పానాసీ బ్లాక్ యాల్ సోల్డర్ గోల్డు రేడియం
మూలక రకం ... 7-0-0
విక్టర్ పానా వేరియేబిల్ గోలునుతో 7-0-0
తే. నాదముని అంబు సెన్సర్,

వైద్య విషయములందు వీర అనుభవమును గడించుటయే, ఇదివరలో కలకత్తా మెడికల్ కళాశాల బోధకలయ
మందు గృహవైద్యముగా నుండినట్టియు, కలకత్తాలో నుండినట్టి ఎస్. ఎస్. పి. గర్భ మెంటు బోధకలయందు
రెసిడెంటు స్థానముగా నుండినట్టియు డాక్టరు బి. ముఖర్జీ, బి.పి. ఎల్. ఎమ్. ఎస్. గారి సుప్రసిద్ధ బోధకములు.

డ్రై యా బి టో ను (201)

దీనిని నేవించుటచే అన్ని విధముల అతిమాత్రవ్యాధులు అత్యద్భుతముగా మారుచును. ఎక్కువగా పోతుమాత్రమును
అమిత వాహమును, చిక్కిపోవుటను, బలహీనతను, మున్నగువాటిని మదిర్చి, మాత్రముయొక్క స్పెసిఫిక్ గ్రావిటిని
తగ్గించును; మాత్రమునందు తీపుచేరనియును, ఒకవారమునకు సుపొవు బోషధము ధర రూ. 4; ఒక మాసమునకు రూ. 15;
త్రా ర్థిగా మారునంతవరకు కావలసిన బోషధము ధర రూ. 20. తపాలాభియ్యం ప్రత్యేకము.

హై డ్రో సల్

ఒకటిబిము. వాటియోనిలి, ఆర్బిటిన్, బూరగ కాలు మొదలగువాటిని
వైపునచే మధుర్యులట్టి నమృతమైన బోషధమును "హై డ్రో సల్" అని
ఒక్కటియే. జబ్బుగా నున్న భాగమునందును భాషను, అసౌఖ్యమును పార
దోలి సదరు భాగమును వృదువుగా చేయును. తరువాత స్ఫూర్తిచేయుటకు,
వైకిల్ మిద పోవుటకు, సాధారణముగా నడచుటకు మున్నగువాటికి
సౌఖ్యముగా నుండును. ఇతరభాషకమైట్టియు, శీత్రసంబంధమైట్టియు,
చికిత్సల కంటెను ఈ స్వభావికమైట్టియు, శాస్త్రసమృతమైట్టియు,
నులభ్యమైనట్టియు చికిత్సలను అర్హియ్యాలి. ఆద్యమైన గుణ మగుచుండును.
ఈ చికిత్స సమయమందు మీరు మీ మామూలు పనులను మానవలసినది లేదు.
గుణము లేదని యుజ్జవచేసిన మీరు చెల్లించిన వైతము వాషను పంపిచేసు
చుండును. ఈ విషయములు తెలుపు పుస్తకము ఇనాముగా పంపుచును.
2 బోషధములు బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 8. 3 బోషధములు బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 10.
(ఇది త్రా ర్థి చికిత్సకు కావలసిన బోషధము) పోస్తుభియ్యం ప్రత్యేకము.

ఈ బోషధమును వాడుటచే ఆస్యము చెందినట్టి వారి వాషధములు
ఈ క్రింద తెలుపబడినవి:- క్యాన్సర్ డిప్ల్యా. ఫింగ్ లాస్, హెచ్. హెచ్.
ది వైశామ్య గర్భ మెంటు (డెక్లూ) చార్లెస్ నిన్ ఎక్స్ప్రెస్, పి నాంగు,
సింగపూరు; మ-రా-రా-శ్రీ ఎస్. కే.ఎ. అభ్యుంగాయ, వ ర్తములు,
సిడనంగళం; మ-రా-రా-శ్రీ ఎస్. కే. మూర్తి, కరుతి త్రిపుటి, తంజావూరు.

A. CHATTERJEE & CO.,

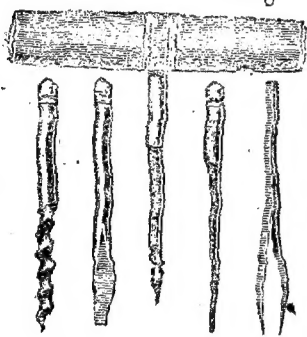
THE RELIANCE RESEARCH LABORATORY.

27, College Street Market, 2nd Store, Calcutta.

Telegrams—Remedies Calcutta.

తక్కువధర ఒక నుకుపైన మెటల్ కేసులోనున్న వి
అందమైన జర్నల్ ఆయుధములు

ఈ పటములో తెలుపబడిన
కొరములు అందరినీ చాల
ఉపయోగకరము. కేసులో
యముచును. చాల అందము
గాను నునుపుగాను యుండు
ను. 1 కి ధర రూ. 1-4-0
12 కి ధర రూ. 12-0-0
144 కి ధర రూ. 108-0-0
వి. పి. చార్జి వేటు.

Simplex Trading Co. Exporters & Importers G. T. MADRAS.

చల్లారాంగైయానుచందుషాపు

వారు క్రొత్త జవీర రకములను జపానునుండి తెప్పించి యిప్పుడే ప్రాకుచేసి యున్నారు.

లోహరంగునందు సరిగ బుట్టాలు వేసినది, ఆకుపచ్చ, చాకులేట్,

మున్నగు విధవిధరంగులలో పలువిధరకములు గలవు.

ఇవిగాక రవికె, జాకెట్టు దినుసులు కూడ త్వరలోనే తెప్పించెదరు.

బయటవూరి వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ధరల చొప్పున పంపబడును.

విలాసమును చక్కగా వ్రాయుడు.

చల్లారాంగైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దములనుపులతో అందముగ నుండు షాపు

9, 10, 11, రత్నన్ బజారురోడ్డు, మద్రాసు.

కుష్టు, బొలి, క్షియ. మధువే
హము, పురాణ నవాయి, సెగ,
మూర్ఖ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ
రోగము వక్షవాతము మొదలగు
నవి పూచీవెన కుదర్చబడును

గుణమిచ్చిన మీదట వామ్మిచ్చుట.

ఆపురావములగు పిన్నవల మహాత్మ్యములు పర్యత వాసు
లగు కోడులు వర్గరాలకే తెలియును. వారలే వాటిని వాడు
చున్నారు. వాటిని వారివద్ద మిగుల శ్రమపడి కొన్ని అసాధ
ములకు లానై నేర్చుకొని, పరిశోధించి, ప్రయోగించుచున్నాము.

మాదగ్గనండి బోషధము నేవించు రోగులు వారికి
గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలపైని సామ్యుభయ్యవచ్చును.
అట్టివారుగుణము కనుపించక పూర్వముగాని, రోగము మదర
వచ్చునని నమ్మకము పుట్టక పూర్వముగాని సామ్యుభయ్య నియ్య
నవసరములేదు. ఈ త్తర ప్రత్యుత్తర మూలముగ సహితము చికిత్స
చేయుచుండు. అట్టివారికి బోషధములు వి. పి. గా పంపబడును.
(3222)

వి. ఎమ్. రాజా.

పిఠాచయ్యవృత్తాలవాలయము } వీర్లు వ్యాధులకుఘనమైన
విషాదవరం. } ఆయుర్వేదవైద్యులు.

ముఖ్య గవనింపు (2943)

యోగ్యతాపుత్రములు

(8) బెనారస్ సిటీలో నుండు, దుర్గా మెడికల్ హాలు
వారి బహుముఖనివారికి నాకు అత్యద్భుతమైన గుణము
నిచ్చింది. ఇప్పుడు నా కావ్యాధి లేదు. ఇందుకే వారికి నేను
నా కృతజ్ఞతాపూర్వకమునకు వందనములు చేయుచున్నాను.

బాంబాయి

కె. జాన్ సన్,

28-8-20

8 మైల్ పింఛు డిప్టి కె తక్కు.

పాలసుగంధిలేహ్యము

ఇది రక్త శుద్ధికి శ్రేష్ఠమయినది. సహామేహములు, మేహ
ప్లాడలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లకొప్పలు, మొదలగు
వాటిని ఖండించును. 4 డెబ్బల చాలును.

20 టు|| డెబ్బ 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

కూష్మాండ లేహ్యము.

అత్యుష్ణము, నిశాగ్రక, కాష్ఠతీక, మలబద్ధము, కడు
పులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును.

2 టు|| చాలును. 30 టు|| డెబ్బ రు 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

పి. టి. ఏ. లింగుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,

(3351-4)

మెదక్-నెల్లూరుజిల్లా.

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకుగారి

సహ్యరట్ల కేత

నృనాజ్ఞ ఉపవ్యాసములు

ప్రతి 1-కి రూ. 0-14-0.

వండిత దన మోహన మాధవ్య.

గారి జీవితము, వంజాయి అల్లరి

ప్రతి 1-కి రూ. 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రులు అండుకొచ్చు.

322, ఎస్.తల్ల నేను, చెన్నపురి.

కంచినిలాసము:- వావిళ్ల, చుక్కాడు.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

(2113-688) ఈ అత్యుత్తమములలో జర్మనీ గారడి, రోమన్
ద్వీపీనా స్థలాధిపము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము,
భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్ల పేక రిమా
సాలు విచిత్రవిశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని
మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, కీడుములో
సుమారుచుట, శరీరములేని తలకాయవేత మొదలగునవి
భూమిపైన గజముయెత్తున గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా
నిట్టుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ తాతము
తెలుగుభాషలో అతి సులభమైన తెలివి ప్రాయబడి యున్నది.
ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యద్భుతముగా పేజీకే చేయగలరని
గారడీ యిచ్చుచున్నాము దీనిని రూ. 4-0-0. త్వరకును.
పి. ఆర్. జనార్దనంనాయుడు, బెంగళూరు.

అమృతాంజనము

వాయువునొప్పులకు వజ్రాయుధము

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

పంచభూత చికిత్సా చికిత్సా నామో సముగలుగు

వికారముల మాన్పును,

వజ్రాయుధము

వాయువునొప్పుల బావును,

మరదను తొలగించును

వాయువునొప్పుల బాగుచేయును,

అమృతాంజనము

పొట్టపోగొట్టును,

పిండి తలనొప్పికి వర్తనపాదము

తెలుగుల భేదించును

తేలు బాధను తీసివేయును

వాపుల చూపుమాపును

వేలకువేలు విక్రయము.

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు ఘనమయినమందు

తామర తైలము డబ్బీ 1-కి 0-6-0

వాహరాణి గుర్తుల తామర తైలము తీట, గజ్జి చాల మంచిమందులతో తయారు చేయబడి
అనేక రోగములనుండి యున్న తామర నాటకము సాగులు దీని రాచిన మాయమగును.

దంతచూర్ణము డబ్బీ 1-కి 0-2-0

పండ్లపొయకు తీపులకు ఈ దంతచూర్ణముతో పండ్లు తోముటవలన చిగుళ్లనుండి రక్తము
నొక్కినకుండును. నోట దుర్గంధము లేక యుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

మోహినీ తైలము 5 తు॥ నూనెగల సీ॥ 1-కి 0-12-0

శ్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది

ఇది మనోహరమైనది జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీ డబ్బీ, ఉద్యోగస్థులు మొదలగు వారికి సుఖసద్ర
విశ్రాంతినిచ్చును. సుందరల మోహలావణ్యములకు ప్రాసగు కురులను జెంచి కాపాడును.

అమృతాంజనము డిపో బొంబాయి లేక, మదరాసు.

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండా, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దుర్బలతో ఉండి రాకమునకే క్షయమగును.
ఉండినప్పుడు వెంటుకలు పెట్టెయెడల వెంటుకలు పొడవవును.

అందమైన రాలిపోకుండా

కామినీయా నూనెను

వాడుట మొదలగు వెంటుక.

ఇది విజయవంతమైనది.

వెంటుకల పట్టి రోగ మున్ను, రోగ మున్ను మున్నును,

యొడి విజయవంతము.

వెంటుకల పట్టి రోగ మున్ను, రోగ మున్ను మున్నును,

యొడి విజయవంతము.

ఈ రోగమునే దీనిని పరిమించి చూడును.

వెంటుకల పట్టి రోగ మున్ను, రోగ మున్ను మున్నును,

యొడి విజయవంతము.

ఈ రోగమునే దీనిని పరిమించి చూడును.

వెంటుకల పట్టి రోగ మున్ను, రోగ మున్ను మున్నును,

యొడి విజయవంతము.

ఈ రోగమునే దీనిని పరిమించి చూడును.

వెంటుకల పట్టి రోగ మున్ను, రోగ మున్ను మున్నును,

యొడి విజయవంతము.

ఈ రోగమునే దీనిని పరిమించి చూడును.

వెంటుకల పట్టి రోగ మున్ను, రోగ మున్ను మున్నును,

యొడి విజయవంతము.

ఓరియంటల్
గవర్నమెంట్

మెంటు నెక్స్కూరిటీ

లైఫ్ అన్యురన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం॥ స్థాపితము.

పాదాశీను, బొంబాయి.

మానేజరు:— హెచ్. ఎడ్విన్ కోన్స్టన్.

ఫస్టును యా 5,46,00,000 రైగానే యున్నది
1920-వ సంవత్సరము వంటి

వరంజి 91,06,338.0.11

ఇప్పుడు జరుగుచున్న అమ్మా

రెన్యువ మొత్తము 15,44,24,596.11-3

మొదటిసారికి ఇప్పుడు పాలి

చార్జుకు బాన్సిగా చెల్లించిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున చనిపోయిన వారికి

కావలయును. వారు అనుభవ కోలాదగ్గ మంచి

పలయును. భరానత్తు చెల్లించవలయును.

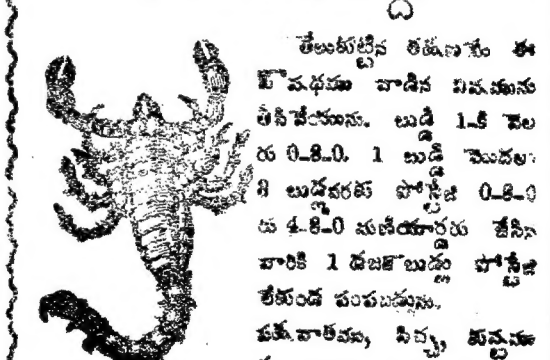
ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విలాస

మునకు వ్రాసుడు. 67

Apply to:—

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary
Oriental Assurance Building,
Post Box No. 8, Madras

భయపడవద్దు

తెలుగులైన రోగములకు ఈ
రోగము వాడిన విషమును
తీసివేయును. బుడ్డి 1-కి కల
ర 0.5-0. 1 బుడ్డి మొదల
8 బుడ్డివరకు పోస్తే 0.5-0
య 4-8-0 మరలయ్యున్నది తీసి
వారికి 1 బుడ్డిబుడ్డి పోస్తే
తీసుకొని పంపవచ్చును.
పక్షి వారము, పిచ్చు, మున్నెము
కీ యము, మూలము, అది
మూలము, గర్భవ్యాధులు మొదలగునాటి క్రిందికి
నమ్మకమైన యోగములు గలవు.
కామినీయానుకు వ్రాసినచో ఇతరముగా పంపవచ్చు.
మీకు గల వాధలను వ్రాసి పంపి యోగమును
జూచుడు. (119-980)
Telegrams: Rajvald Sri Bhandasji Kaviraj
Rajvald 152, Harrison Road,
Calcutta. CALCUTTA.

పురుష

180 పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతమును పొం
దుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుస
రించుటవలననే కలుచున్నది.

ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును
కలగజేసి కఠినసాధ్యమును దృఢగాఢమును అయ్యెల్ల
దీని ఇప్పించును.

ఈ పుస్తకము ఇతరముగా నీయబడును.
పొందుచున్నది మేము భరించి పంపెదము.

మొదటి వ్రాయుడు.

వైద్యశాస్త్రి మణిశంకర్ గోవిందజీ,

ఆరంభ నిగ్రహ ఔషధాలయము.

26. బ్రాహ్మే, మద్రాసు